ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA V CELJU

-Zasavski tednik- glasilo SZDL občinskih odborov SZDL Trbovlje, Hrastnik, Zagorje in Litija - Urejuje uredniški odbor - Odgovorni urednik Stane Suštar - Naslov: Uredništvo in uprava -Zasavskega tednika-, Trbovlje, Trg revolucije 30 - Telefon 80-191 - Žiro-račun pri Komunalni banki Trbovlje 600-714-1-140 - List izhaja vsako sredo - Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din, mesečna 40 din - Cena izvoda v kolportaži 10 din - Tiska: Tiskarna Časopisnega podjetja -DELO- v Ljubljani - Rokopisi morajo biti v uredništvu najkasneje vsak ponedeljek zjutraj - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Zasavski TEDNIK

Štev. 48—49 TRBOVLJE, 23. novembra 1960 Cena 10 din — Leto XIII

OB ROJSTVU REPUBLIKE

LJUDJE PRAZNUJEMO RAZLIČNE PRAZNIKE, ZA RAZNE PRILIKE IN RAZNE NAMENE. TODA S POSEBNIM POUDARKOM IN S POSEBNIM ČUSTVENIM ODNOSOM PRAZNUJEMO DRŽAVLJANI JUGOSLAVIJE ROJSTNI DAN NAŠE REPUBLIKE.

OPLOJENA Z DAROVANIMI ŽIVLJENJI, S KRVJO, Z ZDRAVJEM, S HOTENJI IN ČUSTVI TISOČEV LJUDI REVOLUCIJE, KI SO V SEBI NOSILI NAJČISTEJŠO VIZIJO NOVEGA ČASA, SE JE PRED 17 LETI RODILA. KAKOR VSE NOVO IN NAPREDNO, SE JE TUDI ONA RODILA V TRPLJENJU IN BOLEČINI. SEDEMNAJST LET POTEKA TE DNI OD TEGA DOGODKA. SEDEMNAJST LET NI DOLGA DOBA. MLADENIČ IN MLADENKA S TEMI LETI ŠELE RESNEJE STOPATA V ŽIVLJENJE. NAŠA REPUBLIKA PA IMA V TAKEM ČASU ZA SEBOJ ŽE TRDO POT, DRAGOCENE IZKUŠNJE IN BOGATE USPEHE. NJENA 17-LETNA POT DRŽI OD DOKONČNE OSVOBODITVE, POVOJNE OBNOVE; PREK NAČRTNE GOSPODARSKE IN DRŽAVNE UREDITVE, NEVERJETNO TEŽKE GOSPODARSKE BLOKADE, PA VSE DO ZAVESTI UKREPOV ZA DEMOKRATIZACIJO NAŠEGA CELOTNEGA ŽIVLJENJA.

TEŽKO JE REČI, KAJ JE NA TEJ PREHOJENI POTI NAJVAŽNEJŠE. BOGATI IN SVETLI SO MEJNIKI, KOT SO KONGRESI ZKJ, KAKOR JE BIL ZADNJI — V. KONGRES SZDLJ TER DRUGE PODOBNE DELOVNE MANIFESTACIJE KOMUNISTOV IN VSEH DELOVNIH LJUDI NAŠE DOMOVINE. NEPOZABEN BO 27. JUNIJ 1950, KO JE ZVEZNI PARLAMENT IZGLASOVAL ZAKON, S KATERIM SO BILE TOVARNE IZ-

Janez Železnik

ROČENE DELAVCEM. DELAVSKO SAMOUPRAVLJANJE SE JE UTRDILO IN SE NEPRESTANO IZPOPOLNJUJE, IZPOPOLNIL SE JE NAČIN DELOVANJA ORGANOV LJUDSKE OBLASTI, V KMETIJSTVU SE JE PREK ZADRUG RAZVILO SAMOUPRAVLJANJE, SAMOUPRAVLJANJE RAZVIJAMO PREK STANOVANJSKIH SKUPNOSTI IN KRAJEVNIH ODBOROV. CELOTNI MEHANIZEM NAŠEGA GOSPODARSTVA IN DRUŽABNEGA ŽIVLJENJA JE PRIREJEN TAKO, DA NE SAMO DA OMOGOČA, MARVEČ CELO ZAHTEVA SODELOVANJE ČIM VEČJEGA ŠTEVILA LJUDI PRI UREJANJU IN REŠEVANJU MARSIKDAJ ZELO ZAMOTANIH VSAKODNEVNIH GOSPODARSKIH IN DRUŽBENIH VPRAŠANJ. IZRAZITEJŠO PODOBO JE DOBILA KOMUNA KOT OSNOVNA POLITIČNO-TERITORIALNA SKUPNOST PROIZVAJALCEV IN VSEH DRŽAVLJANOV.

KO TAKO PREGLEDUJEMO PREHOJENO POT, TEDAJ NEHOTE UGOTAVLJAMO, DA Z NOBENIM USPEHOM, Z NOBENIM DOSEŽKOM NISMO DO KRAJA ZADOVOLJNI, VEDNO HOČEMO ŠE NEKAJ NOVEGA, POPOLNEJŠEGA. IŠČEMO NOVIH PRIJEMOV V DELAVSKEM SAMOUPRAVLJANJU, V DELITVI DOHODKA, V NAGRAJEVANJU, V RAZVIJANJU EKONOMSKIH ENOT, DA BI SOODLOČANJE POSAMEZNIKA PRIŠLO DO POPOLNEJŠE VELJAVE. PODOBNO JE NA VSEH OSTALIH TORIŠČIH DRUŽBENEGA DOGAJANJA. IN PRAV JE TAKO, SAJ SE V TEŽNJI ZA IZPOPOLNJEVANJEM VSEGA DOSEŽENEGA SKRIVA TISTA ELEMENTARNA SILA NAPREDNEGA ČLOVEKA, KI ZANESLJIVO DRŽI K NAPREDKU. TO ŽIVO RESNICO IZRAŽA TUDI PROGRAM ZKJ: »NIČ, KAR JE BILO USTVARJENEGA, NAM NE SME BITI TAKO SVETO, DA NE BI MOGLO BITI PRESEŽENO, IN DA SE NE BI UMAKNILO TISTEMU, KAR JE ŠE BOLJ NAPREDNO, ŠE BOLJ ČLOVEŠKO.«

NE MOREMO MIMO DEJSTVA, DA SO VSI NAŠI USPEHI IN STALIŠČA GLEDE NAŠEGA NADALJNJEGA DRUŽBENEGA RAZVOJA PRISPEVALA NEPRECENLJIV DELEŽ K RAZVOJU MEDNARODNEGA NAPREDNEGA SOCIALISTIČNEGA GIBANJA. VELIK UGLED, KI GA UŽIVA NAŠA REPUBLIKA V SVETU, JE ZASNOVAN PRAV NA USPEHIH RAZVIJANJA TEH NOVIH DRUŽBENIH ODNOSOV PRI NAS IN IZ TEGA IZHAJAJOČE MIROLJUBNE ZUNANJE POLITIKE. S TOVARIŠEM TITOM, KOT IDEJNIM TVORCEM IN ORGANIZATORJEM NAŠE REPUBLIKE, BOMO KOT DOSLEJ TUDI V BODOČE VLAGALI SKRAJNE NAPORE ZA OHRANITEV MIRU V SVETU, KER ZNAMO CENITI ŽRTVE ZA SVOBODO IN MIR IN KER SMO GLOBOKO V SEBI PREPRIČANI, DA LE MIR KORISTI NAPREDKU IN NADALJNJEMU RAZVOJU ČLOVEŠTVA SPLOH. V TEM SMISLU DOBIVA VSAKOKRATNI ROJSTNI DAN NAŠE REPUBLIKE SVOJO POPOLNO PODOBO IN NEPRECENLJIVO VREDNOST.

DVIGNIMO ČAŠO ZA VSE LEPO IN DOBRO NAŠE FEDERATIVNE LJUDSKE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE, ZA NADALJNJO KREPITEV BRATSKIH VEZI MED NAŠIMI NARODI, ZA ZDRAVJE IN SREČO VSEH NAŠIH DELOVNIH LJUDI.

OB TEM PRAZNIKU NAŠE NAJBOLJŠE ŽELJE VSEM PREBIVALCEM NAŠEGA ZASAVJA.

KAKO BOMO PRAZNOVALI

Letošnje praznovanje 29. novembra — dneva republike — ima še posebno obeležje. Sovpada z zaključnimi slovesnostmi ob 15. obletnici osvoboditve in 10-letnici delavskega samoupravljanja. Tako tudi v našem Zasavju, kjer bomo združili praznovanje dneva republike s številnimi novimi delovnimi zmagami. Hkrati bomo pa že pričeli s prvimi slovesnostmi ob 20-letnici vstaje narodov Jugoslavije.

Ob dnevu republike bo v Zasavju vrsta prireditev v mestih, po vaseh, po šolah in po delovnih kolektivih. Zato je nemogoče, da bi v sestavku lahko navedli vsa praznovanja. Omejili se bomo le na nekatere prireditve ob letošnjem 29. novembru — dnevu republike.

HRASTNIK

V hrastniški občini sovpada letošnje praznovanje dneva republike s 100-letnim jubilejem Steklarne. Osrednja slovesnost bo na sam 29. november ob 10. uri dopoldan pred poslopjem Steklarne, na kateri bo govoril predsednik Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije, tovariš MIHA MARINKO.

V Radečah bodo proslavili 29. november že 26. novembra, praznovanje pa pripravljata tudi delovna kolektiva Papirnice v Radečah in Tovarne kemičnih izdelkov v Hrastniku. Dan republike bodo proslavili nadalje na Dolu, v Turju, Svibnem in Vrhovem.

TRBOVLJE

V Trbovljah bodo prireditve ob dnevu republike tudi v klubih delavskoprosvetnih društev Svoboda v Trbovljah II in v Zasavju. Glavna slovesnost bo pa 28. novembra zvečer v gledališki dvorani Delavskega doma v Trbovljah, na kateri bo govoril predsednik ObLO SZDL Trbovlje, Slavko Borštnar. Nastopila bosta pa pevski zbor Svobode II in recitacijski zbor Svobode-Center. To slovesnost pripravljata občinski odbor SZDL in občinski svet Svobod in prosvetnih društev.

Praznovanje 29. novembra, združeno s predvajanjem filmov s tematiko iz NOV, pripravljajo prav tako prosvetna društva na Kleku, Dobovcu, Partizanskem vrhu in Čečah.

Trboveljsko Turistično olepševalno društvo bo pa v ponedeljek, 28. novembra, ob 17,30 odprlo razstavo v veliki veži Delavskega doma.

ZAGORJE OB SAVI

Osrednja slovesnost ob 29. novembru bo v Zagorju na večer pred praznikom republike v veliki dvorani Delavskega doma. Spored bosta med drugim izvajala 150-članski mladinski pevski zbor in godba na pihala.

Praznovanje pa pripravljajo tudi nekateri odbori krajevnih organizacij SZDL, tako v Kisovcu, Kotredežu, Čemšeniku, Senožetih, Mlinšah, Izlakah in tako dalje.

Za dan republike bodo na Izlakah predvideno prvič predvajali širokotračni film.

LITIJA

V litijski občini bo osrednja proslava ob dnevu republike v soboto, 26. novembra zvečer, ki jo bo pripravila krajevna organizacija SZDL ob sodelovanju z litijskim delavskoprosvetnim društvom Svoboda. Na njej bodo pa med drugimi sodelovali tudi učenci litijske Glasbene šole in osemletke ter mladinski pevski zbor osemletke iz Šmarja pri Litiji.

25. IN 26. T. M. OKRAJNA KONFERENCA ZKS LJUBLJANA

Komunisti pobudniki napredka

V dneh 25. in 26. novembra bo v Ljubljani okrajna konferenca Zveze komunistov. Na njej bodo razen ostalih občin ljubljanskega okraja zastopani tudi komunisti — delegati iz zasavskih občin, ki jih je preko 65.

Zveza komunistov ljubljanskega okraja je izpolnjevala družbene naloge med obema konferencama v ugodnem političnem razpoloženju delovnih ljudi. Dosežen je bil viden napredek na vseh področjih dejavnosti, materialno in kulturno bogatejše življenje; neposredno sodelovanje državljanov v upravljanju in organizirani napori za politično-idejno ter splošno razgledanost so pri delovnih ljudeh utrjevali zaupanje v našo socialistično graditev in dvigali njihovo družbeno zavest. To je vir moči, s katerimi premagujemo vsakdanje težave in z vso prizadetostjo iščemo vsi poti za še hitrejši napredek in blaginjo.

Po VII. kongresu ZKJ se je dejavnost Zveze komunistov ljubljanskega okraja vsebinsko okrepila in poglobila. Organizacije ZK so ob proučevanju kongresnega gradiva in programa ZKJ, pa tudi sklepov okrajne konference temeljito analizirale svojo politično aktivnost, izboljšale svoje delovne metode in izvajale kongresne zaključke.

Proslavljanje 40-letnice je tudi prispevalo k izboljšanju in poglabljanju politične aktivnosti komunistov. Izboljšalo se je delo na vseh področjih delavnosti. V jubilejnem letu se je ZK ljubljanskega okraja tudi številčno okrepila. Sprejetih je bilo v Zvezo komunistov blizu 4000 novih članov, med njimi 2700 delavcev ter 2200 do 25 let starih mladincev in mladink.

Za dejavnost komunistov sta pa bila velikega pomena tudi IV. kongres ZK Slovenije in II. plenarna seja CK ZKJ.

Razen kritičnih analiz, ki so temeljile na ponovnem proučevanju Pisma IK CK ZKJ, so v organizacijah in komitejih ZK napravili vrsto organizacijskih ukrepov za nadaljnjo notranjo rast in utrditev Zveze komunistov. Posebej so organizacije in komiteji analizirali probleme in perspektive gospodarskega razvoja v občinah in podjetjih ter se zavzeli za izpolnitev petletnega perspektivnega načrta v štirih letih.

Zveza komunistov ljubljanskega okraja je kljub nekaterim slabostim in pomanjkljivostim po zadnji konferenci uspešno izpolnjevala družbeno-politične naloge v razvijanju gospodarstva in družbenega standarda v krepitvi celotnega mehanizma družbenega upravljanja v okraju.

Organizacije ZK ljubljanskega okraja so sodelovale v obravnavanju proizvodnih in družbenih načrtov podjetij, komun in okraja, politično pojasnjevale in podpirale uva-

(Nadaljevanje na 2. strani)

ČLANOM SZDL HRASTNIŠKE OBČINE

Ob letošnjem 29. novembru — dnevu republike slavi hrastniška dolina pomemben jubilej. Preteklo je sto let, odkar je v tej dolini začela z delom Steklarna. Sto let obstoja Steklarne pomeni petinosemdeset let borb za življenje in obstoj ter petnajst let naporov in uspehov za naš lepši jutrišnji dan. Ti uspehi so zlasti vidni v razdobju zadnjih desetih let, ko upravljajo tovarno neposredni proizvajalci.

Jubilej Steklarne je tudi praznik vseh občanov naše komune. Občinski odbor Socialistične zveze delovnih ljudi Hrastnik zato vabi vse občane, da se 29. novembra udeležijo ob 10. uri osrednje slovesnosti ob jubileju Steklarne pred tovarniškim poslopjem, na kateri bo govoril tovariš MIHA MARINKO, predsednik Ljudske skupščine ljudske republike Slovenije.

OBČINSKI ODBOR SZDL HRASTNIK

OBLJUBA BO IZPOLNJENA

Delovni kolektiv Strojne tovarne v Trbovljah je pred dobrim mesecem prevzel nase obvezo, da bo letošnji povečani družbeni plan izpolnil pred rokom, to je do 29. novembra. Tako je podjetje plan realizacije (prodaje) izpolnilo že v petek, 18. novembra, medtem ko bo delovni kolektiv proizvodni plan za letošnje leto izvršil do zadanega si roka. V tovarni bodo v soboto, 26. t. m., ko bodo slavili praznik republike, lahko ponosno rekli: — Obljubo smo izpolnili. — V nedeljo, 20. t. m., je celoten kolektiv STT delal. S svojo delovno zmago bodo marljivi kovinarji Strojne tovarne lahko z zadovoljstvom pričakali praznik 29. november — dan republike.

DAN REPUBLIKE

OKRAJNI ODBOR SZDL LJUBLJANA IN ODBORI SZDL LITIJA, ZAGORJE, HRASTNIK IN TRBOVLJE

čestitajo vsem članom Socialistične zveze in delovnim kolektivom ljubljanskega okraja za 15-letnico proglasitve republike, želeč jim novih zmag v vsej dejavnosti družbenogospodarskega življenja na vseh delovnih mestih, kjer bijemo boj za nadaljnjo rast in napredek naše družbe, za krepitev našega gospodarstva, za socializem in mir v svetu.

Čestitkam in željam se pridružujeta tudi uredništvo in uprava Zasavskega tednika.

DARILO DOMOVINE NAŠEMU ZASAVJU

DOLGOLETNA ŽELJA PREBIVALSTVA ZASAVJA SE JE PRIČELA LETOS URESNIČEVATI. PRIPADNIKI NAŠE JUGOSLOVANSKE ARMADE SO ZGRADILI PRVI ODSEK NOVE ZASAVSKE CESTE MED PASJEKOM IN ZAGORJEM. PRIHODNJE LETO BOMO SPET POZDRAVILI PRIPADNIKE JLA V ZASAVJU, KO BODO NADALJEVALI Z DELI NA ODSEKU RENKE-ZAGORJE, PA TUDI SEDAJ DELA NA TEJ CESTI NE POČIVAJO. PRIČETEK DEL NA NOVI ZASAVSKI CESTI JE NEDVOMNO NAJLEPŠE DARILO NAŠE NOVE DOMOVINE PREBIVALCEM ZASAVJA ZA 29. NOVEMBER, DAN REPUBLIKE.

Praznik Republike
praznik naših novih zmag

Sedemnajsto leto poteka od zgodovinskega II. zasedanja AVNOJ v Jajcu, petnajsto leto pa v osvobojeni socialistični Jugoslaviji, ki nenehno raste in se razvija ter iz temelja spreminja svojo podobo. Kdo izmed predvojnih gostov, če bi nas danes obiskal, bi se danes spoznal samo v naših zasavskih občinah, kakšen napredek in spremembe zaznamujejo v letih po osvoboditvi. Letošnje leto, ko praznujemo 15-letnico zmage naše NOV, pa pričakujemo praznik republike, 29. november, z novimi delovnimi zmagami. V Hrastniku se slovesno pripravljajo na praznovanje 100-letnice svoje steklarne. Nova velika peč bo zagorela v njej na dan republike. Sam predsednik ljudske skupščine LRS, Miha Marinko, bo zakuril novo peč v hrastniški Steklarni. To bo praznik ne samo tamkajšnjih steklarjev, temveč nas vseh. Tudi tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku je v rekonstrukciji, v kraju grade novo cesto skozi svojo dolino, šolo, zidajo nova stanovanja za delovne ljudi, v Zg. Hrastniku grade Potrošniški center itd. V Radečah so uredili svojo cesto, zidajo nova stanovanja, večja dela so napravili v svoji Papirnici.

V Trbovljah so novi stanovanjski bloki Rudnika Trbovlje-Hrastnik sprejeli stanovalce. Železniški stanovanjski blok je dograjen, zastavljajo se temelji za nove stanovanjske bloke Rudnika, Cementarne ter združenih investitorjev. Na gradbiščih mrgoli množica stavbinskih delavcev. V trboveljski Elektrarni bo za praznik republike začela delati Tovarna zidakov iz elektrofiltrskega pepela. Med letom je to podjetje dogradilo lepo stanovanjsko stolpnico sredi kraja, uredilo na novo moderno svojo delavsko-uslužbensko restavracijo ob Savi. V strojni tovarni Trbovljah, kjer se pripravljajo v bližnji prihodnosti na velike nove naloge, bodo svoj letošnji družbeni plan izpolnili do 29. novembra. V naselju Čečé bodo dobili vodovod, ki so ga marljivo gradili tudi z lastnimi sredstvi in prostovoljnim delom vaščanov. Na Kleku so odprli svoj klub in ga opremili s televizorjem. Samopostrežna trgovina v Zg. Trbovljah bo tudi še ta mesec pričela delovati. V kraju nadaljujejo z gradnjo svoje ceste od Sušnika do železniške postaje ter pokrivajo Trboveljščico. Cementarna Trbovlje dela v polnem na rekonstrukciji tovarniških naprav, da bo lahko dala skupnosti več cementa — z eno besedo: Trbovlje pričakujejo letošnji praznik republike z novimi delovnimi zmagami.

Prav tako v sosednjem Zagorju. Tamkaj gradi Rudnik novo premogovno separacijo, urejujejo cesto od Kisovca proti Toplicam, nadalje cesto skozi Slačnik. Industrija gradbenega materiala v Zagorju bo pričela delati z novimi napravami za proizvodnjo hidrirnega apna, ki bo služil za izdelavo zidakov v tovarni trboveljske Elektrarne. Keramična tovarna na Izlakah gradi novo upravno poslopje. V Tirni pod Zasavsko goro je zrastla nova šola, ki jo bodo odprli 27. novembra. V Zagorju so zgradili letos vrsto novih stanovanj razen raznih ostalih ureditev. Najlepše darilo so pa Zagorjani dobili v letošnjem maju s svojim lepim Delavskim domom, ki je lahko v ponos ne samo zagorskemu kraju, ampak celotnemu Zasavju.

In še Litija. Tudi ta kraj se vedno bolj razvija in raste. Urejujejo vodovod, grade nova stanovanja, v Tovarni usnja in krzna v Šmartnem pri Litiji so uvedli nov galanterijski obrat, ki dela vrsto izdelkov za izvoz in široko potrošnjo. V Predilnici v Litiji so pa pripravljajo na proizvodnjo tufting preprog. V Litiji so zgradili novo poslopje, v katerem je Komunalna banka in urad zavoda za socialno zavarovanje, nadalje še vrsto drugega.

Vse zasavske občine pa povezuje v letošnjem letu novo pričeta gradnja ZASAVSKE CESTE, ki so jo začeli delati pripadniki JLA in jo bodo nadaljevali prihodnje leto. Gradnja te ceste, ki bo zasavskim občinam odprla pot v svet, je delovnemu ljudstvu Zasavja prav gotovo največje in najlepše darilo za letošnji praznik republike.

VREME

ZA ČAS OD 24. XI. DO 4. XII.

Še dalje nestalno vreme s pogostimi padavinami. V času med 29. novembrom in 6. decembrom bo nastopil mraz in bo snežilo. Dr. V. M.

Inž. Vitja Rode novi predsednik OO SZDL Ljubljane

Na ponedeljkovem plenumu Okrajnega odbora SZDL Ljubljana so izvolili za novega predsednika Okrajnega odbora SZDL Ljubljana inž. Vitjo Rodeta.

Inž. Vitja Rode se je rodil 1925. leta v Mariboru. Nemški okupatorji so ga 1941. leta s starši izselili v Srbijo, kjer je že 1942 leta postal član SKOJ. Avgusta 1944. leta se je narodnoosvobodilni borbi, s katero je že prej sodeloval, priključil tudi aktivno; delal je največ kot mladinski aktivist na terenu.

Po osvoboditvi se je vrnil v Slovenijo. Delal je kot mladinski politični aktivist na Okrožnem komiteju SKOJ v Mariboru. Leta 1947 je bil izvoljen za sekretarja Oblastnega komiteja SKOJ za Slovensko Koroško. Po prihodu v Ljubljano je najprej deloval pri CK Ljudske mladine Slovenije, nato pa je bil izvoljen za predsednika Mestnega komiteja LMS v Ljubljani.

Leta 1950 se je vpisal na elektrotehniško fakulteto. Med študijem je bil tudi sekretar univerzitetnega komiteja na ljubljanski Univerzi. Po diplomi na Univerzi se je najprej zaposlil kot inženir elektrotehniške stroke pri podjetju »Tela« v Ljubljani, septembra 1959. leta pa je bil izvoljen za sekretarja Občinskega komiteja ZK Ljubljana - Šiška.

Komunisti pobudniki napredka

(nadaljevanje s 1. strani)

janje nagrajevanja po učinku, spodbujale napore za dvig storilnosti ter sodelovale v tolmačenju socialistične politike na vasi in na vseh drugih področjih dejavnosti.

Velik gospodarski in družbeni napredek naše dežele v zadnjih štirih letih je omogočil, da je V. kongres SZDL Jugoslavije začrtal smernice za nov petletni perspektivni razvoj gospodarstva in družbenega standarda ter za nadaljnje razvijanje demokratičnega družbenega sistema. Organizacije ZK so sodelovale v pripravah SZDL in njenih članov za kongres in pomagajo pri uresničevanju njegovih zaključkov.

Komunisti ljubljanskega okraja so aktivno spremljali tudi mednarodna dogajanja, napore naše države za ohranitev miru — tudi novi napadi na naš »revizionizem« in obrekovanje jugoslovanske družbene stvarnosti so naleteli na soglasen odpor članstva ZK in vseh delovnih ljudi. Posebno zanimanje je pa vladalo za potovanje tovariša Tita na Generalno skupščino OZN za razvijanje mirnega, ustvarjalnega sožitja med narodi, zlasti pa njegove pobude za odločnejše reševanje zapletenih mednarodnih odnosov preko Združenih narodov.

O vsem tem in še o vrsti drugih nalog bodo razpravljali komunisti ljubljanskega okraja na bližnji konferenci in sprejeli nove naloge, da se kot najbolj zavedni člani naše družbe uveljavljajo še naprej kot pobudniki napredka in utrjevanja našega komunalnega sistema. Š.

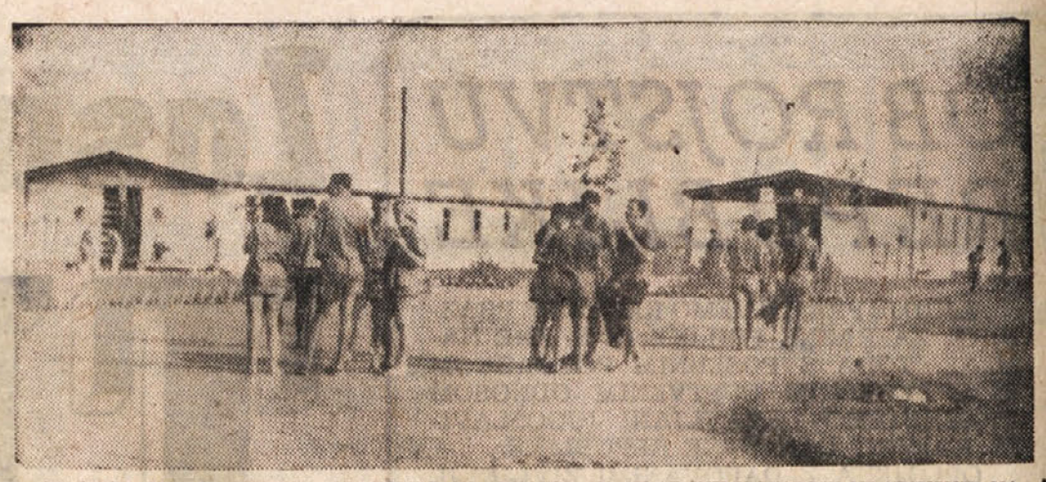

SE ŠTIRI DNI IN UTIHNIL BO VRVEŽ MLADINCEV IN MLADINK V MNOGIH MLADINSKIH NASELJIH VZDOLŽ TRASE NOVE AVTOMOBILSKE CESTE »BRATSTVA IN ENOTNOSTI« NA LETOŠNJEM ODSEKU V SRBIJI IN MAKEDONIJI. OBLJUBA JE PREDČASNO IZPOLNJENA, ZATO BO PESEM MLADINSKIH DELOVNIH BRIGAD V NEDELJO NA ZAKLJUČNIH SLAVNOSTIH V LESKOVCU IN DJEVDJELIJI ŠE TOLIKO RADOSTNEJŠA.

VEST S TRASE AVTOMOBILSKE CESTE »BRATSTVA IN ENOTNOSTI«

Šest dni pred rokom

Danes, šest dni pred rokom, bo jugoslovanska mladina pridala številnim že doseženim delovnim zmagam spet novo: JUGOSLOVANSKA MAGISTRALA »BRATSTVA IN ENOTNOSTI« BO DALJŠA ZA 82 KILOMETROV NOVE AVTOMOBILSKE CESTE. In to 51 kilometrov ceste od Malošišta do Grdelice v Srbiji in 31 kilometrov od Udova do Gevgelije v Makedoniji.

Letos je v tej največji delovni akciji jugoslovanske mladine sodelovalo 446 mladinskih delovnih brigad iz vseh krajev Jugoslavije z nad 48.000 brigadirji. Povprečno so mladinske delovne brigade letos presegale normo za 33 odstotkov, nekatere so jo pa prekoračile tudi za 200 odstotkov in še več. Tako je bilo izkopano in vgrajeno v nasipe blizu 1,5 milijona kubičnih metrov zemlje. Mladina je zgradila blizu 400 manjših in 70 večjih objektov, mostov in nadvozov. Nekateri od teh objektov so dosegli dolžino nad 100 metrov in celo nad 200 metrov. V soteski skozi Grdelico so pa vgradili kar 22.479 kubičnih metrov betona samo v podporno zidovje.

Kakor smo že omenili, bo mladina Jugoslavije danes, šest dni pred rokom izpolnila obljubo, da bo dovršila novih 82 kilometrov nove avtomobilske ceste »Bratstva in enotnosti« v Srbiji in Makedoniji. Obljuba bo tako predčasno izpolnjena. Do nedelje bodo v vseh mladinskih naseljih vzdolž trase nove avtomobilske ceste slavnosti graditeljev avtomobilske ceste in izvajalcev del — gradbenih podjetij.

V nedeljo, 27. novembra, bosta pa v Leskovcu v Srbiji in v Gevgeliji v Makedoniji osrednji slovesnosti ob izročitvi novih 82 kilometrov avtomobilske ceste. Ob tej priložnosti bosta v obeh mestih mitinga mladinskih delovnih brigad in prebivalstva iz mest in okolice, na katerih bodo govorili predstavniki Izvršnih svetov ljudskih republik Srbije in Makedonije.

Brigadirji in brigadirke pa pripravljajo za ta dan številne kulturne in športne prireditve ter razstave.

Ko se bodo čez nekaj dni vozniki motornih vozil peljali skozi Grdeličko sotesko, se bodo nehote spomnili junaštva in nesebičnosti sto in sto mladincev, ki so zastavili vse sile, da je bila speljana cesta skozi to sotesko in zgrajen z žulji tisočev rok največji objekt na letošnjem odseku te jugoslovanske magistrale — most pri Grdelici.

Poznim rodovom bo ostalo to prizadevanje samo spomin, ko bodo videli na odseku v Srbiji in Makedoniji spominski plošči, posvečeni skoro petdeset tisočem mladih graditeljev, ki so ponovno dokazali, kaj zna in kaj zmore mladina naše socialistične domovine — Jugoslavije.

Mladi rod in z njim vsi delovni ljudje naše domovine smo lahko ponosni na ta novi uspeh mladine. Skupaj z mladimi graditelji se bomo lahko radovali, ko mu bodo sporočili: »TOVARIŠ TITO, LETOŠNJO NALOGO SMO IZPOLNILI ŠEST DNI PRED ROKOM!«

O DELU OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZVEZE KOMUNISTOV V TRBOVLJAH

Soodločanje proizvajalcev

Na ponedeljkovem plenarnem zasedanju je trboveljski komite Zveze komunistov analiziral polletne konference osnovnih organizacij ZK in delo občinskega komiteja ZK Trbovlje.

V trboveljski občini so pričeli s konferencami osnovnih organizacij ZK 18. oktobra in jih v glavnem zaključili 3. novembra. Polletnih konferenc se je udeležilo 70 odstotkov članov ZK, v tem pa velja poudariti, da je bil zlasti visok odstotek odsotnih na konferencah terenskih organizacij ZK (kar 34 odstotkov).

Na konferencah so obravnavali vrsto vprašanj. Tako so v osnovnih organizacijah ZK v gospodarskih organizacijah razpravljali o problemih s 23 področij, v osnovnih organizacijah ZK na terenu pa o problemih z 22 področij. Kljub temu je bilo pa še vedno opaziti da je osrednji problem OO ZK na terenu vprašanje vsebine njihovega dela. Zlasti je opaziti majhno aktivnost članov ZK na področjih, kjer je precej komunistov; tako na Leninovem trgu, Kešetovem, Kovinarskem naselju, bloku K-4 itd. Tem vprašanjem bo moral trboveljski komite posvetiti v prihodnje več pozornosti. Sicer je pa sekretariat ObK ZK že sklenil, da bodo v kratkem sklicali konferenco vseh članov ZK osnovnih organizacij na terenu v okviru stanovanjskih skupnosti in ob tej priložnosti razpravljali o nekaterih najvažnejših vprašanjih stanovanjskih skupnosti (tako samo delo stanovanjskih skupnosti, perspektivne načrte, delo hišnih svetov, delo ostalih organizacij in društev, itd.). Na konferenci članov ZK v stanovanjski skupnosti Trbovlje-Center bi se zbralo okoli 300 članov ZK, v stanovanjski skupnosti »Franca Fakina« v zgornjih Trbovljah pa okrog 200 članov ZK.

Opaziti je tudi, da so na polletnih konferencah OO ZK vse premalo razpravljali o politično-ideološkem izobraževanju članov Zveze komunistov in o vzgojnem delu z mladimi člani ZK, saj so o tem govorili le na 9 konferencah OO ZK. Poudariti velja, da smo sredi izobraževalne sezone in da ni dovolj, da skrbimo samo za večerne politične šole, temveč je treba razvijati tudi vse oblike ideološkega izobraževanja v osnovnih organizacijah ZK, marksističnih krožkih in poživiti delo ideoloških komisij pri sindikalnih podružnicah, pri tovarniških komitejih ZK, pri organizacijah SZDL in Ljudske mladine itd., saj bo

(nadaljevanje na 11. strani)

PO SVETU

Tornado nad Karibi

Volitve v ZDA so potekle, izvoljen je bil novi predsednik in po izjavah le-tega, ter po toplini brzojavke, ki mu jo je poslal Hruščev, so mnogi novinarji in diplomati sklepali, da se nam obeta obdobje, ki bo za reševanje mednarodnih problemov ugodnejše kot je bilo zadnjih deset mesecev republikanske administracije.

Toda prišlo je do zbiranja temnih oblakov na zelo občutljivem mestu — na karibskem področju, to je na ozkem pasu kopnine, ki veže severno in južno Ameriko in na katerem je posejanih nekaj »žepnih« republik, imenovanih tudi »bananske«, ker so banane v nekaterih glavni izvozni produkt.

Po uporu v Salvadorju, ki je odpihnil tamkajšnjega diktatorja Lemuso, ki je pobegnil v Gvatemalo, se je začel upor tudi v Gvatemali proti predsedniku Ydigorasu, in v Nikaragui proti diktatorju Somosi, znanemu pod imenom »Tachito«. Po vesteh iz prestolnic obeh držav, ki ju je zajel upor, so vladne čete, ki so bolj osebna predsednikova garda, upor zadušile in uporniki so se umaknili proti Kostariki. Toda upora sama na sebi nista tako važna, saj je zgodovina centralnoameriških držav nepretrgan mozaik uporov in udarov; pomembno je vrenje v vsej Latinski Ameriki, vrenje, katerega vidni in otipljivi zunanji odraz sta prav upora v Gvatemali in Nikaragui. Vse politične socialne pretrese v Latinski Ameriki namreč obeležuje skupen imenovalec: velikanske latifundije, to je veleposestva (5 odstotkov prebivalstva ima v svojih rokah od 70 do 90 odstotkov obdelovalne zemlje). Uporniki v Gvatemali so se dvignili v upor, da bi zrušili reakcionarno vlado predsednika Ydigorasa, ki je predstavnik interesov domačih in tujih zemljiških posestnikov. (Ameriška družba »United Fruit« ima na primer ogromne plantaže banan, svojo železnico, svojo policijo, svoja pristanišča, skratka je država v državi, ki diktira izvozne cene, cene delavni sili itd.) Geslo upornikov je bilo: AGRARNA REFORMA. Podobno geslo so razglasili tudi uporniki v Nikaragui. Velike demonstracije v Argentini so organizirali sindikati kmečkih delavcev, ki zahtevajo agrarno reformo; do politične krize je prišlo v Venezueli, kjer sta dela dveh koalicijskih strank izstopila iz vlade, ker je bila le-ta premalo odločna proti domačim veleposestnikom in ni ukrenila ničesar, da bi se spremenila struktura na podeželju, ki je socialno in gospodarsko zaostala skoraj kot pred sto leti. Skratka, Latinska Amerika je v krču socialnih pretresov, ki so najmočnejši ravno v Centralni Ameriki, kjer so na oblasti najbolj reakcionarni režimi in ker sta bližina Kube in radikalnost njene revolucije močno vplivala na javno mnenje teh držav.

Kar zadeva uporov, ki so bili v ostalem zadušeni, gre torej izključno za notranjo stvar te države, za socialno gibanje, za merjenje naprednih in reakcionarnih notranjih sil.

Toda vmes so posegli severni Američani. 17. novembra je predsednik Eisenhower v Augusti, kjer je bil na oddihu, izdal povelje eni letalonosilki, nekaj podmornicam in še nekaj drugim bojnim ladjam, »naj vplujejo vzdolž obale prizadetih držav, Nikaragua in Gvatemale, da bi preprečile napad komunističnih sil na te države«. V posebnem pojasnilu, ki so ga dali v Washingtonu, pa so povedali, da smatrajo za »komunističen napad« vsako akcijo, ki bi imela namen vreči sedanji režim v eni ali v drugi državi. Gre torej za očitno prizadevanje, da se s tujo, konkretno severnoameriško intervencijo, zaduši notranje gibanje v suvereni državi, gre za intervencijo, ki se nasilno in brez razloga vmešava v notranji razvoj suverenega naroda, v imenu boja proti komunizmu (povrh vsega pa komunistični infiltraciji ni v obeh državah ne duha ne sluha). Washington je to vmešavanje hotel opravičiti z obveznostmi in dolžnostmi, ki jih imajo ZDA kot članica Organizacije ameriških držav (eden od členov govori tudi o medsebojni pomoči, če bi bila ena država, članica napadena) in s pozivom prizadetih vlad za ameriško pomoč.

Toda ameriška akcija je morala naleteti na strahovito negativen odmev v vsej Latinski Ameriki. Mnoge južnoameriške vlade so takoj sporočile svoje negodovanje češ, da je bila akcija enostranska in da se ni mogoče sklicevati na Organizacijo ameriških držav, ker ta organizacija ni bila predhodno vprašana za svet. Gvatemalski zunanji minister Murillo, malo kasneje pa tudi predsednik Gvatemale Ydigoras, sta po taki reakciji latinsko-ameriških držav skušala rešiti, kar se je rešiti dalo: izjavila sta, da nista zaprosila za pomoč in intervencijo ZDA in da je do nje prišlo pomotoma, to je, da je med prizadetima državama, Gvatemalo in Hondurasom na eni, ter med Washingtonom na drugi strani glede tega prišlo do nesporazuma; gvatemalska vlada, da je samo izrazila zaskrbljenost spričo razvoja dogodkov v državi (upor), da pa ni zaprosila za ameriško intervencijo.

Ameriške ladje, ki so zaplule vzdolž obal obeh držav, Gvatemale in Nikaragua, seveda nimajo samo namena izvajati pritiska na domače revolucionarne sile. Njihova prisotnost naj bi vplivala tudi na vse vlade karibskega področja, da bi se pridružile regionalnemu paktu, konkretno protikomunističnemu paktu, ki bi bil naperjen proti Kubi. V Havani namreč prevladuje prepričanje, da bo prej ali slej prišlo do direktne intervencije od zunaj. Prepričanje, da bodo intervenirale ameriške oborožene sile je sedaj zamenjala domneva, da bodo ZDA organizirale protikubansko zvezo držav, ki bi v ugodnem trenutku skušale vreči Castrov režim. V tej zvezi je moč tudi tolmačiti predvolilno izjavo sedanjega predsednika Kennedyja, ki je dejal, da morajo ZDA podpreti sleherno akcijo protikastrovskih sil, bodisi na Kubi, bodisi izven nje.

V krogih latinsko-ameriških držav v OZN je govora, da bodo južnoameriške države predlagale nov sestanek zunanjih ministrov, ki naj bi obravnaval pritožbo Gvatemale proti Kubi (Gvatemala izjavlja, da nima dokaza za kubansko intervencijo v gvatemalskem uporu, da pa je bil ta upor »inspiriran« iz Kube), ob tej priložnosti pa bi Organizacija ameriških držav skušala posredovati tudi med Kubo in ZDA. Jasno je, da je ameriško brodovje, ki je zaplulo vzdolž centralno-ameriškega arhipelaga, poslabšalo možnosti za poravnavo spora, katerega bistvo leži izven Havane in Washingtona, kajti kubansko-ameriški spor je že del hladne vojne, ki se je nevarno (in v glavnem po ameriški neumnosti in kratkovidnosti) primaknila k obalam južne Amerike. Na vidiku je spomladansko srečanje na vrhu, govori pa se celo, da bi bil Hruščev pripravljen povabiti Kennedyja v Moskvo, in da bi mu priredil prijateljski sprejem, tak, kakršen je bil po Camp Davidu predviden za Eisenhowra.

Ali se bo hotel Kennedy začeti razgovarjati vsaj z eno »zmago« (to je s Kubo) v žepu? To bi utegnila biti nevarna igra in napačna računica, ki bi še bolj prizadela ameriški položaj v Latinski Ameriki in torej še bolj zaostrila odnose med Washingtonom in prestolnicami južno od Rio Grande. Kako in na kaj je Kennedy mislil, ko je dejal, da »tisto, kar znajo generali, znajo prav tako in še bolje tudi poročniki« (med vojno je bil poročnik bojnega broda in je bil v boju z Japonci hudo ranjen ter za to odlikovan z visokim odlikovanjem), bo pokazala že bližnja prihodnost.. Vsekakor bo moral priznati, da so generali v Aziji vseskozi stavili na napačne karte; če bo on v Latinski Ameriki stavil na boljše, kar bi konkretno pomenilo, da vsaj ne bi oviral socialne in politične pomladitve južnoameriškega kontinenta, če je že ni pripravljen podpreti, bo s tem delno dokazal, »da zna poročnik vse tako in še bolje kot generali«.

Na kratko po domovini

1

KONGRES KOVINARJEV JUGOSLAVIJE

V Beogradu je bil prejšnji teden V. kongres kovinarjev Jugoslavije. Na kongresu so ugotovili, da je obseg proizvodnje v strokah kovinske industrije rastel nad povprečjem hitreje in se je tako industrija že leta 1959 približala obsegu proizvodnje za leto 1961. V prihodnjih petih letih bodo podjetja kovinske industrije močno povečala proizvodnjo, kar je rezultat boljše organizacije dela v podjetjih. Treba bo pa posvetiti večjo pozornost nesmotrnemu odkupovanju licenc in nepotrebnemu večanju proizvodnje nekaterih izdelkov.

Kongres je sprejel ustrezne zaključke za nadaljnji razvoj v podjetjih kovinske industrije.

2

INVENTURE V DRUGI POLOVICI JANUARJA

Zveza trgovinskih zbornic Jugoslavije je predlagala, naj bi bile v prihodnje inventure v trgovinah v drugi polovici meseca januarja in ne pred 1. januarjem. V priporočilo sprejeli, saj je želja preprečiti da bi inventure negativno vplivale na preskrbo potrošnikov prav v trenutku, ko le-ti najbolj pritiskajo na trgovino. Praksa je pokazala, da so inventure pred 1. januarjem resna ovira za redno preskrbo potrošnikov.

3

2. DECEMBRA ZASEDANJE ZVEZNE SKUPŠČINE

Predsednik Zvezne skupščine Peter Stambolić je sklical seji zveznega zbora in zbora proizvajalcev za 2. december t. l. Zbora bosta obravnavala predlog zakona o reorganizaciji naših železnic ter predlog zakona o reorganizaciji pošt, brzojava in telefona.

4

PLENUM ZVEZE INŽENIRJEV IN TEHNIKOV LRS

V Ljubljani je zasedal prejšnji teden plenum inženirjev in tehnikov Slovenije. Na njem so razpravljali o nalogah tehničnih strokovnjakov pri uvajanju avtomatizacije in posebej o nalogah zveze inženirjev in tehnikov. V načrtu je v bodoče večji prenos dejavnosti v osnovne družbeno-politične enote, občine.

5

DO KONCA LETA 100 IZOBRAŽEVALNIH CENTROV V SLOVENIJI

Na republiškem posvetu o strokovnem izobraževanju naših delovnih ljudi, ki je bilo prejšnji teden v Ljubljani, so razpravljali o sodobnejši organizaciji strokovnega izobraževanja v Sloveniji, ki prinaša že prve sadove. Do konca leta bodo že v nad 100 večjih kolektivih imeli svoje izobraževalne centre. Na posvetovanju so obravnavali tudi nujnost reform v strokovnem šolstvu in vprašanje, da je treba učne programe prilagoditi potrebam posameznih dejavnosti v gospodarstvu.

6

SPOMLADI V LJUBLJANI UREDITEV VOZLIŠČA

Terenska dela za ureditev ljubljanskega vozlišča se bodo začela predvideno 15. aprila prihodnjega leta, glavna gradbena dela pri gradnji podvozov in pri preusmeritvi železnice pa v prihodnjem septembru. Podvozi bodo po predvidevanjih zgrajeni do 30. junija 1962. Zdaj že pripravljajo projekte, ki bodo upoštevali rešitev prometa s podvozi na Titovi in Celovški cesti s preusmeritvijo dela proge Ljubljana–Sežana.

7

KOMPLETNI GEOGRAFSKI ATLAS JUGOSLAVIJE

V začetku prihodnjega leta bo izšel v Založbi zagrebškega podjetja »Znanje« prvi kompletni geografski atlas Jugoslavije, ki ga že nekaj let pripravljajo naši največji strokovnjaki na tem področju.

„Steklar"

OB STOLETNICI

Pomemben delež k razvoju gospodarstva

S ponosom gledamo danes na našo Steklarno, stoletno jubilantko, in njene uspehe, saj je v povojnih letih zaslovela s svojimi proizvodi širom po naši zemlji, enako pa tudi v številnih zahodnih in v državah Srednjega vzhoda.

Steklarna je nastala 1860. leta in je poznana kot zadnji potomec bivših pohorskih »glažut«. Zgodovinski proces je v tem dolgem obdobju povzročil, da so se lastniki večkrat menjali. To je bil vzrok, da podjetje ni moglo doživeti polnega razmaha. Zaradi tega je tovarna životarila do konca prve svetovne vojne.

Velike konjunkturne potrebe in članstvo Steklarne v koncernu »Sjedinjene tvornice stakla d. d. Zagreb«, so omogočile uvedbo polavtomatskega načina proizvodnje. V vsem nadaljnjem obdobju tovarna ni napredovala, saj je bila njena proizvodnja vklenjena v ozek kalup privatno-lastniških interesov. V takih odnosih pa je delavec vedno bolj spoznaval nepravično ureditev kapitalističnega družbenega sistema in se začel zavedati svojega neenakopravnega odnosa v obstoječi družbi, ki mu je onemogočala vsako ekonomsko perspektivo. Zato so za ta leta značilne večkratne stavke.

Odnosi v tovarni so se bistveno spremenili 1945. leta. Kapitalistično privatno lastništvo na proizvajalnih sredstvih je bilo z zmago socialistične revolucije odpravljeno. Tovarno dobe v last isti delavci, ki so

1860 - 1960

prej okušali grenak kruh tujih plačnikov. Kljub pomanjkanju strokovnega kadra in izrabljenosti tovarniških strojnih naprav ter opreme je zavladal v podjetju nov polet spontane obnove. Z velikimi napori smo premagovali mnoge subjektivne in objektivne težave in že v prvih povojnih letih dosegli viden napredek. Tovarna je v tem času v tekmovanju za povečanje storilnosti dela dobila več pohval in prehodno zastavo zvezne vlade v trajno last.

Vse možne kapacitete pa se sproste zlasti 1950. leta, ko podjetje prevzamejo v upravljanje delavci, saj so bile takrat uresničene njihove dolgoletne težnje. S svojim podjetjem so zaživeli novo življenje. Odločili so, da se tovarna rekonstruira. V obnovljeni tovarni se bo proizvodnja delno mehanizirala in se usposobila za izdelavo finejšega stekla. Načrt predvideva trikratno povečanje proizvodnje glede na 1950. leto in štirikratno glede na proizvodnjo v predvojni Jugoslaviji.

Ob letošnji 10-letnici delavskega samoupravljanja se lahko s ponosom ozremo na že dosežene uspehe, zlasti pa na obnovljeni del tovarne.

Naša glavna naloga in cilj podjetja v bodoče pa bodi, izdelati čim več kvalitetnih in cenenih steklenih izdelkov, zadovoljiti domače potrebe, osvojiti nova tržišča tudi v svetu in tako prispevati pomembni delež k razvoju našega gospodarstva.

Prepričan sem, da nam bo to uspelo ob podpori celotnega kolektiva.

Direktor: **Jože Klanjšek**

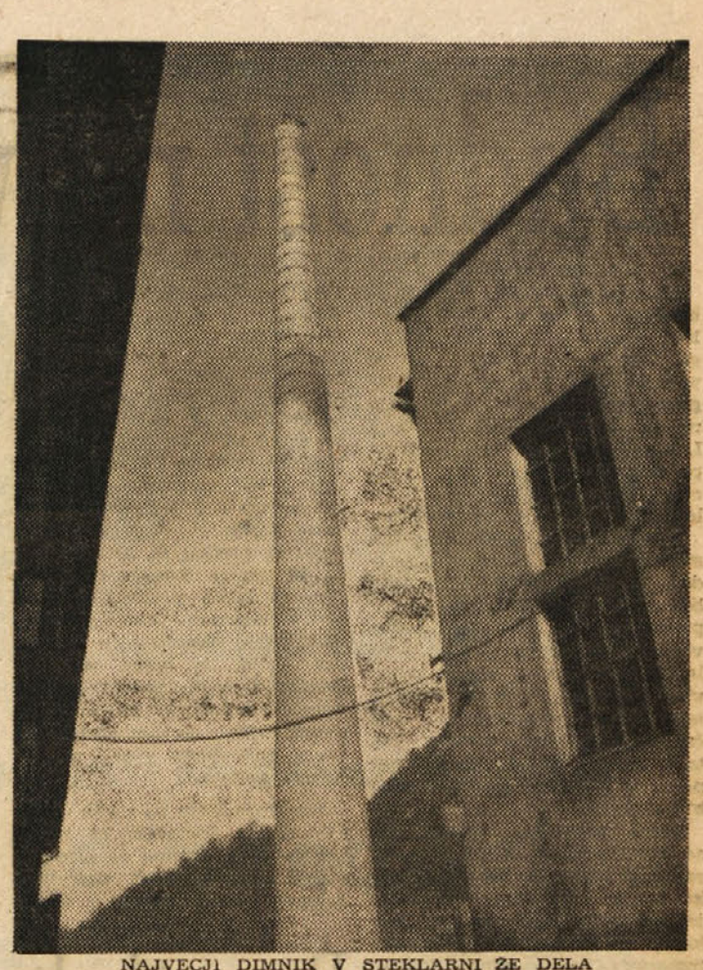

NAJVECJI DIMNIK V STEKLARNI ŽE DELA

Čutil sem se počaščenega ob sprejetju vabila, da napišem nekaj misli ob stoletnici Steklarne Hrastnik. Ni moj namen pisati o nastanku in razvoju podjetja, vendar ker že skoraj štirideset let vsaj nekoliko poznam in spremljam razmere v kolektivu, želim poudariti, da pomeni razvoj podjetja v prejšnjih desetletjih tudi borbo delavskega razreda za boljši kos kruha, za večje socialne in politične pravice. Ta borba se je vse do osvoboditve razvijala v dveh smereh: za obstoj delavskega razreda ter še posebej proti nemškutarskemu vodstvu v steklarni, ki je v letih pohoda nemškega fašizma postalo njegov vneti zagovornik, agitator in organizator. Šele zmagoviti zaključek narodnoosvobodilne borbe, v kateri so sodelovali tudi mnogi delavci iz steklarne, je dokončno rešil obe vprašanji.

Letos, ko kolektiv steklarne proslavlja svojo stoletnico, pomeni ta praznik velik dogodek ne samo za kolektiv tovarne, ampak za ves Hrastnik — za vso komuno. Poseben poudarek ob tej stoletnici je prav gotovo

Predsednik hrastniške občine ob stoletnici

v tem, da se istočasno obhaja 15. obletnica popolne osvoboditve delavskega razreda, predvsem pa desetletnica, ko je kolektiv steklarne prevzel tovarno v svoje upravljanje.

Razvoj in napredek podjetja po osvoboditvi, zlasti pa desetletna doba, ko je bila tovarna v neposrednem upravljanju delavcev, sta tako velika in očitna, da pomeni to posebno periodo v stoletnem obstoju podjetja. Prav v dobi delavskega upravljanja se je proizvodnja iz leta v leto krepko dvigala tudi v zelo zastarelem obratu. V zadnjem času se pa v rekonstruirani in povečani tovarni bistveno spreminjajo delovni pogoji, ki bodo v prihodnje očitno izboljšali splošno zdravstveno stanje vseh, ki delajo na delovnih mestih, kateri so izpostavljeni vročini.

Neprecenljive vrednosti je tudi dejstvo, da je vzporedno z rastjo nove tovarne rastel tudi nov človek. Iz nekdanjega hlapca je zrastel gospodar, ki je danes sposoben upravljati tovarno in reševati najtežje probleme.

Osvajanje novih, modernejših metod dela je bila glavna skrb kolektiva in še posebej vodstva tovarne. Jasno se že nekaj let kaže, da ta skrb ni bila zaman, saj je danes kvaliteta steklarskih izdelkov taka, da se uspešno uveljavljajo tudi na tujih tržiščih.

Zunanja podoba tovarne je danes tako spremenjena in olepšana, pa čeprav še manjka nekaj novih objektov, da v primerjavi s staro »glažuto« v resnici pomeni ogromni napredek.

Potrojena proizvodnja, boljši zdravstveni delovni pogoji, lepše zunanje lice steklarne, to je tisto, na kar je lahko ponosen vsak član kolektiva, vsak Hrastničan — to je tisto, kar je v čast in blaginjo naši celotni komuni.

Napori posameznikov in celotnega kolektiva, ki so bili vloženi za tako viden napredek tovarne, zaslužijo vse priznanje.

Ob praznovanju stoletnice tovarne, predvsem pa ob doseženih uspehih v povojni dobi, smatram za svojo dolžnost, da v imenu občinskega ljudskega odbora v Hrastniku izrekam kolektivu steklarne zahvalo za vložen trud pri obnovi tovarne in mu ob tej priliki čestitam z željo, da bi tudi v bodoče skrbel za uspešen razvoj svoje tovarne in s tem ustvarjal večje materialne možnosti tudi za zvišanje svojih osebnih prejemkov in za ostvaritev vseh tistih pogojev, ki mu iz dneva v dan delajo lepše življenje izven tovarne.

Stane Brečko

Vloga Steklarne v komuni Hrastnik

KOLEKTIV STEKLARNE se uvršča po svoji pomembnosti in vrednosti skupne proizvodnje med podjetji v komuni na drugo mesto. Pomembnost tega kolektiva v gospodarstvu hrastniške komune pa ni samo v milijardi osem sto milijonov dinarjev letnega bruto produkta, ampak tudi v reševanju socialnih in materialnih problemov naših delovnih ljudi.

Proizvodnja stekla v Hrastniku je v vsej zgodovini svojega obstoja omogočala zaposlitev velikega števila tistih ljudi, ki se iz objektivnih razlogov niso mogli zaposliti v rudarstvu. Tu gre predvsem za našo mladino in žene. To dejstvo prihaja v zadnjih letih spričo hitrega naraščanja prebivalstva vedno bolj do izraza.

Če bi v kraju te možnosti ne imeli, bi se organi komune nedvomno morali ubadati s problemom, kje in kako najti zaposlitev za precejšnje število državljanov. Pa ne samo to. Možnost zaposlitve mlade in nekvalificirane delovne sile v steklarni nedvomno zelo veliko pripomore k dviganju realnega življenjskega standarda ter razbremenjuje družinske proračune mnogih s tem, da več družinskih članov prejema redne osebne dohodke.

Obstoj steklarne pa ima svoj vpliv tudi na bližnjo in daljnjo okolico. Mnogim, ki bi sicer živočarili na nerentabilnih višinskih kmetijah, daje ta tovarna možnost, da se vključijo v industrijo. Ta možnost bo nedvomno v bližnji perspektivi imela svoj odraz tudi na socialni preobrazbi vasi, preko postopnega vključevanja kmetijskih zemljišč v družbeni način proizvodnje. Kolektiv steklarne je v zadnjih letih vlagal veliko naporov za povečanje proizvodnje in narodnega dohodka. Pri tem je dosegel lepe uspehe, ki pomenijo realne možnosti za nadaljnji gospodarski razvoj podjetja kakor tudi komune.

Vložena sredstva v rekonstrukcijo sto let starih tovarniških objektov in naprav se bodo bogato obrestovala. To je vidno že danes. Izboljšali so se v tovarni higiensko-tehnični pogoji dela, ki vplivajo na zdravje ljudi, proces proizvodnje se je pričel postopoma spreminjati v smislu zahtev, ki jih postavlja današnji izredno hiter razvoj proizvajalnih sredstev in tehnike.

Ta orientacija kaže, da se kolektiv hrastniške Steklarne v polni meri zaveda, da so v tem in pa v racionalnejšem izkoriščanju notranjih rezerv, boljši izrabi delovnega časa itd. — skratka, v boljšem gospodarjenju možnosti za nadaljnje naraščanje skupnega dohodka podjetja in v okviru tega osebnega dohodka posameznika ter sredstev komune, ki bodo naraščala ob večjih osebnih dohodkih, ki izvirajo iz večje proizvodnje in boljšega gospodarjenja v podjetju.

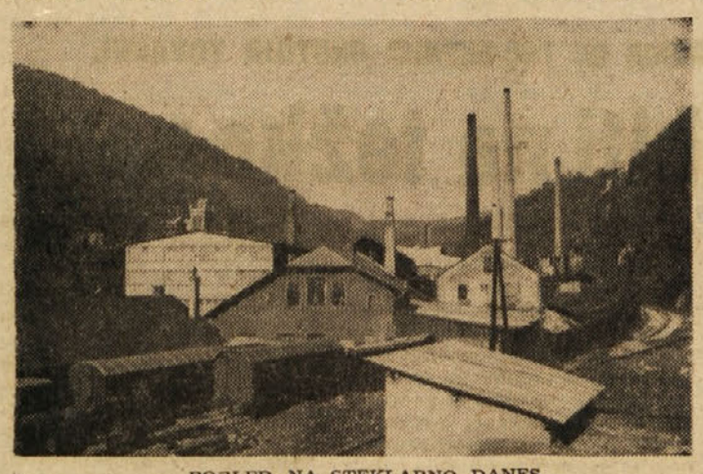

POGLED NA STEKLARNO DANES

Potrebe po rekonstrukciji tovarne in pa splošni pogoji gospodarjenja niso omogočali da bi se kolektiv v zadnjih letih v večji meri angažiral tudi pri investicijah za družbeni standard. S tem pa nočemo reči, da kolektiv v tej ali oni obliki ni sodeloval z znatnimi sredstvi pri urejanju skupnih problemov.

To sodelovanje bo treba razvijati naprej, kajti tako danes kot v perspektivi se bomo morali še bolj zavedati, da smo za izboljšanje življenjskih pogojev odgovorni vsi.

Uspehi, ki jih je dosegel kolektiv v zadnjih desetih letih, dokazujejo, da je v pogojih delavskega upravljanja in našega socialističnega sistema prišla 100-letna tradicija v polni meri do izraza.

Marijan Orožen

UPRAVNI ODBOR STEKLARNE MED DELOM

Tudi ti se jim pridruži!

Hrastnik, 22. avgusta devetnajststopetdeset.

Devetintrideset se jih je zbralo. Predsednik prvega delavskega sveta hrastniške tovarne je pozdravil zbrane in odprl sejo. Potem se je za hip zamislil. Misli so mu poletele...

Devetdeset let je minilo, odkar je stekla iz peči prva steklena gmota iz takratne hrastniške steklarne. Petinosemdeset let borb in premagovanj je za nami. Petinosemdeset let bede in pomanjkanja, življenje, ki je bilo od ranega jutra do poznega večera sama borba. Borba za boren kos kruha, življenjski obstoj steklarjev in njihovih družin.

Nič koliko tisoč in tisoč ton steklene mase je v tem času priteklo iz peči. In prav toliko ton izdelkov je z imenom hrastniške Steklarne odšlo v svet. Samemu Hrastniku pa to ni prineslo prav nič. Še večjo bedo in še večjo borbo za obstoj...

November, devetnajststošestdeset.

V obratnih prostorih hrastniške Steklarne je vse živo. Kako ne bi, saj so sredi največjih investicijskih del, kar stoji steklarna. Delavski svet tega podjetja je že 1952. leta sprejel sklep, da se začne z rekonstrukcijo tovarne. Saj se je že prvi delavski svet te gospodarske organizacije zavedal, da bo lahko le dobro urejeno in po sodobnih načelih zgrajeno in organizirano podjetje izpolnjevalo vse obveznosti. Zato je bilo vse prizadevanje delavskih samoupravnih organov zadnjih deset let obstoja tovarne (ko upravljajo tovarno sami neposredni proizvajalci) usmerjeno v nalogo, da se stara in neprimerna tovarniška poslopja porušijo in zgradijo nova. Že tedaj so poudarili, da bo delovni kolektiv nosil levji delež te rekonstrukcije. Doslej so hrastniški steklarji to svojo obvezo častno izpolnjevali, saj so kar dve tretjini investicijskih del finansirali iz lastnih sredstev. Razumljivo je, da se je bilo treba marsičemu odreči. Danes so hrastniški steklarji na to ponosni, saj vedo, da raste nova tovarna tudi s pomočjo njih samih. Zato, da bo njim samim in prihodnjim generacijam delo laže.

Stare tovarne ni več. Z njo so izginili v novi domovini številni problemi. Delo v tovarni postaja vse bolj prijetno. Novi prostori, izboljšani pogoji dela in zavest, da delavec zasluži toliko, kolikor napravi, so spremenili obraze steklarjev. Njihov pogled je jasen in odločen ter usmerjen v prihodnost. Prav vseh. Tistih, ki pripravljajo zmes za stekleno gmoto, tistih, ki upravljajo peči, tistih, ki v tovarni oblikujejo stekleno maso, tistih deklet, ki steklene izdelke odnašajo k pečem, tistih, ki jih oblikujejo in odpravljajo, vseh tistih, ki so člani delovnega kolektiva hrastniške Steklarne.

Samo ena tradicija je še ostala: steklarski rod ne bo izumrl. Čeprav je delo težko in za zdravje škodljivo, je v steklarni precej mladih. Videti jih je povsod. Še tisti najbolj črnogledi steklarji, ki javno niso upali priznati, da dobro delajo ti mladi steklarji, so klonili. Kar je res, je res. Kako spretno znajo ti mladci vrteti dolge palice in oblikovati stekleno gmoto. Gledal bi jih kar naprej in naprej. In s kako lahkoto. Kot da bi popoldne — denimo — na stadionu Bratstva za Savo nabijali nogometno žogo.

V tovarno samo pa vse bolj prodira tudi avtomatizacija. Nekje so dela že v celoti avtomatizirali, nekje samo do polovice. Delo gre tako hitreje od rok. Pa pravijo steklarji, da se tudi polavtomatom in avtomatom kar ne bodo tako hitro dali. S solidnim delom in z večjo vnemo hočejo zgovorno dokazati, da bo še vedno potrebno delo človeških rok.

V zadnjih letih srečujejo obiskovalci Steklarne vse pogosteje dekleta v belih haljah. Skoro nemogoče spoznanje za tistega, ki pozna izredno težko delo steklarjev pri precejšnji vročini, ko jim je še sama srajca in ostalo, kar imajo na sebi, odveč. Dekleta so v tovarni. In kar precej jih je. Za cel oddelek, kjer barvajo in upodabljajo izdelke, ki iz dneva v dan po Jugoslaviji in v inozemstvu reprezentirajo hrastniško dolino in kolektiv tamkajšnje steklarne. Postale so že pravi mojstri svojega dela. Delo, jim gre tako hitro izpod rok, da se jim obiskovalec, ki prvič zaide v ta oddelek tovarne, ne more načuditi. Pa vendar, mladost je mladost.

V hrastniški steklarni že nekaj let uspešno deluje Klub mladih proizvajalcev. Mnogo so že storili, da bi člane kar najbolje usposobili za delo v tovarni. Koliko popoldnevov so žrtvovali člani tega kluba, ko so se vračali v tovarno, da bi kar najbolj obvladali delo in da bi tako proizvodnja tekla nemoteno naprej. In uspeli so. Volja in prizadevanje je rodilo uspehe.

Slavje je pred durmi. Hrastniška steklarna bo namreč prihodnji torek praznovala 100-letnico obstoja in desetletnico delavskega samoupravljanja. Praznovanje bodo še združili s praznikom republike. Vse hiti z delom. Treba je preseliti stranske obrate v nove tovarniške prostore, da bi tako lahko odstranili čimprej nekatere objekte okrog steklarne in ji dali za stoletni jubilej kar najbolj slovesno podobo. Marsikaj so morali v tem času storiti.

Zidarji in ostali, ki so bili potrebni, da je pripravljena nova peč za stekleno gmoto, so morali krepko prijeti za delo, da je bila peč pravočasno zgotovljena. Urejena je nova jedilnica za člane delovnega kolektiva, ki bo lahko naenkrat sprejela kar 200 ljudi. Pa tudi ostali prostori v tovarni in okoli nje že danes pričajo, da je slavje pred durmi.

Marsikaj je bilo storjenega v zadnjih petnajstih letih, ko žive steklarji v novi domovini. Toliko ni bilo storjeno prej v vseh 85 letih, ko so privatni lastniki upravljali tovarno in so ves dobiček namenili za svoje lepše in udobnejše življenje. Steklarji so pa morali, če so hoteli sploh še živeti, biti ob borni skorjici suhega kruha v temnih luknjah. Kar po več družin se je moralo stiskati pod eno samo streho.

V zadnjih petnajstih letih je hrastniška steklarna zgradila številna nova stanovanja. Še jih gradi in tudi vnaprej jih bo zidala. Za Savo proti Trbovljam je zrastlo novo naselje manjših stanovanjskih hiš, v katerih stanujejo hrastniški steklarji. Kar težko verjamejo stari ljudje, da je kaj takega sploh mogoče. Da lahko v svetlih in prostornih stanovanjih, polnih sonca, zelenja in dobre volje domujejo steklarji, ki pred nekaj desetletji sploh niso smeli sanjati o takem udobju.

Sicer so pa zadnja leta vse bolj skrbeli tudi za ostale potrebe delovnih ljudi iz spodnjega dela Hrastnika. Zgrajena je bila nova cesta, urejen je bil dom DPD Svobode, nogometaši hrastniškega Bratstva, v katerem je največ članov delovnega kolektiva Steklarne, so si pred časom zgradili ob nogometnem igrišču za Savo svoj dom, v katerem se zdaj dan za dnem zbirajo ljubitelji okroglega usnja.

Kdo bi mislil, da je steklar, ki je nekoč moral samo pihati v steklarni v dolgo železno palico ter delati in ustvarjati za druge, tudi dober dramski igralec, godbenik in pevec v delavskem prosvetnem društvu. Kdor tega ne verjame, naj si pobliže ogleda delo hrastniškega delavskega prosvetnega društva Svobode II.

Življenje se spreminja. To je opaziti na vsakem koraku. Delavski samoupravni organi skrbe, da bi bilo hrastniškim steklarjem v prihodnje še bolje.

Sto let hrastniške Steklarne. Staro in mlado se te dni dan za dnem zbira v popoldanskih in večernih urah v domu DPD Svobode II. Prav nihče noče zamuditi prireditev ob jubileju tovarne. Tako bo še vse dni do 29. novembra. V nedeljo se bodo zbrali ljubitelji športa in navijali za domače nogometaše, šahiste, kegljače. Vsa dolina se bo ob tem jubileju razživela.

Pozabljeno je že petinosemdesetletno trpljenje nekoč brezpravnih hrastniških steklarjev, ki so si morali z znojem služiti ne samo skopo odmerjen kos kruha, ampak tudi pravico do življenja. Hrastniški steklarji dandanes sami upravljajo tovarno. Napredek je viden ob vsakem koraku. Prav vsi si prizadevajo, da bi bilo kar najbolje. Njihova največja želja je pa: čimprej dokončati rekonstrukcijo. Saj bo po njej mogoče še bolj skrbeti za zaposlene. Gradili bodo lahko še več novih, svetlih stanovanj in druge objekte družbenega standarda. Ni več daleč čas, ko ne bo več neprimernih stanovanj, ko bo urejena moderna cestna magistrala skozi kraj, ko bo v celoti poskrbljeno za razvedrilo in zabavo prebivalcev Spodnjega Hrastnika.

Stoj — kdor bo te dni potoval v Hrastnik. Že ob vstopu v hrastniško dolino te bo potegnil za sabo praznični vrvež. Videl boš, kako vse hiti. Slavje je pred durmi. Urejena mora biti tovarna, zagoreti mora ob slavju nova peč, okolica hrastniške steklarne bo spremenila svojo podobo in obrazi vseh občanov bodo v tem času še vedrejši in nasmejani kot doslej. Tudi ti se jim pridruži. Skupaj z njimi se veseli stoletnice tega hrastniškega podjetja. In skupaj z nami zaželi hrastniškim steklarjem še v prihodnje kar največ uspehov.

In na sam dan republike skupaj z vsemi, ki bodo prišli na slavje, zapoj hvalnico novi socialistični domovini. Zapoj jo nam vsem skupaj. In veter jo bo ponesel v širni svet, tako kot nosijo s seboj izdelki ponosno ime Steklarne Hrastnik.

POGOJI IZVRŠITVE PLANA ZA LETO 1960 IN POGOJI V BODOČE

Budnost na vseh področjih dela

Delovni kolektiv Steklarne Hrastnik si je v začetku leta 1960 zadal visoko plansko nalogo tako v količinskem kot v vrednostnem pokazatelju. Njegova pričakovanja so bazirala na kapacitetah, pridobljenih s I. etapo rekonstrukcije tovarne, pa tudi osnovna sredstva iz II. etape rekonstrukcije naj bi v letu 1960 že dala prve rezultate.

V zimskih in spomladanskih mesecih sta proizvodnja in prodaja potekali najbolje in smo bili zato z uspehi poslovanja v prvem poletju 1960 zelo zadovoljni. Nastopila je pa doba letnih dopustov in mnogo delovišč je bilo praznih. Izvršiti smo morali nekatere, za tisti čas nepredvidene remonte. Vse to je povzročilo, da postavljeni plani v poletnih mesecih niso bili doseženi.

Razne neogibne zapreke, ki se vselej pojavijo pri investiranju in ovirajo izvajanje še tako realno zamišljene investicije, nastopile tudi pri nas. Zakasnil se je uvoz drugega avtomata za proizvodnjo drobne embalaže, zaradi težav pri uvozu raznega ognjevarnega materiala se bo pa zakasnila tudi gradnja peči za taljenje stekla. Slabo seveda tudi vplivajo dolgi pošiljatveni roki, ki jih pa pošiljatelji in izvajalci — spet zaradi nepredvidenih ovir — še prekoračujejo. V našem načrtu smo predvideli, da bo tretji avtomat začel redno obratovati v začetku novembra, a ga še do danes nismo prejeli.

Kljub vsem težavam je bil plan za razdobje januar — september 1960 dosežen in celo prekoračen. Delavski svet je na svojem zadnjem zasedanju obravnaval podatke o rezultatih proti letnemu planu:

1. Število zaposlenih 100,51%; — 2. proizvodnja po količini 81,43%; — 3. prodaja po količini 80,19%; — 4. celoten dohodek, samo steklo 77,85%; — 5. čeloten dohodek, skupaj 78,20 odst.; — 6. dosežen dohodek 78,80%; — 7. čisti dohodek 88,36; — 8. izvoz po količini 81,87%; — 9. izvoz po vrednosti v ZDA 99,43%.

Dosežen uspeh po prizadevanju delovnega kolektiva pa še bolj nazorno prikazuje primerjava rezultatov obdobja januar — september 1959 in januar — september 1960. Ti podatki so sledeči:

1. Število zaposlenih 107,13%; — 2. proizvodnja po količini 123,90%; — 3. prodaja po količini 119,41%; — 4. celoten dohodek, samo steklo 128,57%; — 5. čeloten dohodek, skupaj 125,35%; — dosežen dohodek 134,31%; — 7. čisti dohodek 140,61%; — 8. izvoz po količini 126,57%; — 9. izvoz po vrednosti ZDA 147,23%.

Poseben problem je fluktuacija delovne sile, saj se je od začetka leta do oktobra menjalo v podjetju ca. 20% vseh zaposlenih. Kako kvaren vpliv ima to na proizvodnjo, na kvaliteto izdelkov ter koliko stroškov povzroči vsak novodošli delavec, preden se vpelje v delo, ki mu je dano v opravljanje, ni treba posebej poudarjati. Vsekakor bomo morali fluktuacijo omejiti, in to na tak način, da bomo odpravili pomanjkljivosti, zaradi katerih delavci zapuščajo kolektiv, na drugi strani pa novodošle delavce pogodbeno vezali na določene pogoje.

Povpraševanje po naših izdelkih je na domačem in tujem tržišču tako močno, da nismo v stanju pokriti vseh potreb v želenem asortimentu. Glede tega se bomo morali potruditi ter v teh dveh mesecih proizvesti in prodati največje možne količine, da bomo plan presegli za 9%, kot smo to ocenili ob obravnavanju rezultatov za prvo polletje 1960.

In kakšne so perspektive v bodoče?

V marcu 1961 bo dokončana II. etapa rekonstrukcije, z njo pridobljene kapacitete bodo takrat že normalno obratovale. V obravnavanju je zahtevek za posojilo za III. etapo rekonstrukcije, ki pomeni dokončanje rekonstrukcije po investicijskem programu iz leta 1956. Ta investicija bo predvideno končana v septembru 1962.

V svojem perspektivnem planu je podjetje predvidelo po dokončanju rekonstrukcije tovarno še povečati. Potem bi znašala letna proizvodnja steklenih izdelkov v tonah:

Leta 1961 9.500 ton; — leta 1962 10.500 ton; — leta 1963 12.800 ton; — leta 1964 12.800 ton; — leta 1965 13.800 ton.

Temu ustrezno bi se povečal tudi bruto produkt in bi znašal (v tisoč din):

Leta 1961 2,104.503; — leta 1962 2,325.180; — leta 1963 2,832.532; — leta 1964 2,832.688; leta 1965 3,053.364 din.

Potrošnja steklenih izdelkov stalno narašča in je zato odjem zagotovljen. Vsekakor pa bomo morali posvetiti več pozornosti naslednjim momentom, ki bistveno vplivajo na uspeh v poslovanju; izboljšati kvaliteto, proizvajati izdelke, ki gredo hitro v promet, osvajati nove izdelke, uvajati sodobne postopke v izdelavi in obdelavi stekla ter mehanizacijo, uvesti stimulativnejši sistem nagrajevanja, omejiti fluktuacijo delovne sile in skrbeti za dvig standarda zaposlene delovne sile.

Vsa našteta predvidevanja bomo lahko izpolnili samo, če bomo delali še prizadevneje, povečali proizvodnjo in s stalno budnostjo na vseh področjih ter s skrbjo in preudarnostjo upravljali podjetje kot zares dober gospodar.

Heda Korbar

SPRETNE ŽENSKE ROKE SO PRAV ZA VSAKO DELO

Razvoj kulturnega dela med steklarji

Že precej let pred prvo svetovno vojno so delavci steklarne čutili potrebo po nečem, namreč da bi se združevali, izobraževali ter kulturno izživljali v prostem času. Čeprav so bile težkoče, pa tudi ovire od takratnih oblasti, so steklarji kljub temu vztrajno delali na tem, da so ustanovili leta 1906 svojo prvo strokovno organizacijo, ki je bila osnova za nadaljnje delo za politično izobraževanje in istočasno tudi osnova za borbo za njihove življenjske pravice.

Leta 1908 so pa organizirali prvi pevski zbor, ki so ga vodili učitelji nemške šole. Ker je bil namen šolskega vodstva, izkoristiti organizirano pevsko društvo za ponemčevanje steklarskih delavcev, so zato učili tudi same nemške nacionalne pesmi. Na zahtevo nekaterih zavednih hrastniških ljudi in na zahtevo tov. Franca Papeža ki je bil takrat med ustanovitelji pevskega zbora, so pa bili pevovodje prisiljeni, da so poleg nemških nacionalnih pesmi začeli učiti tudi delavske internacionalne pesmi. Pevski zbor je bil takrat edino kulturno društvo, ki je bilo zelo aktivno vse do začetka prve svetovne vojne. Po letih druge svetovne vojne se je ustanovilo kulturnoprosvetno društvo Svoboda, ki je imelo v svojem sestavu na novo organiziran pevski zbor, dramsko skupino, telovadno skupino, ki so bile vse zelo aktivne.

V letu 1929 se je v steklarni formirala gasilska četa, ki je tudi vnesla v tovarno novo obliko aktivnega udejstvovanja delavcev in zlasti profesionistov na tem področju.

Zelo se je poživila kulturna dejavnost s formiranjem godbe na pihala v letu 1931, pri čemer so pokazali delavci veliko veselje in požrtvovalnost za to vrsto kulturnega razvedrila. Približno v istem času se je ustanovilo društvo »Prijateljev prirode«, v katero se je vključilo veliko število starih in mladih ljudi. S tem se je v steklarni zelo poživilo zanimanje za planinstvo in za množične izlete v daljne in bližnje kraje.

Vzporedno s to raznoliko dejavnostjo so se steklarski delavci ukvarjali že od vsega začetka z nogometom, saj je bila ta športna dejavnost pri nas že pred približno 30 leti zelo živa.

Vsa ta pisana športna in kulturnoprosvetna dejavnost je pa s prihodom okupatorja zamrla in je počivala več kot štiri leta. Po osvoboditvi se je pa začela zopet prebujati in oživljati še v večji meri in še v bolj pisani obliki kot narava po dolgi in hudi zimi.

Anton Sihur

GODBA NA PIHALA SVOBODE II, BO TUDI V DNEH 100-LETNICE STEKLARNE PRIPRAVILA VRSTO PRIREDITEV.

Kako so delali steklarji pred 100 leti

Pred mnogimi leti ni bilo v naši tovarni kadnih peči, kot so v glavnem danes. Pa tudi zakona o osemurnem delavniku še ni bilo. Zato ni nihče vedel, kdaj bo začel delati in kdaj bo šel domov. Zaradi tega je bilo potrebno, da so steklarji živeli v bližini tovarne, da so imeli zvezo s steklarno tudi takrat, ko so bili doma.

Topilničarji so začeli vlagati zmes v lončene peči, brž ko je zadnji steklar porabil stekleno gmoto iz svojega lonca. Gmota potrebuje določen čas, da se stopi. Ta čas pa je bil včasih daljši, včasih krajši, kar je bilo odvisno od več pogojev. Med tem časom, ko so topilničarji opravljali svoj posel, so steklarji doma počivali. Po določenem času, po katerem so približno računali, da bo steklo že pripravljeno za delo, so hodili v tovarno gledat, če je steklo že dobro za delo. Če še ni bilo, so se vračali domov ali pa so šli malo na sprehod. Čez nekaj časa so se spet vračali v tovarno, če bodo kmalu lahko začeli delati, in če so bili pogoji v redu, so hitro poslali pošto v naselje ostalim delavcem.

Vse je bilo na nogah ob tej vesti. Kolona delavcev se je hitro pomikala proti tovarni. V njej so bili starčki, ki so še komaj hodili, moški v najlepših letih, mladeniči, dekleta in tudi otroci, ki še niso imeli deset let. Ti so delali pri svojih očetih kot pomožni delavci.

Hitro so pripravili orodje in vse, kar je pri tem delu potrebno. Delo se je začelo z veliko vnemo, toda niso bili vsi steklarji enako dobre volje. Kakor povsod na svetu, je tudi takrat v steklarni vladala protekcija. Nekateri delavci so bili lastnikom tovarne bolj pri srcu kot drugi. Zato so delali tisti, ki so bili deležni privilegijev, večje in bolje plačane artikle, drugi pa so morali izdelovati vse ostalo, to je male in slabše plačane izdelke.

In še nekaj drugega je bilo: tisti, ki so delali velike artikle, so tudi prej porabili stekleno gmoto iz svojega lonca, in ko je bil lonec prazen, je steklar pospravil orodje in šel domov. Ostali pa so morali delati še naprej, dokler niso bili lonci prazni, pa čeprav so morali delati včasih tudi po 16 ur. Tako so se tisti prvi že doma naspali, ko so njihovi revnejši tovariši šele prihajali domov.

Jasno je, da so tudi žene doma med tem časom imele polno dela, saj so delale skoro cele družine v tovarni, in to nedoločen čas, zato je bilo treba nositi na delo hrano od jutra do večera.

Steklarji so večji del življenja preživeli v tovarni. Tistih nekaj uric, ki so bile proste, so steklarji hodili v tovarno gledat svoje izdelke, ki so bili raznošeni vsepovsod. Tako so iskali in zbirali svoje izdelke ter jih spremljali, dokler niso bili v skladišču. Tudi popravljanje pip in ostalega orodja so opravljali v prostem času sami. Ob nedeljah, zlasti pozimi, so že zgodaj zjutraj prihajali v tovarno, se stiskali k topli peči in se pogovarjali o problemih dela in drugih dogodkih v svetu.

Anton Sihur

Spomini na stavko leta 1928

Lep sončen dan je bil, sredi poletja, ko so med delavci naenkrat začeli govoriti, da bo štrajk, ker lastnik podjetja odbija zahtevo delavcev po spremembi plačilnega sistema kakor tudi korekturo višine plač. Delavci so se tudi razburjali, ker je lastnik tovarne nameraval odpraviti deputatni premog, ki so ga delavci do tedaj dobivali. S sestankov, ki so jih imeli predstavniki delavcev in predstavniki podjetja, so prihajale vesti, da je lastnik trd, da ne popušča in da tudi ne misli odnehati. Strokovna sindikalna podružnica je dala nalog, da se delo ustavi. Z nekakim ponosom smo šli iz tovarne. Do sedaj smo bili vajeni, da je gospod »komandiral«, a mi smo samo delali, sedaj smo pa mi dali nalog, da se delo preneha.

Sindikalni odbor je imel polno dela, saj je bilo treba misliti na več kot 1000 ljudi kako bodo živeli, če bo stavka dolgo trajala. Denarno podporo so dobivali vsi delavci, tudi neorganizirani. To pa zaradi tega, da lastnik tovarne ne bi mogoče pregovoril teh ljudi, če ne bi dobivali podpore, da bi šli delat, s čimer bi stavkajočim delavcem otežkočili dosego njihovih zahtev. Po 3 ali 4 tednih stavke je v tovarni zagorela mala peč, na kateri so delali nekateri steklarji, ki niso hoteli sodelovati pri stavki. Izgovarjali so se, da niso organizirani in da se njih stavka ne tiče. S sklonjenimi glavami so hodili na delo in z njega, kajti vsi so jih prezirali in zaničevali.

Stavka se je vlekla iz tedna v teden, delavci so prejemali denarna sredstva, da so lahko za silo živeli in vztrajali še naprej pri svojih zahtevah.

Zelo dobro so se izkazali pri podpori naše borbe vsi obrtniki, trgovci in gostilničarji z denarnimi prispevki. Rudarji hrastniškega rudnika so pa prispevali svoj delež na ta način, da so v rudniku med odpadni material mešali mnogo premoga, kar je potem prišlo na zasip ali »štirc« kot so ljudje rekli. Tu so delavci steklarne pobirali ta premog in ga nosili domov za kurjavo. Tako so rudarji med stavko preskrbeli steklarje s kurjavo.

Stavka je trajala skoro štiri mesece. Končno je tudi lastnik tovarne popustil. Delavci so dosegli naprednejši način obračunavanja plač, in sicer se je uvedel procentni sistem in pa namesto prejšnjih »šokov« so uvedli norme po nekem češkem vzorcu.

Ker je bila že pozna jesen in je postalo hladno, spočiti smo pa tudi bili, se je kar prileglo zopet delati.

Anton Sihur

Tovarna je gorela

Tisto jutro smo šli na delo kot po navadi. Bila je še trda tema. V razgovoru, kot običajno, smo hitro prispeli od rudnika do steklarne. Toda kaj je bilo tu? Smrad po požaru, vse v temi in vse narobe. Ljudje so v temi skakali sem in tja. Sedaj smo šele zvedeli, da je ponoči začela goreti streha tovarne.

V tovarni je bila žalostna slika. Kupi strešne opeke so pokrivali tla delavnice in peči. Takoj smo zavihali rokave in začeli čistiti stroje in delavnice ter prostor okrog delavnic, kajti šlo je za produkcijo, da ne bi preveč trpela.

Po dveh urah čiščenja smo že sedeli pri strojih in delali kar pod milim nebom, kajti srednji del strehe je zgorel. Proizvodnja je res kmalu stekla, in to po zaslugi pametnih gasilcev, ki so pri gašenju očuvali talilne peči, da jih niso močili z vodo. Bilo pa je še mnogo naporov, preden je nad našimi glavami nastala nova streha, kajti tesarji so delali nad nami, ko smo mi delali pri pečeh.

Pri gašenju tovarne se je pokazala velika požrtvovalnost delavcev in tudi njihovih žena, ki so vsi sredi noči prihiteli na pomoč in v posodah nosili vodo na gorečo streho ter tako preprečili, da se požar ni razširil nad celo tovarno.

V novi tovarni, kakršna je sedaj, mislim, da kaj takega ne bomo doživeli več, ker je pač vse tako narejeno, da je požar skoro nemogoč.

Anton Sihur

SINDIKALNA PODRUŽNICA OB 100-LETNICI OBSTOJA TOVARNE

Ne pozabiti na težko pot

Nedvomno je ta jubilej pomemben tudi za našo sindikalno podružnico, saj nas ne spominja samo na to, da je pred sto leti naša tovarna pričela obratovati, ampak nas spominja tudi na vse ostalo, kar je bilo in je še danes tesno povezano z delovnim človekom.

Čeprav praznujemo ta jubilej v najslovesnejšem razpoloženju, se moramo vendarle spomniti na težko pot, ki so jo morali prehoditi naši predniki, delavci — steklarji pod neznosnimi izkoriščevalskimi pogoji kapitalizma. Precej časa je moralo preteči, preden je delavstvo uvidelo, da je borba proti izkoriščanju uspešna samo, če je povezana in organizirana v sindikalni organizaciji, ki so jo delavci kot nujnost v tej razredni borbi ustanovili. Smoter takratne sindikalne organizacije je bil jasen: borba za večji kos kruha, za boljše pogoje dela in pa za delovnega človeka nujno potrebne človeške pravice. Kot vzporeden in tudi nujno potreben smoter pa si je sindikalna organizacija zadala in uspešno vršila svoje poslanstvo na kulturnem in prosvetnem področju za vzgojo in izobrazbo delovnih ljudi. Vladajoči izkoriščevalski razred je skušal ta razvoj seveda na vsak način in z vsemi sredstvi zavreti, kar mu pa ni uspelo. Zastonj so bili poizkusi cepljenja sil delavskega razreda z ustanavljanjem raznih njihovih sindikalnih organizacij, zaman prepovedi naprednih sindikatov. Delavski razred kot zgodovinsko najbolj napreden v borbi za pravične družbene odnose je nujno moral zmagati in je tudi zmagal.

Tudi našemu delovnemu kolektivu je NOV dokončno prinesla svobodo in pravično družbeno ureditev. Delovni človek je postal ne samo proizvajalec, ampak tudi upravljavec proizvodnih sredstev. Seveda so se pa s tem v zvezi bistveno spremenile naloge sindikata. Nič več ne more obstajati tako imenovana kruhoborska borba kot v preteklosti, potem uprizarjanje raznih štrajkov, mezdnih gibanj in podobno. Kajti če danes sami upravljamo svobodno proizvodna sredstva, se ne moremo boriti sami proti sebi. Naš smoter je danes dviganje proizvodnosti, ki pa ne sloni na večjih fizičnih naporih delovnih ljudi, ampak nasprotno — delovni pogoji naj bodo čimboljši. Krepiti moramo in še nadalje razvijati družbeno upravljanje nasploh, kemur moramo pritegniti slehernega proizvajalca in državljana.

V takšnih pogojih danes naš kolektiv in sindikalna podružnica praznujeta tako lep jubilej, ki je še toliko bolj pomemben, ker časovno sovpada z desetletnico delavskega samoupravljanja in pa z dnevom republike.

Tudi sindikalna podružnica k temu jubileju tovarne, dnevu republike in pa deseti obletnici delavskega upravljanja čestita vsem svojim članom — delovnemu kolektivu in mu želi še nadaljnjih uspehov v proizvodnji in graditvi socializma.

Stane Radej

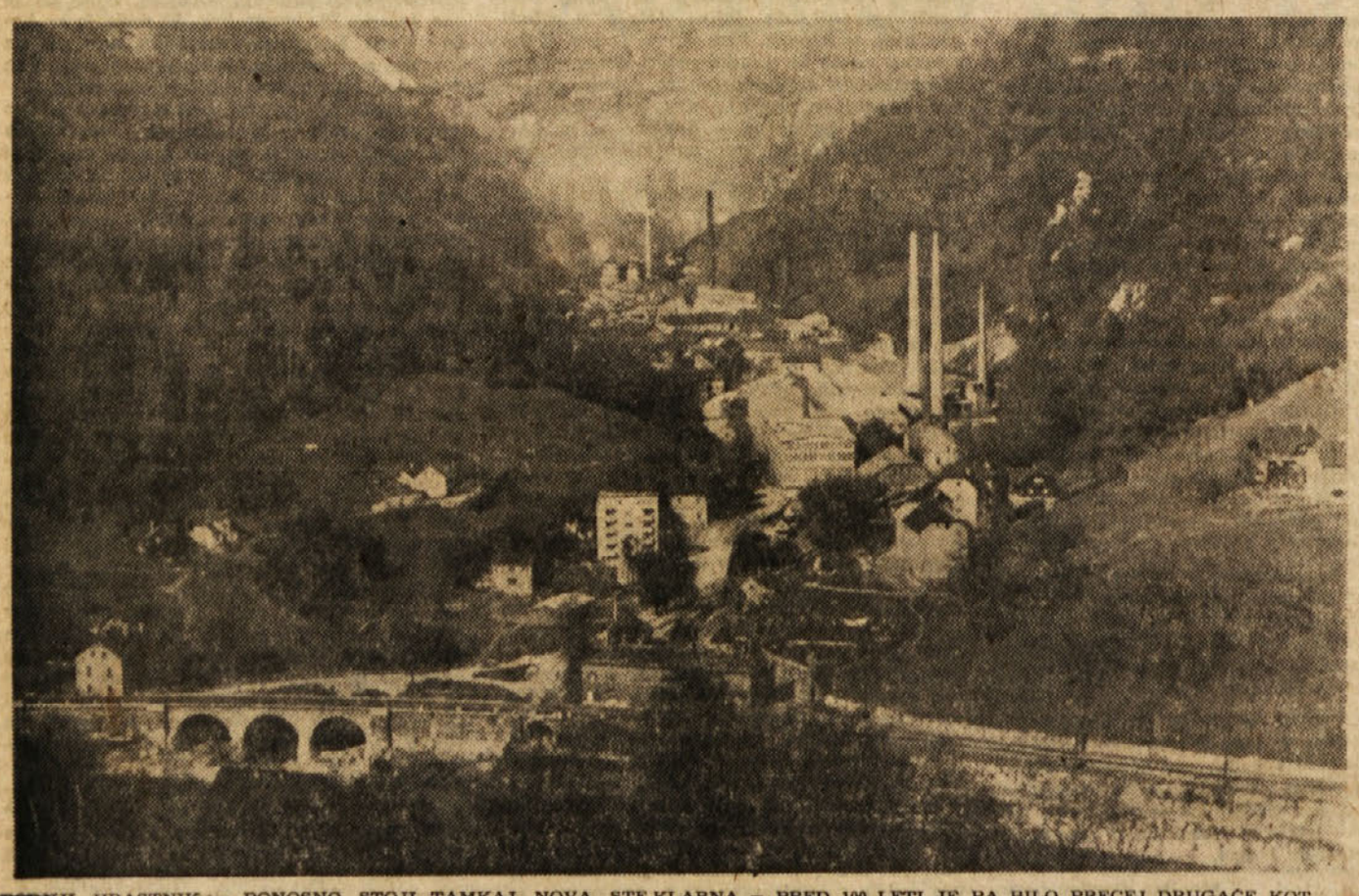

SPODNJI HRASTNIK — PONOSNO STOJI TAMKAJ NOVA STEKLARNA — PRED 100 LETI JE PA BILO PRECEJ DRUGAČE KOT DANES, KAKOR KAŽE SLIKA.

KONFERENCA KRAJEVNE ORGANIZACIJE SZDL V SPODNJEM HRASTNIKU

USTANOVILI BODO ŠTIRI SEKCIJE

Udeležba konference je bila prav lepa ter je pokazala, da vlada med člani veliko zanimanje za probleme in delo na teritoriju, kjer organizacija dela.

V svojem poročilu sta tajnik in predsednik orisala dosedanje delo ter problematiko, ki stoji pred SZDL. Do sedaj je vodil krajevno organizacijo 15-članski odbor, za nov odbor se pa predlaga 21 članov. V organizaciji je vključenih 1596 članov ali 98,5 odst. vseh volivcev. V poročilu je bilo opisano delo posameznih kulturnih in športnih organizacij, prav obširno nadalje delo stanovanjske skupnosti v spodnjem delu Hrastnika. Nakazani so bili prav tako problemi perspektivnega plana stanovanjske skupnosti ter perspektivnega plana občine Hrastnik.

Razprava je bila pozitivna ter so v njej govorili o vseh glavnih problemih kraja. Tako so razpravljali o stanovanjski gradnji in potrebi da tudi Steklarna in Kemična tovarna nudita vsaj po eno stanovanje za učiteljstvo. Članom Socialistične zveze ni jasno, zakaj v občinskem perspektivnem planu ni predvidena gradnja šole v Sp. Hrastniku. Tudi cesta od Steklarne do mostu na odcepu proti Dolu naj bi se zgradila pred l. 1963.

V imenu občinskega odbora SZDL je povzel besedo tov. Jože Klanšek, ki je obravnaval probleme ter investicije v zvezi s perspektivnim planom občine. Steklarna bo v novem stanovanjskem bloku preko Save rezervirala eno sobo za varstvo otrok. Glavna naloga Socialistične zveze je pa, da se mora boriti za dvig družbenega standarda. Treba bo rešiti vprašanje, da bodo znosni življenjski pogoji tudi za stanovalce v spodnjem delu Hrastnika.

Sprejeli so predlog, da se izvolijo 4 sekcije za delo, in sicer sekcija za izobraževanje, sekcija za ženska vprašanja, sekcija za kulturo in šport ter sekcija za družbeno in delavsko samoupravljanje.

Na koncu so izvolili 21-članski odbor ter 27 delegatov za občinsko konferenco SZDL.

Ra.

PRVO DESETLETJE DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA V STEKLARNI

Najbolj pomemben dogodek

Sto let je že, odkar v temni hrastniški dolini stoji steklarna. Sto let borbe za napredek, za boljše življenje. V teh letih je vsekakor najbolj pomemben dogodek, ko so člani delovnega kolektiva prevzeli podjetje v upravljanje.

Sedaj je minilo prvo desetletje. Poglejmo, kaj nam govore predsedniki delavskih svetov o tem obdobju.

Ko sem obiskal tov. JULIJA SMODIČA, ki ima za seboj najtežje obdobje, je rekel sledeče:

—Bil sem prvi predsednik DS hrastniške steklarne. Takrat, leta 1950, delavski sveti še niso imeli takšnih pravic v odločanju pri raznih večjih finančnih problemih. V našem podjetju tedaj niti ni bilo večjih finančnih uspehov niti dosti na razpolago denarja za reševanje problemov, ki so stali pred kolektivom: izrabljena tovarna, slabi delovni pogoji, pomanjkanje stanovanj. Vse te naloge so stale pred prvim delavskim svetom. Razprave na zasedanjih tudi niso bile najboljše, kajti člani kolektiva še niso imeli večjih izkušenj v upravljanju.

Tovariš Julij je potem z veseljem nadaljeval, da je sedaj, ob 10-letnici, ponovno predsednik DS. Sedaj ni več težkoč pri članih delavskega sveta v razpravah, kljub temu, da je sedaj glavna naloga rekonstrukcija in gradnja novih stanovanj. Problemov je vedno več. Tovariš Smodič poudarja, da bomo morali posvečati več pozornosti vprašanju izboljšanja kvalitete izdelkov. Pravi, da je bil plan tovarne v prvih letih upravljanja izdelava okoli 5000 ton stekla, sedaj pa že 8000 ton. Izpolnili ga bomo vsekakor. Tudi realizacijo smo za več kot enkrat povečali, saj bomo letos ustvarili dohodek preko milijarde 600 milijonov dohodka.

Posebne težkoče smo vedno imeli glede kreditov. — Še nadalje se moramo truditi, da bodo člani DS težili v razpravah za tem, da bodo gledali na podjetje kot upravljavci, ne pa kot posamezniki z osebnimi težnjami.

— Kaj pa odnos z direktorjem?

— Vse priprave za zasedanje napravimo skupno. Do sedaj smo vse probleme reševali skupno in ni bilo večjih nesoglasij. Tudi s sindikalno podružnico delamo skupno, vendar bi morala le-ta sklepe delavskega sveta večkrat prenašati na člane kolektiva, ker smatram, da izobešanje zapisnikov ne zadostuje.

●

Tovariša FRANCA MATKA sem ravno dobil v obratni pisarni. Govori:

— Imam dosti skakanja — vendar si dá čas za krajši razgovor.

— Kakšne so bile postavljene planske naloge in kako ste jih izvrševali?

— Plan smo kljub težkočam izpolnjevali in smo ga tudi dosegli s 105 %. Napravili smo 5398 ton stekla z realizacijo 1.131,342.000 din. Pripominjam, da smo imeli prav velike težave glede dobave peska, ki smo ga imeli samo še za dva dni na zalogi. Tudi predsednik [illegible] in direktor sta morala

intervenirati v Pulju zaradi peska.

Delavski svet si je postavil nalogo, zgraditi čim več stanovanj, in jo je tudi častno pričel izvajati. Začeli smo z gradnjo 7 stanovanjskih hiš — dvojčkov preko Save. — No — pravi — danes je že cela kolonija tam. Začetek je bil težak — načrti, lokacija — danes gre, ker je vse pripravljeno.

DS je imel tisti čas največ skrbi s pripravo načrtov za rekonstrukcijo tovarne. Uspeli smo z njo kakor tudi s krediti.

Tovariš Matko nadaljuje, da so bile na zasedanjih še vedno težave. Razprave so bile bolj enostranske, kljub uspehom v proizvodnji so člani na razpravah nastopali bolj enostransko. Opaziti pa je bilo, da je bilo v delavskem svetu premalo zastopanih mladincev in žena, kljub temu, da jih je v bilo v kolektivu zaposlenih preko 50 odstotkov.

— Člani DS so se na razpravah po večini oglašali le pri finančnih problemih, vendar so v razpravah največ sodelovali vodilni ljudje v tovarni. — No — pravi — danes je bolje — sedaj diskutirajo vsi člani delavskega sveta in tako je res bolje.

●

Tovariša RANCINGERJA sem našel ravno pri delu. Ima odgovorno nalogo v podjetju. Je vodja ekonomske enote osnovne proizvodnje.

Zarad tega je bilo tudi moje prvo vprašanje v zvezi s proizvodnjo.

Malo se je zamislil, potem pa povedal sledeče:

— Bil sem predsednik DS tri leta in v tem času smo napravili znaten korak naprej glede proizvodnje. Kakor vsi ostali predsedniki delavskega sveta sem tudi jaz imel nalogo, da pospešimo rekonstrukcijo tovarane, kajti stanje s starimi pečmi je bilo obupno. Kanale je že zalivala voda, kômore so bile skoraj vse uničene. Stara brusilnica ni bila več kos proizvodnji. Vse to smo pričeli intenzivno re-

ševati. Slikarnica in brusilnica sta se preselili, tako da smo vsaj en problem rešili.

Težkoče smo imeli, ker smo že tudi preusmerili proizvodnjo iz starega obrata v nov obrat. Potrebno je bilo preseliti skladišče in rekonstrukcijo nadaljevati. Proizvodni plan smo pa imeli iz leta v leto večji.

— Kako so pomagali člani delavskega sveta?

— Kot glavno smo mobilizirali čim več članov DS in kolektiva s tem, da smo pričeli z delom po komisijah, kar je bilo zelo pozitivno. Opazili smo tudi, da so bile razprave na zasedanjih boljše, ker so imeli posamezni člani konkretne naloge. Razprave o finančnih vprašanjih niso bile najboljše, ker člani niso dovolj razumeli teh problemov. — Imeli smo pa zelo velike in odgovorne naloge: urediti plačni sistem, plačni fond se je moral razdeliti po kvalifikacijah, v zvezi s tem tudi priprave za novi tarifni pravilnik. Uredili smo poslovnik o delu delavskega sveta, kar je pripomoglo tudi k boljšemu in kvalitetnejšemu delu DS.

Smatram pa, da smo kljub vsem težavam našo nalogo izvršili. Plan smo dosegli in ga prekoračili, v delavskem svetu smo tudi že imeli vključenih več zaposlenih žena in mladine.

●

Tovariš JOŽE KASTELIC je bil dolga leta steklar, pred meseci še direktor Kemične tovarne. Predsednik DS je bil med prvimi leta 1952.

V razgovoru z njim sem opazil, da se še živo spominja dogodkov v tovarni pred leti. Pravi, da je delavski svet v tem času razprávljal in reševal vsa gospodarska vprašanja v zvezi z rastjo tekoče proizvodnje ter izvrševanja planskih nalog. V glavnem se je DS boril za nadaljnjo, že započeto rekonstrukcijo tovarne, za uravnavanje plačnega sistema v zvezi z dvigom proizvodnje. Predvsem je pa DS posvečal vso pažnjo vprašanju strokovnega dviga kadrov preko strokovnih tečajev, za kvalificirane in visokokvalificirane delavce. V tem pogledu smo imeli vidne uspehe.

Delavski svet je obravnaval tudi vzgojna in kulturna vprašanja. Članom kolektiva je pomagal v tem pogledu s tem, da je nudil vso pomoč pri gradnji dvorane v Kemični tovarni. Dal je sredstva za nakup kinoprojektorja. To je bila velika pomoč, saj v Spodnjem Hrastniku takrat ni bilo nobenega drugega kulturnega centra.

Tudi stanovanjsko vprašanje nam je vedno delalo skrbi. Reševali smo ga v okviru finančnih možnosti — pravi tovariš Jože.

— Kako ste sodelovali s sindikalno podružnico?

Tovariš Kastelic je povedal, da so bili na vsakem zasedanju DS navzoči člani sindikalne podružnice. O sklepih smo pa skupno razpravljali s celotnim kolektivom.

— In tvoje osebno mnenje o delavskem upravljanju?

— Moje osebno mnenje o delavskem upravljanju je pozitivno, saj smo zainteresirali skoraj vse člane DS za proble-

matiko podjetja in skupno z upravo reševali vsa vprašanja. Čeprav še nismo imeli izkušenj, lahko trdim, da je delavsko upravljanje v prvi fazi njegovega življenja rodilo uspehe v našem kolektivu.

●

SPOMINI STEKLARJEV IZ ZGODOVINE

FRANCA ZALETELA poznajo vsi v kolektivu steklarne. Dolga leta svojega življenja je pustil v tovarni. Ob razgovoru z njim je takoj rekel:

— Petdeset let sem delal v tovarni. Imel sem 21 let in sem bil že mojster. Vendar pravi: — Takrat ni bilo tako lahko napredovati. Delali smo po 14—15 ur dnevno, razen tega so nas še pretepali. Današnja mladina se niti ne zaveda, kakšne dobre pogoje ima danes v socialistični državi.

Tovariš Zaletel pravi nadalje, da je bil med prvimi, ki so sodelovali v sindikalnem gibanju.

— Dobro se spominjam — pripoveduje — ko so nas žandarji preganjali v Zlati vasi, ko smo imeli sindikalne sestanke.

Delal sem 50 let, nisem pa imel nobenega »plavega«. Najlepša leta so pa bila 1908—1910. Takrat smo prav lepo zaslužili, delali smo pa tudi že samo 8 ur.

— Kakšno je pa bilo vaše življenje po službi?

— Zelo vnet sem bil za kolesarski šport. Še danes sem član kolesarskega društva in plačujem članarino. Če bi dobro videl, bi se šel še danes vozit. Kljub temu, da sem star, bi še marsikaterega mladega dal v »žakelj«.

Franc Zaletel je še zmeraj vesel in močan. Ne more dati miru, vedno še kaj dela.

Ob stoletnici tovarne mu želimo: Na svidenje! Ra.

●

Tovariš TONE SIHUR je sedaj kadrovski referent naše tovarne.

Ko sem nanj postavil vprašanje glede dela delavskega sveta, se je nasmejal in dejal naslednje:

— No, malo moram pomisliti, ker je sedaj že kar nekaj let od tega, ko sem bil predsednik DS. Nadaljeval je pa takole:

— V tistem obdobju smo imeli izredno težko nalogo — izdelavo tarifnega pravilnika. Za dela pravilnika je vladalo zelo veliko zanimanje. Saj je takrat problem plač v našem podjetju obstajal, ker so imeli po drugih steklarnah večje urne postavke.

Posebna naloga delavskega sveta je bila, da čimveč delovnih mest v tovarni veže na učinek /dela.

Komisija — nadaljuje tovariš Tone — je to nalogo v redu na-

pravila in to kljub temu, da je bilo več težkoč (določanje razponov itd.). Delavski svet kot celota pa ni odigral tiste vloge, kot bi jo moral. Preveč je prepuščal posameznim članom, da so uveljavljali svoje osebne težnje. Zaradi tega tudi ni dosegel tistega, kar je bilo zaželeno.

— Kaj pa gospodarjenje — planske naloge?

— No, za to vprašanje je bilo dosti več zanimanja. Proizvodnost dela se je stopnjevala, rekonstrukcija tovarne je bila že v teku, kar je ustvarilo večji elan za delo. Najtežja naloga je pa bila stanovanjska gradnja. Kljub temu, da smo vlagali v to vsa lastna sredstva, ni bilo dovolj denarja.

Posebna naloga je pa bila, da se uveljavimo na zunanjem tržišču, kar nam je tudi uspelo. Kajti potrebovali smo devize v zvezi z rekonstrukcijo tovarne.

— Kaj pa kvaliteta DS — ali se je ta izboljšala?

— Opaža se — je nadaljeval tovariš Sihur — da se kvaliteta delavskega sveta iz leta v leto boljša. Ker posamezni člani bolj realno ocenjujejo delo kolektiva kot celota. Treba bo pa še delati na vzgoji kadrov. Posamezni seminarji za člane DS so bili prav koristni.

Tovariš KAREL GRČAR, sedaj tajnik krajevnega sindikalnega sveta v Hrastniku, pa pravi sledeče:

— Največji uspeh delavskega sveta je bil vsekakor, da smo uspeli dobiti zvezni kredit za rekonstrukcijo steklarne. O tem je bilo mnogo razprav, ne samo med člani DS, temveč tudi med ostalimi člani kolektiva.

Delavski svet je moral v času mojega predsednikovanja redno vsake dva ali tri mesece poročati kolektivu o stanju dela DS, kar je bilo zelo koristno, ker je bil vedno obveščen, kaj delavski svet dela, a tudi mi smo se učili, kajti na takih sestankih je bilo velikokrat sproženih mnogo koristnih predlogov. Smatram, da je treba ta način dela v vašem kolektivu spet uvesti. No — sicer pa, saj sem tudi jaz še član steklarskega kolektiva, kljub temu, da začasno delam v KSS.

— Kakšne probleme ste pa imeli?

— Kakor ostala leta, smo tudi mi v glavnem imeli problem ureditve norm in nasploh ureditev tarifne politike. Kajti pravilna rešitev tega vprašanja znatno vpliva na produkcijo in disciplino v tovarni. Nadalje se je pojavljala v tovarni fluktuacija strokovnih kadrov, vendar je DS ta problem odločno reševal.

Razprave na zasedanjih delavskega sveta so bile plodne. Pokazal se je znaten napredek, kajti člani DS so se zavedali, kakšno težko in odgovorno nalogo imajo.

V tem času sem imel zelo dober sestav delavskega sveta in tudi kvaliteta razprav ni bila slaba.

Vsekakor je bilo zelo koristno, da smo organizirali seminar za člane DS. Material za zasedanje smo skupno pripravljali z direktorjem, pri čemer je sodelovala tudi sindikalna podružnica.

Želim kolektivu še nadaljnjih uspehov in mu čestitam ob desetletnici delavskega upravljanja in 100-letnem jubileju tovarne.

Uredil in pripravil:
Viktor Racki

SPREJEM HRASTNIŠKIH INVALIDOV PRI PREDSEDNIKU OBČINE

V nedeljo, 6. t. m., je občinski odbor ZVVI v Hrastniku sklical člane plenuma na slavnostno sejo v počastitev 15-letnice obstoja organizacije. Člane plenuma je sprejel predsednik občine tov. Stanko Brečko ter jih v lepo okrašeni sejni dvorani pogostil. Slavnostni seji so razen predsednika občine prisostvovali še predstavniki množičnih organizacij. Vsi so z zanimanjem sledili slovesnemu govoru predsednika organizacije, tov. Rudija Potiska. V svojem govoru je predsednik orisal razvoj invalidske organizacije in njeno 15-letno delovanje.

Po slavnostnem govoru so se udeleženci seje pogovorili s predsednikom občine o svojih težkočah, nalogah in načrtih. Predsednik občine jim je obljubil svojo pomoč in sodelovanje, jim dal več koristnih napotkov in smernic in navzočim invalidom ter preko njih tudi vsem članom invalidske organizacije hrastniške občine prisrčno čestital k praznovanju 15-letnice njihove organizacije. Skupaj s predsednikom občine so si udeleženci slavnostne seje ogledali muzej NOB, nato pa so se zbrali v bližnjem gostišču k skromni zakuski.

Invalidi iz Hrastnika se pred sedniku občine iskreno zahvaljujejo za njegov topel sprejem ki je bil prvi v 15 letih, za živo zanimanje za pereče probleme invalidske organizacije, za koristne napotke in sodelovanje, za obljubljeno pomoč in čestitke k praznovanju 15-letnice.

F. V

JUGOSLOVANSKA TRGOVINA Z VELIKO BRITANIJO

Velika Britanija je med državami, s katerimi se je jugoslovanska blagovna izmenjava najbolj povečala. Že na osnovi uspehov v prvem polletju je bilo mogoče predvidevati, da bo obseg blagovne izmenjave z Veliko Britanijo dosegel vrednost okrog 21 milijard dinarjev. V primerjavi z istim obdobjem lanskega leta (prvih deset mesecev) se je blagovna izmenjava povečala od 14.8 na 20.4 milijarde dinarjev ali za skoraj 38 odst., pri čemer se je vrednost izvoza povečala od 6,7 na 9.7 uvoza pa od 8,1 na 10,7 milijard dinarjev.

PREDSEDNIK DELAVSKEGA SVETA SMODIC JULIJ, DIREKTOR KLANJŠEK JOŽE IN PREDSEDNIK UPRAVNEGA ODBORA ŠANTEJ ALOJZ

MISLI O DELAVSKEM POKRETU MED HRASTNIŠKIMI STEKLARJI

Bogata je zgodovina

Kljub temu, da sega zgodovina obstoja hrastniške steklarne v obdobje 1860. leta, ne zasledimo v začetku tovarne pomembnejših dogodkov dela in združevanja delavcev, za kar je gotovo iskati vzrok v takratnem cehovskem načinu dela ter v neizkušenosti, niti potrebe za večje strokovno gibanje.

Ko pa je v obdobju po ustanovitvi I. Internacionale 1864. leta in kasneje, ko je mednarodna delavska organizacija na prvem kongresu II. Internacionale leta 1889 proglasila 1. maj kot dan vsesplošnih zahtev delavskega razreda, se je ta borbeni duh prenesel tudi v hrastniško dolino. Od tedaj opazimo prve klice delavske organizacije v Steklarni Hrastnik.

Že leta 1890 se pričenjajo steklarski delavci združevati, kajti uvideli so potrebo po organizirani borbi, ker ni bilo mogoče doseči zahtev po posameznikih, ki so največkrat izigravali zaupanje delavcev.

Na čelu prvih organizatorjev je bil steklar EDVARD JERIČ, ki je že tisto leto začel organizirati delavstvo ter pričel z ustanavljanjem strokovne organizacije. Najprej je organiziral delavstvo tovarne za proslavo praznovanja delavskega praznika, 1. maja. Že prvi odziv je bil prav uspešen ter se je večina zaposlenih udeležila te organizirane proslave. To delo organizatorja Jeriča je seveda bilo trn v peti takratnim lastnikom podjetja, zaradi svoje revolucionarnosti je pa imel velik ugled med delavstvom. Takratni režim je kmalu potem začel Jeriča kot organizatorja preganjati ter je bil tudi aretiran in zaprt.

Ker ni bilo drugih organizatorjev in voditeljev, je organizacija propadla, še preden se je mogla uveljaviti. Steklarji so se v glavnem po teh dogodkih kasneje vključili v strokovno organizacijo, ki je imela podružnico v Zagorju. V tistem obdobju je bila tudi v Zagorju steklarna.

Šele leta 1906 so ponovno začeli z bolj organiziranimi pripravami za ustanovitev lastne strokovne organizacije v Steklarni Hrastnik (ni dolgo tega, ko je kolektiv praznoval 50-letnico obstoja strokovne organizacije) — kajti potrebe so pokazale, da delavci brez strokovne organizacije, brez skupne borbe nimajo možnosti za uveljavljanje svojih osnovnih pravic v svojem podjetju.

Ustanovitelji strokovne organizacije so imeli zelo težko nalogo. Ker je tiste čase režim napredne ideje in združevanje delavcev zatiral, iniciatorji delavskega gibanja niso imeli druge možnosti, kot da so se začeli shajati na prostem ter pričeli z ustanavljanjem strokovne organizacije. Njeni ustanovitelji so bili: Jože Zaletel, Franc Zaletel, Jože Pufler, Franc Hauer, Franc Forštner st., Andrej Obermajer, Ivan Perel in Ferdinand Tiefentaler. Od teh še danes živi Franc Zaletel kot upokojenec Steklarne Hrastnik, nadalje Jože Zaletel kot upokojenec v Paračinu.

Delo strokovne organizacije se je naglo razvijalo, število članstva je zadovoljivo naraščalo, tako da je imela organizacija že leta 1907 svoj program dela in geslo, s katerim so šli delavci v borbo proti lastniku podjetja. Geslo je bilo: »Osem ur dela, osem ur počitka, osem ur razvedrila«, medtem ko je bil znak organizacije potrdilo temu geslu: osmica na rdečem polju. Strokovni organizaciji pa ni uspelo dolgo obdržati ta znak. Bil je zelo napoti oblastnim organom kakor tudi lastniku tovarne. Žandarji kot odposlanci oblasti so kmalu poskrbeli za prepoved nošenja znaka kakor tudi za prepoved strokovne organizacije.

Kljub vsemu temu steklarji v tistem obdobju niso klonili. Nasprotno — ta ukrep oblasti je izzval med zaposlenimi veliko negodovanje ter je dovedel do tega, da so delavci še bolj složno nastopali proti lastniku podjetja.

V nadaljnjem delu so delavci začeli z novo taktiko: z ustanavljanjem kulturnih društev ter raznih odsekov teh prosvetnih organizacij. Parola organizatorjev je bila, da se čim več delavstva vključi v ta kulturna društva. Leta 1908 je bila ena od glavnih parol »S kulturo v ,Svobode'!« Z vključevanjem delavcev v takratne nemškutarske kulturne organizacije so organizatorji uspeli razbiti določene sekcije, tako da so postale povsem delavske in napredne. Uspela akcija je bila razbitje nemškega nacionalističnega pevskega zbora. Organizator pri tej akciji je bil pokojni steklar Franc Papež, ki se ni strinjal s tem, da bi zbor prepeval nemške nacionalne pesmi. Vodja zbora pa je bil Nemec ki je potem opustil vodstvo pevskega zbora.

Pod vodstvom »Svobode« se je pevski zbor naglo večal, glavna zahteva pa je bila, da se v zbor ne more vključiti tisti, ki ni član strokovne organizacije v tovarni.

Že leta 1909 je strokovna organizacija uspela, da je lastnik podjetja klonil. Delovni čas se je moral znižati od 12 ur na 10 ur. To je bila zelo velika zmaga za tiste čase.

Strokovna organizacija si je prizadevala ter nadaljevala borbo za znižanje delovnega časa na 8 ur. Tako je organizaciji že leta 1913 uspelo izbojevati osemurni delavnik. S to zmagovito akcijo si je organizacija še bolj utrdila zaupanje med članstvom v tovarni.

Delo strokovne organizacije je bilo uspešno tudi nadalje do izbruha prve svetovne vojne, med katero je pa celotno strokovno gibanje zaradi vpoklica večine članov v vojno mirovalo. Tudi sekcije »Svobode« med vojnim časom niso delovale.

OBDOBJE PO PRVI SVETOVNI VOJNI

V letih po prvi svetovni vojni so se politični dogodki zelo naglo razvijali. V tem času je bil kongres Ujedinjenja delavskih partij Jugoslavije. Sindikati so šteli v svojih vrstah preko tri sto tisoč članov.

Dogodki na Zaloški cesti v Ljubljani ob stavki železničarjev so privedli do zelo velikega razburjenja med množicami, kar je bilo čutiti tudi v hrastniški dolini. V tem času je oblast izdala »zakon o zaščiti države« itd.

Strokovna organizacija se je po končani prvi svetovni vojni afirmirala ter kljub vsem tem dogodkom ni držala križem rok. S pritegnitvijo vedno večjega števila novih članov je videla, da ima potrebno večino in moč ter je pričela z delom za uveljavljanje pravic članov kolektiva.

Že leta 1924 je postavila preko obratnih delavskih zaupnikov pred lastnika tovarne zahtevo, da se izboljšajo delavske mezde, zahtevala je nadalje sklenitev kolektivne pogodbe itd. Organizacija je dosegla uspeh, dosegla je pa tudi, da se je preprečila odpustitev naprednega dela zaposlenih delavcev v podjetju.

Za dosego gornjih zahtev je pa bila potrebna večmesečna borba članov strokovne organizacije, kajti lastnik tovarne je prve zahteve organizacije kategorično odklonil. Kolektiv in strokovna organizacija sta po večkratnih pogajanjih s podjetnikom, ki so ostala negativna, napovedala enotno stavko delavstva.

DVAINPOLMESEČNA STAVKA STEKLARJEV

Dva in pol meseca čvrsto organizirana borba s takratnim lastnikom tovarne ni bila lahka akcija strokovne organizacije. — Vztrajnost in dobra organiziranost ter v glavnem enotnost je prinesla pozitivne uspehe v tej stavki. Kolektiv je izšel iz borbe kot zmagovalec. Zmaga je pa prinesla strokovni organizaciji med članstvom in delavci v podjetju velik ugled.

Rezultati stavke so bili: povišanje plač do 15 odstotkov, nova kolektivna pogodba, ki je prinesla več važnih dosežkov v korist delavcev v podjetju. Delavci so dosegli tudi šest do osem-dnevni plačani letni dopust.

Lastniku tovarne ta velika zmaga strokovne organizacije seveda ni bila povšeči. Zaradi tega je kajpak vsako priložnost izkoristil, da se ob gospodarskih krizah, nastalih na domačem in tujem tržišču, maščuje nad kolektivom z odpuščanjem naprednega dela zaposlenih delavcev v podjetju, na drugi strani je pa lastnik tovarne poskušal zniževati delavske mezde.

Trdnost in doslednost strokovne organizacije sta pa vsak tak poskus preprečila, tako da do večjih redukcij delavstva nikdar ni prišlo.

Leta 1928 se je pojavilo splošno mezdno gibanje v celi državi. — Lastnik tovarne (Abel) je odpovedal kolektivno pogodbo, zniževal je mezde, kajti hotel je izkoristiti momentano situacijo sebi v prid, na drugi strani se je pa hotel maščevati za neuspeh ob pogajanjih v prejšnjih letih.

Delavci so zopet pričeli borbo za svoje pravice. Sindikalna organizacija je revolucionarno odgovorila. Še več: postavila je pravične zahteve po izboljšanju socialnega položaja v podjetju, predvsem mladih ljudi, to je pomočnikov in pomožnega osebja.

Složno z vso ostalo steklarsko industrijo v državi so hrastniški steklarji stopili v stavko, ki je trajala od julija do začetka novembra 1928. V času stavke je strokovna organizacija delala priprave za izboljšanje plačnega sistema v tovarni, kajti do takrat je bilo še vedno ukoreninjeno plačevanje po cehovskemu načinu. Na podlagi izkušenj steklarjev v drugih državah (na Češkem je bila odposlana tjakaj delegacija naših steklarjev, da si ogleda način plačevanja v ČSR, kjer so imeli tiste čase najboljši način plačevanja v steklarski industriji.

Strokovna organizacija je na osnovi tega uveljavila nov način to je odstotni (procentni) sistem plačevanja delavstva.

Tudi ta stavka je doprinesla novo zmago članom kolektiva hrastniške steklarne. Podpisana je bila nova kolektivna pogodba, s katero je bila večina zaposlenih delavcev zadovoljna. Predvsem mlajšim delavcem se je gmotno stanje precej izboljšalo, saj je bil nov način plačevanja po odstotkih znatno boljši in bolj pošten.

Gospodarska kriza, ki je nastopila po teh dogodkih, je pa prinesla pred strokovno organizacijo več novih nalog, ki jih je bilo treba rešiti, kajti povzročila je ponoven odpust delavcev, in to večjega števila, prišlo je do ukinitve plačanega letnega dopusta itd.

Kljub težkemu položaju je strokovni organizaciji uspelo voditi odlično borbo. Z enotnostjo zaposlenih v podjetju je dosegla da ni prišlo do večjih odpustitev v tovarni. Organizacija je tedaj predlagala, naj se zniža število delovnih dni tako da bi vsak delavec napravil tedensko dva do tri delavnike. S tem načinom je [illegible] v tovarni večina delavcev ostala zaposlena v podjetju, tako da so se ljudje lahko vsaj skromno prebijali skozi življenje.

To stanje je trajalo skozi ves čas gospodarske krize, in to več let.

V tem času je Komunistična partija organizirala pred upravnim poslopjem podjetja demonstracije delavcev, delavskih žena in otrok z geslom: »Hočemo kruha!«. Te demonstracije so imele pozitiven odmev. Lastnik tovarne je delno materialno pomagal družinam, tako da se je položaj vsaj nekoliko izboljšal.

Leta 1936 je spet nastopila boljša konjunktura na svetovnem tržišču. Delovni čas v tovarni se je normaliziral. Spet je bilo več šihtov na mesec. Položaj se je boljšal.

Strokovna organizacija je videla, da je ponovno napočil čas, da postavi na dnevni red zahtevo po plačanem dopustu, zahtevo po draginjski dokladi itd.

Zahteve strokovne organizacije je lastnik tovarne upošteval, dasi so zadevna pogajanja trajala nekaj časa. Odobren je bil plačan letni dopust do največ osem dni — po letih službe. Vendar so za letni dopust prišli v poštev samo steklarji — mojstri in pomočniki, ostali delavci pa te pravice niso imeli. Ta odločitev je izzvala veliko negodovanja med mlajšimi delavci, predvsem med mlajšimi pomočniki, krogličarji, natikalci in izpihalci.

Po neuspelih pogajanjih zaupnikov je mladina stopila v enotno stavko. Stavka je bila dobro organizirana, to je od mladinskega sindikata in organizacije SKOJ v podjetju. Mladincem so se pri tej stavki pridružili še številni pomočniki. Postavljen je bil stavkovni odbor, v katerem je bila po večini mladina. Stavkovni odbor so sestavljali, kakor: Jani Manje, Franc Peršič, Franc Vračun II, Evgen Šinkovec, Nande Medved, Alojz Knez, Berta Potočan, Štefka Kelner, Franc Pušnik, Jože Rancinger in drugi. Stavka je trajala tri dni. Po tem času je uspelo strokovni organizaciji doseči sporazum s podjetjem. Mladini in ostalim delavcem je bil odobren tridnevni letni plačani dopust, nekaterim delavcem pa je bila povečana tudi urna mezda. Celotno mladinsko stavko so vodili mladi skojevci ter člani Komunistične partije. Po akciji je bilo aretiranih nekaj članov partije in SKOJ, ki pa so bili po zaslišanju kmalu izpuščeni.

Uspeh te prve stavke mladih steklarjev je bil dosežen le zaradi solidarnosti, enotnosti in borbenosti vseh članov strokovne organizacije.

Mladinska akcija te stavke je pozneje, v letih 1935—1936, vlila več zavesti mladincem ter jim dala samostojnost, tako da so pred strokovno organizacijo postavili zahtevo za ustanovitev mladinske sekcije v okviru strokovne organizacije. Mladina takrat demonstrativno mesec dni ni hotela plačati članarine strokovni organizaciji v znak protesta, ker ni mogla takoj uveljaviti svoje zahteve. Upravni odbor strokovne organizacije je kasneje dovolil, da se v organizaciji ustanovi mladinska sekcija.

—

Takoj po osvoboditvi je bil postavljen pripravljalni odbor za ustanovitev sindikalne organizacije v podjetju. Ustanovni občni zbor je bil julija 1945. Za prvega predsednika sindikalne podružnice je bil izvoljen tovariš Jože Kastelic.

Delo sindikalne podružnice je bilo v tem obdobju usmerjeno predvsem v to, da se obnovi tovarna, kajti okupator je pustil vse peči mrzle. Drugo važno delo pa je bilo, da se v članstvo organizacije pritegne čimveč članov kolektiva.

V delovnem kolektivu je bila velika zavest in volja. Pod zelo slabimi pogoji mu je uspelo v kratkem času obnoviti nekaj peči, tako da so konec leta 1945 že prišle prve tone steklenih izdelkov na trg. Vsekakor se je pa menjala vloga sindikatov proti prejšnjim strokovnim organizacijam.

Sindikalna organizacija je skozi vse obdobje obnove in v prvem petletnem planu zavestno organizirala in pomagala v proizvodnji, tako da je le-ta nenehno naraščala, s tem se je pa tudi gmotni položaj delavcev v kolektivu menjal.

Leto 1950 je bilo tudi za delovni kolektiv Steklarne Hrastnik največji dogodek, za katerega so se borili steklarji in ostali delovni ljudje v naši državi skozi vso preteklost; prvič v zgodovini je delavski razred prevzel preko izvoljenega delavskega sveta in upravnega odbora upravljanje podjetja v svoje roke.

To zaupanje je kolektiv Steklarne Hrastnik s svojim delom tudi potrdil. Saj je iz leta v leto naraščala produktivnost dela, proizvodnja tovarne se je povečala, tako da je danes še enkrat večja, kot je bila ob prevzemu tovarne v upravljanje. Delovni kolektiv je potrdil zaupanje družbe s tem, da je dokazal, da je sam sposoben voditi svoje podjetje.

V tem obdobju je šlo skozi organe delavskega upravljanja veliko število članov delovnega kolektiva. Deset let v zgodovini ne pomeni nič, v upravljanju podjetja pa pomeni veliko, kajti dosegli smo uspehe, ki jih sami nismo niti pričakovali.

Kolektiv bo še nadalje preko svoje sindikalne organizacije, delavskega sveta in upravnega odbora [illegible] za to, da bo zadovoljil potrošnike ter nudil vedno bolj kvalitetne izdelke na domačem kot na drugih tržiščih.

Tako se je začelo...

O početku in razvoju steklarske industrije v naši hrastniški dolini pravzaprav ni nikjer zapiskov, zaradi tega so naslednji podatki povzeti po ustnih izročilih in deloma po navedbah najstarejšega steklarja, Jožeta Omerzi, ki je bil v podjetju nepretrgano 56 let. Povzeti so pa tudi po podatkih lokalne kronike Hrastnika.

Stara »Zavodenska dolina« je svoje sedanje ime dobila šele leta 1848 po mali, nad dolino ležeči vasici Hrastnik. Do takrat je bila ta vasica od sveta odrezano siromašno naselje, kjer je v celoti gospodarilo le šest kmečkih gospodarjev. Dasi so rudarske in rudosledne pravice v Hrastniku bile zasežene že leta 1807 po podjetjih Tadeja Hefela in Ivana Rogagascha, vendar do izkoriščanja teh tedaj ni prišlo. Šele ko so lastniki teh zemljišč leta 1829 svoje rudosledne pravice prodali nekemu Ljubljančanu Lužnarju, ki je s svojo sestro vodil v Hrastniku skromno življenje, je ta pričel v prav neznatnem obsegu rudnik izkoriščati. Ko pa je v letih od 1840 dalje prodrla zamisel gradnje tako imenovane Južne železnice, ki naj bi vezala Dunaj s Trstom, skozi zasavsko sotesko, je hrastniški rudnik odkupil neki tržaški koncern za 30 tisoč goldinarjev, ki je pravilno računal in takoj pričel z napravami za obsežnejše izkoriščanje hrastniških podzemeljskih bogastev. Transportne težave s premogom v časih pred izgradnjo Južne železnice pa niso dopuščale pravega razmaha te industrije, saj so tiste čase morali premog prevažati v Ljubljano, Sisak, Zagreb itd. na primitiven način z vprego ali z brodovjem po reki Savi, in najlaže samo kosovni premog, medtem ko je drobni premog in prah moral ostajati doma, kjer se je kopičil.

Da bi te odpadke lahko izkoristili, so lastniki začeli misliti na uvedbo druge industrije v kraju, ki bi ta drobni premog in prah uporabljala. Zaradi tega so tudi odkupili takratno Peklarjevo posestvo v Spodnjem Hrastniku. Zaželena priložnost se jim je kmalu nudila, saj ti za časa gradnje Južne železnice po savski dolini je njeno gradnjo vodil neki inženir Heider, ki je bil takrat že lastnik obstoječe steklarske industrije v Jurkloštru. Podjetni mož je uvidel možnosti zaslužka in ugodno priliko za uresničenje svojih načrtov ter odkupil omenjeno posestvo. Na tem zemljišču si je z adaptacijo stare Peklarjeve hiše zgradil lično vilo. V neposredni bližini je pa postavil temelje današnje Steklarne.

Kako dolgo in s kakšnim uspehom je inž. Heider vodil steklarno, ni znano, res je pa, da je podjetje pozneje prešlo v last nekega Burgerja iz Trsta. Tudi za obdobje Burgerjevega gospodarstva ni znano, kako in v kakšni meri se je razvijala ta industrija.

Bolj do veljave je podjetje prišlo šele leta 1886, ko je tovarno kupila in prevzela družba Viljem Abel, Karl Volfard in Zigler, ki so tedaj že bili lastniki podobnega podjetja v Moosbrunu pri Dunaju. Vodstvo tovarne v Hrastniku je prevzel Abel, kot strokovnjaka je pa le-ta pritegnil nekega Prosenaka, ki se pa kot tak ni kdovekaj izkazal, vendar se je podjetje stalno izpopolnjevalo in so bili posli povoljni. Za Abela je pa postalo usodno leto 1893-1894, ko je bil očitno izigran od svojih družabnikov. Prišlo je do gospodarskega poloma, pri čemer je mož izgubil za tiste čase veliko vsoto 30.000 goldinarjev. Da je rešil vsaj podjetje v Hrastniku, si je izposodil denar od bogatega strica. Družba se je razšla in Abel je postal sam lastnik hrastniške steklarne. Razočaran zaradi prevare in finančnega poloma se je možu omračil um ter je na posledicah tega leta 1896 umrl. Zadolženo podjetje je prevzela vdova s štirimi otroki. Vodstvo tovarne, ki ga je vdova prepustila strokovnjaku Prosenaku, je pa pod njim privedlo podjetje še do večjih težav. Tako je obstajala že bojazen, da gre mlada steklarska industrija v Hrastniku k svojemu koncu.

V skrajni stiski, vendar še pravočasno, se je pa leta 1903 pojavil v Hrastniku steklarski strokovnjak Wiltschnigg, ki je vdovi ponudil sodelovanje in je tudi prevzel vodstvo steklarne. Takoj je ta mož pokazal — kar potrjuje še živeči Jože Omerzi — da je bila njegova strokovna sposobnost resnično velika. V tovarno se je pod njim povrnil red, delo se je redno plačevalo, naročila so se množila in proizvodnja se je stopnjevala. Že v prvem letu njegovega poslovanja je podjetje izkazalo 30.000 kron dobička.

Hrastniška steklarna je s tem dobila zopet trdnejše temelje in bila rešena propasti. Dobiček se pa — kakor zatrjuje tovariš Omerzi — ni ustvarjal na račun steklarjev, saj so leti tiste času zaslužili v akordu po 20 kron dnevno, kar je bilo tedaj že bogastvo. Zaradi dobrega plačevanja je tovarna tudi dobivala dotok zelo dobrih kadrov ter je spodnji del nekdanje Zavodenske doline zaživel, kajti število v tovarni zaposlenih se je za trikrat povečalo.

Pod uspešnim vodstvom Wiltschnigga je tovarna zadovoljivo napredovala, kot poseben uspeh je pa zabeležiti izgradnjo prve moderne steklarske banje leta 1907 in pa nakup tako imenovanih ekscentrskih strojev, s čimer se je produkcija spet znatno povečala. Kmalu nato je Wiltschnigg zgradil še drugo banjo, med prvo svetovno vojno je pa tovarno opremil z dvema novima strojema (Wolfmaschine).

Takoj po prvi svetovni vojni je ta mož prepustil svoje mesto Viljemu in Rihardu Abelu, ki sta že v prvih povojnih letih ustanovila steklarski koncern ter združila skoraj vse steklarne v bivši Jugoslaviji. Tudi oprema tovarne je postajala iz leta v leto bolj moderna.

Tik pred začetkom druge svetovne vojne je pa tedanje vodstvo tovarne začelo z gradnjo nove električne centrale, ker prejšnja ni več ustrezala. Svoje izdelke je podjetje že pred izbruhom druge vojne prodajalo skoraj po celem svetu.

Med okupacijo je Steklarna Hrastnik samo delno obratovala. Takoj po končani vojni je bila tovarna ustavljena in peči so bile mrzle. Potrebno je bilo mobilizirati vse steklarje in ostale delavce za obnovo tovarne. Med prvimi je bil tov. Peter Ignjatief, starejši uslužbenec tovarne. Kasneje se je menjalo več delegatov in direktorjev. Sedaj vodi tovarno že deset let uspešno tov. Jože Klanšek. Tovarna je v rekonstrukciji ter se njen bruto proizvod iz leta v leto veča.

Va., Hrastnik

PRAV PRIDNE SO PRI DELU

Davek na dohodek 1960

Plačati ga bodo morali vsi državljani, ki zaslužijo letno več kot 700.000 dinarjev — prijave januarja prihodnjega leta — Progresivna lestvica obdavčitve.

Ali so vsi davčni zavezanci vplačali davek na osebni dohodek, ustvarjen leta 1959? To še ni znano, vendar bodo do konca leta že vedeli, saj prav sedaj občinski ljudski odbori preverjajo vplačila. Pretežna večina državljanov, ki so dolžni plačati davek na osebni dohodek, je pravočasno vložila prijave in davek tudi vplačala. Vendar sodijo, da je nekaj tudi takih, ki tega niso storili. Zato sedaj tudi preverjajo po plačilnih seznamih gospodarskih organizacij in ustanov, kolikšna so bila izplačila — da bi tako ugotovili, kolikšen je bil dohodek iz stalnega delovnega razmerja in iz drugih virov.

Progresivni davek na osebne dogodke je zajel v preteklem letu tiste državljane, katerih zaslužki so presegli letni neto znesek 500.000 din. Od letos je čisti dohodek, na katerega je treba plačati davek, povišan na 700.000 din. To pomeni, da bodo dolžni plačati ta davek vsi tisti državljani, katerih dohodki bodo presegli 700.000 din oziroma tisti, ki zaslužijo povprečno 58.333 din mesečno. Državljani, katerih čisti letni dohodek ne presega 700.000 din, oziroma ki nimajo povprečno 58.333 din prejemkov mesečno, niso dolžni plačati davka.

Maksimalni znesek, ki ni obdavčen, je v nekaterih primerih celo višji kot 700.000 din. Davčnemu zavezancu, ki sam služi, v gospodinjstvu pa vzdržuje ženo, maloletne otroke, otroke, ki se šolajo, ali starše, nesposobne za delo, se zmanjša davčna osnova za 50 tisoč din za vsakega takega člana, toda največ do 200.000 din. Če nekdo na primer vzdržuje ženo in enega otroka, ne bo plačal davka do višine 800 tisoč din letno, če pa vzdržuje štiri ali več članov družine, pa sam zasluži, plača davek samo za dohodek preko 900.000 din letno.

Za čisti dohodek se štejejo, po določilih zakona, vsi dohodki, ki jih ustvarjajo državljani iz kakršnegakoli naslova doma in v tujini, potem ko odštejejo od njih davek in prispevek, ki se plačujeta iz teh dohodkov po zakonitih predpisih. Tu gre predvsem za dohodke iz delovnega razmerja (zaslužek po tarifni postavki, premije, norme, nočni dodatek, nadurno delo, plača v državnih in ostalih ustanovah, honorarji za članke, knjige in drugi publikacije ,honorarji za razne druge usluge in dela, dohodki od kmetijstva in drugih dejavnosti). Če se pa čisti dohodek sestoji samo od dohodkov, za katere se plačuje davek na dohodek, potem državljani, ki imajo te dohodke, ne plačajo davka na osebne dohodke.

Koliko bo kdo plačal davka, lahko izračuna po lestvici. Ugotoviti je treba le višino čistega osnovnega dohodka in davčno osnovo. Da bi dobili davčno osnovo, je treba od skupnega čistega letnega dohodka odšteti 700.000 din.

Davčne prijave za letošnje leto je treba vložiti januarja prihodnjega leta — davek pa bo treba plačati februarja 1961.

1860
Sinko še par metrov, pa boš za 12.ur spet na toplem

1960
Včasih smo morali delati steklenice, danes se pa delajo je same.

Atek, se greva hladit

Leta 1960, delavci prihajajo v steklarne

ZANIMIVOSTI

DOKUMENTI IZ MATIČNEGA URADA KAR PO TELEFONU

Krasni časi se obetajo prebivalcem Catanie, ki jim od 4. tega meseca naprej ne bo treba več hoditi na matični urad za dokumente. Medtem ko pri nas lahko dokumente naročimo pri kaki agenciji, ki nam jih poskrbi za ne prevelik strošek, bodo prebivalci Catanie lahko dokumente naročali kar po telefonu. Naročnik bo dokument prejel v 48 urah na dom. Stroški bodo le za malenkost višji, kakor če bi sam hodil na anagrafski urad. Strošek pa bo naročnik poravnal obenem z ostalim računom za telefon. Naprava je gotovo koristna in gotovo jo bodo uvedli tudi pri nas.

TUJI KUPCI PROIZVODOV TOVARNE RADE KONČAR

Zagrebška tovarna »Rade Končar« je izvozila v SZ 190 transformatorjev z zmogljivostjo 160 do 1000 kWA. Do konca leta jih bo izvozila že kakih 150. Skupna vrednost sovjetskega naročila znaša 630.000 dolarjev. Tovarna »Rade Končar« izvaža letos tudi opremo za dve pakistanski hidroelektrarni, za termoelektrarno v »Barauni« v Indiji ter za 36 manjših Diesel elektrarn v Argentini in dva ladijska generatorja za Poljsko. Razen tega je podjetje sklenilo pogodbo o dobavi raznih naprav za dve hidroelektrarni v Etiopiji. Skupna vrednost izvoza izdelkov tega podjetja bo dosegla do konca letošnjega leta dva milijona dolarjev.

Modrec in njegova žena

Živel je modrec in govorili so, da ima hudo ženo.

A to je bil le ljudski glas. V resnici je bila tako dobra in skrbna z njim, prala in šivala mu je in kuhala, kar je najrajši jedel, in mu urejala račune. Brez nje bi bil modrec velik siromak — kaj bi mu pomagale vse bistrovidne misli, ki so zvezdam poznale pot in so pot kazale ljudem. V raztrgani, zamazani halji je hodil okrog, pijan bi morda stopal pred svoje učence in pri velikih in malih bi mu bila sramota edino plačilo za trud.

Bila pa je njegova žena hči nadzornika nad cestninarji in se je torej po pravici štela, da je višjega rodu. In tako lahko razumemo njen prezir — čeprav ga ne moremo opravičiti — njen prezir do ljudi iz nižjih stanov. Nezaupljiva in trda je bila do branjevca in nosača, osorno je postopače odganjala od vrat in se pri tem ni potrudila, da bi jih razločevala od poštenih beračev.

Modrec pa je vedel veliko resnic, to se pravi, velik del resnice. Zakaj znano je, da je resnica ena sama, le da je noben človek ne more do kraja zajeti. Zato pa je bila od začetka spravljena pri enem samem, da jo varuje. A kakor nekoč Eol nad svojimi vetrovi, tudi on ni noč in dan bedel nad svojim mehom in tako mu je utekla iz kletke. In ko je z enega konca bežala na drugi konec sveta, je le pod kakšno slamnato streho upala iskati nočišče ali pa v podstrešni kamrici za služinčad. In resnica je krhka ko lapor: vzemi jo v dlan in poteškaj in jo odvrzi — v dlani ti ostane rahla sled. Ko je bežala — kjer koli je legla na slamo, je majhen drobec obležal za njo. Tako je resnica prišla med ljudi in tako se je dogodilo, da je je več ostalo pri siromakih kot po palačh, da pa je vendar nihče ni cele spoznal. Gorje mu, kdor bi si zadal to nalogo — če bi od jutra do večera prehodil obzorje, zjutraj bo novo obzorje pred njim.

Ker je modrec vedel velik del resnice, je bil tihe, zamišljene narave, dobrodušen in odpustljiv do ljudi. Ni se razburjal, kadar so grešili pred njim in nad njim, in je molče in brez graje šel mimo. In čeprav je živel od nauka, si je zmerom želel, da bi bolj z ravnanjem učil ko z besedo.

A kakor je bil udržan pred svetom in do ljudi, tako je bil strog in osoren s svojo ženo. Nič mu v hiši ni bilo prav ne obed ne kopel, ne postelja ne sandale. Pa naj si je žena še toliko prizadevala, naj si je še tako skrbno zapominjala vsako njegovo grajico, da jutri popravi napako, je bilo vse zaman: zmerom je našel nove spotike, ni ji odpustil niti najmanjše pogreške. Trpela je, a je skrivala muko pred sosedi in pred njim.

Nekoč pa je vendar naneslo, da prekipi. Močnik iz pšenične moke, ki ga je tako rad jedel, mu je bila pripravila za večerjo, postavila je latvico predenj in z obema rokama pod pazduho odstopila, preplašena ko zmerom, kako ga bo sprejel. In mož je pokusil, pa žlico vrgel po mizi.

— Preredek in neslan, je zagodrnjal. Niti poštenega močnika ne skuhaš več prav.

Tedaj je žena v duši vzdignila vse zapornice svojega gorja, zajokala je, da so se ji solze, ko drobni lešniki debele, ulile po licih. Ni jih mogla sproti brisati s krajci svoje halje, pleča so se ji stresla, a med hlipanjem je vendar spravila iz sebe dolgo zadrževane očitke:

LUDVIK MRZEL

— Pri vseh bogovih, kako le moreš biti tako brez srca in okruten z menoj, pred svetom pa se delaš plemenitega moža, ki vse razume in odpušča! In tebi je kralj dovolil, da mladini razlagaš pravico in spoznanje, in tvoji učenci ko za svetim plamenom gredo za teboj. Sonce ni videlo večjega sleparstva od tega, kakor ti hodiš z dvema obrazoma po sejmu življenja. O, ko bi vedeli tvoji učenci in kralj, kako siten in surov si doma, bi vrag vzel tebe, tvojo pravico in tvoje spoznanje.

In mož, ki je veljal za modreca in ki mu je bila modrost vsakdanji kruh, je zastrmel nad tolikšno bistroumnostjo svoje preproste žene, pa tudi njena prizadetost ga je ganila. Pa se je spet zbral in ji je odgovoril:

— Motiš se, žena, nad menoj in brez potrebe si v skrbeh za moje učence in za mojega kralja. Samo razumeti ne moreš, kako vse male stvari izhajajo iz velikih. Kakor razum in nerazum živita pod isto streho na svetu, tako je krivica soseda pravici. V nikomer ni zbrano toliko modrosti, da bi lahko bil razumen za vse, pa tudi nihče ni tako pravičen, da bi lahko v svojem imenu sodil drugim. Zlo, ki ga ljudje prizadajajo ljudem, je lahko iz enega od treh virov: iz dobrote, iz hudobije ali iz koristi. Naštel sem jih po vrsti, kakor je njihov delež v zlu. Zmotno je namreč mišljenje, da ljudje iz koristi napravijo največ hudega; ne rečem, iz koristoljubja že, pa to je nekaj drugega — prav tako bi lahko rekli: iz zmote. Korist sama, ki si jo obetajo pri tem, je skoraj zmerom namišljena in tako človek največkrat takoj z razočaranjem in kesanjem, dostikrat pa tudi z izgubo opere dobršen del svoje krivde, čeprav škode, seveda, ki jo je zagrešil, s tem še ne poravna. Več ga je in nevarnejše je tisto gorje, ki ga svetu prinaša hudobija. Pa ne morda zato, češ da je človeška zloba tako silno razširjena, ampak zato, ker se po pravici ponaša s vojo nesebičnostjo. Hudobija namreč po navadi ne išče plačila za zlo, ki ga počne, v zadoščenje ji je že golo razdejanje, ki ga prizadene. Prav zaradi te nesebičnoti je pogostokrat deležna spoštovanja v družbi, pa celo pri preprostih, od narave poštenih ljudi — saj je res težko ločiti videz od resnice. Največ hudega pod soncem pa izvira iz dobrote. Modri so bili naši predniki, ko so odkrili, da je dobrota sirota. Pa tudi to resnico je treba prav razumeti: dobrota namreč ni sirota zato, ker je svet nehvaležen, ampak zato, ker sama pod milim nebom ničesar ne zmore. Zmerom jo srečujemo v družbi, ali redko, poredko jo bomo videli v družbi razuma. Nič hujšega pa ni od dobrote, kadar se poveže z neumnostjo. Njej sami pač nihče ne bo oporekal, da je plemenit njen nagib. Ali v duši neumnega človeka se sprevrže v strast in z ognjenim mečem v roki zahteva, naj bi bilo vse pod soncem po njeni podobi. In v tej objestnosti mendra in ugonablja mladost, preganja in uničuje lepoto, zatira svobodo in duha, v imenu bogov grozi s pogubljenjem sveta. Ne, ni ga, ki bi ljudem storil več zla kot nerazumna dobrota. — Jaz pa tebe ne karam ne iz koristi ne iz hudobije ne iz dobrote. Morala pa bi biti v življenju mera v vsem, vsakomur gre namreč delež po zasluženju in krivdi. Zato imaš prav, ko me grajaš, da sem prestrog s teboj. In moja sodba o močniku, ki si mi ga skuhala za večerjo, je bila preostra. Ali, glej, moja osornost s teboj je samo majhno opravičilo za vse, kolikor si ti pretrda in prestroga z ljudmi. Vem, nimam pravice, da ti sodim, ali ko te z grajo kaznujem, ti že vzamem del krivde in tako bo lažji tvoj račun pred bogovi.

Ko je modrec tako govoril, se je domislil, da ženi res odjemlje del krivde, a da si ga hkrati nakladasam. Omahoval je, ali bi spregovoril še o tej strani celega vprašanja, ali bi ženo opomnil na to svojo žrtev. Ali že ves čas ga je obhajal bridek dvom: kako prazen opravek je, žensko učiti razsodnosti in modrosti, kako brez smisla.

A ko se je ozrl po latvici, je spoznal, da se moti. Močnik se je bil namreč med njegovim razlaganjem zgostil in sam je iz izkušnje dobro vedel, da se je pri tem tudi razsolil. In tako je lahko spet segel po žlici in je povečerjal v miru in spravi.

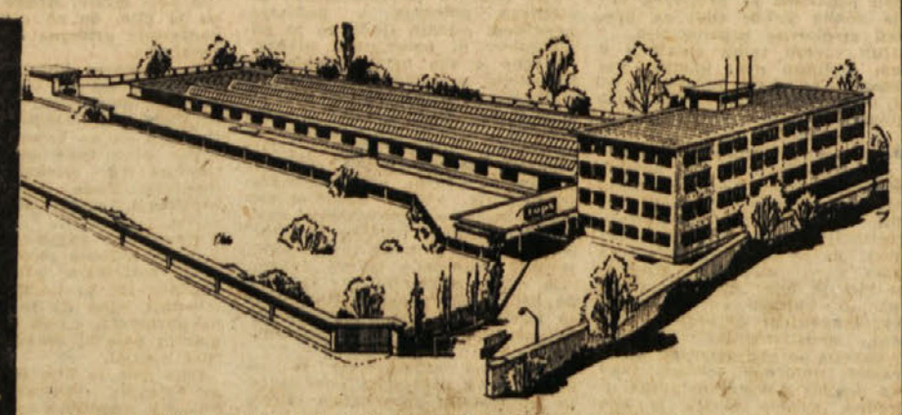

TOVARNA PISALNIH STROJEV LJUBLJANA

tops

se pridružuje čestitkam ostalih delovnih kolektivov za praznik republike – 29. november in se priporoča s svojimi proizvodi

100 LET

Steklarne Hrastnik

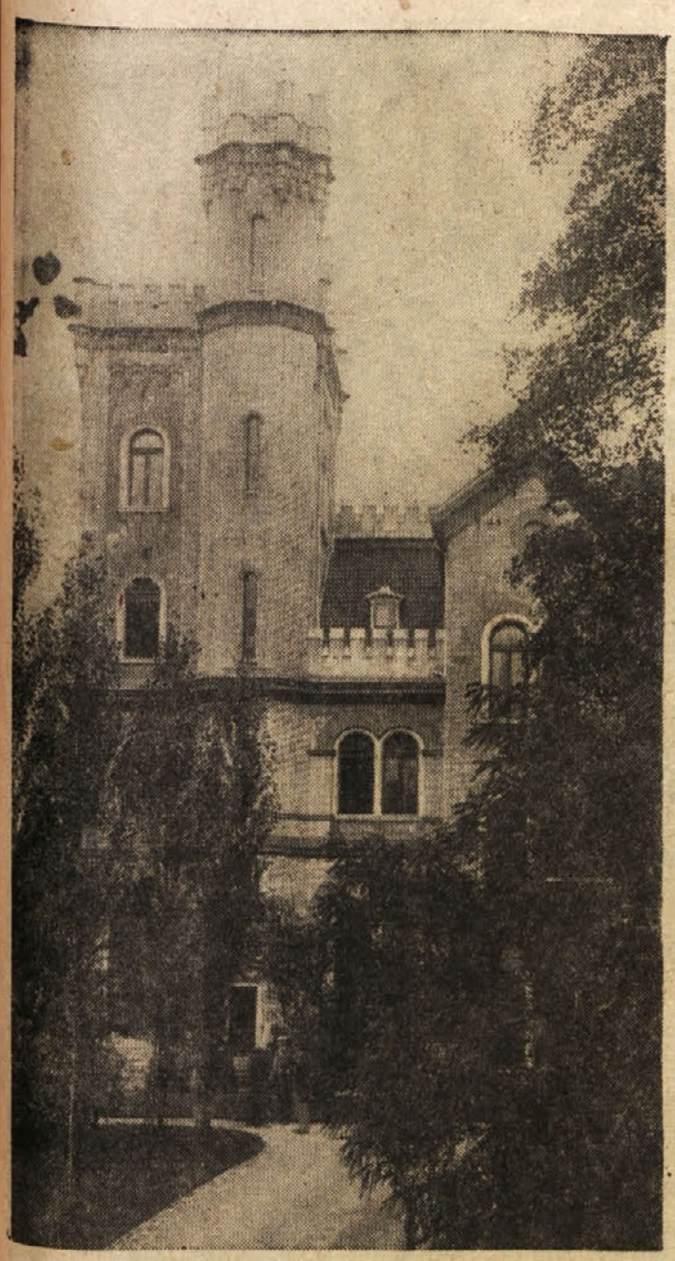

Hrastniški grad, v katerem je sedež uprave Steklarne Hrastnik

Ko danes člani kolektiva hrastniške Steklarne ob praznovanju 100-letnice tovarne in 10-letnice delavskega samoupravljanja razpravljajo o delu delavskega sveta in upravnega odbora ter o vseh problemih, ki se tičejo tovarne, ki doprinaša pomemben delež k jugoslovanskemu gospodarstvu ter gospodarstvu komune, ne morejo verjeti, da je že minilo sto let od obstoja Steklarne Hrastnik in deset od tistega dne, ko se je vzidala na pročelju nove hale spominska plošča ob predaji tovarne kolektivu v upravljanje po delavskem svetu in upravnemu odboru. In vendar je

Stara steklarna še pred I. svetovno vojno

10 let naporov - 10 let uspehov

resnica. Hrastniško steklarno prav uspešno vodijo že 10 let organi delavskega samoupravljanja. Vsa prehojena pot v teh letih, problemi in uspehi, s katerimi se je kolektiv srečaval v tem obdobju, so pomembna zgodovina tovarniškega delavstva, ki je v najtežjih trenutkih dalo vse iz sebe in ni klonilo, tudi če je bilo hudo. Marsičemu se je bilo treba odpovedati, da stoji danes v kraju namesto stare moderna, nova tovarna, ki daje dnevno nove in nove tone stekla na trg ter zadovoljuje tisoče in tisoče potrošnikov širom po naši domovini in izven nje.

V desetletnem obdobju poslovanja delavskega sveta in upravnega odbora tovarne je opravljalo samoupravne funkcije okrog 380 članov kolektiva, kar pomeni, da je več kot četrtina članov kolektiva delala v tem času v organih delavskega samoupravljanja, v upravnem odboru in delavskem svetu, ki so se spoznali z delom samoupravljanja tovarne ter pomagali s svojimi nasveti in predlogi k rasti in razvoju svojega podjetja. Najtežji je bil začetek. Toda prvemu delavskemu svetu je sledil drugi in tako dalje. V teh letih so rastli in se kovali novi kadri, tako da danes ni več vprašanja, kdo naj prevzame vodstvo v organih delavskega samoupravljanja. V tem desetletnem obdobju so se delavci učili in vzgajali ter si pridobili dragocene izkušnje, tako da danes lahko samo njihovo delo daje odgovor vsem tistim, ki so trdili, da je organom delavskega samoupravljanja določeno kratko življenje. Še več — dobili so nov polet ter nove sile za nove zmage in uspehe.

Ko govorimo o rezultatih v tem obdobju, potem vidimo, da uspehi niso bili slučajni, ampak plod trdega dela. Pred desetimi leti je delavski svet prevzel v svoje roke podjetje s proizvodnimi sredstvi, ki so bili do 90 % izrabljeni. Banje, hladilnice in ostalo — vse je doslužilo svojemu namenu in bilo izrabljeno ter zastarelo v tolikšni meri, da se je bilo treba bati, da bo kolektiv prej ali slej stal pred vprašanjem, kako obratovati še vnadalje. Toda nihče ni klonil pred težavami, nihče ni obupal, kajti vsi so imeli skupen interes, vzdržati, zagotoviti v tovarni nemoteno proizvodnjo, pa čeprav pod najtežjimi pogoji. In šlo je. Bilo pa je treba misliti na obnovitev steklarne, na rekonstrukcijo tovarniških naprav.

V letu 1950 je bil bruto produkt steklarne od 4.663 ton planirane proizvodnje s 4.938 tonami izvršene produkcije, njena vrednost je pa znašala 260,934.000 din.

In kaj sedaj? Marsikaj je bilo treba storiti. Uspehi so bili doseženi le zato, ker so bili plod vztrajnosti in požrtvovalnosti kolektiva. Proizvodnja je rastla in se dvigala kljub vsem težavam in zaprekam. Že leta 1959 je bila dosežena proizvodnja 6.750 ton stekla s 102,74 % planirane produkcije, njena vrednost je pa narastla že na 1 milijardo 400 milijonov din. Kako velik skok v tem obdobju. Vsekakor je za 2.000 ton večja proizvodnja kot leta 1950 sad požrtvovalnega dela in uspešnega poslovanja. Ni bil to majhen rezultat za kolektiv hrastniške steklarne.

Tak napredek in proizvodni uspeh je pa pripisati vsem ter nenehni skrbi od vodstva podjetja, delavskega sveta in upravnega odbora, od organizacije ZK in sindikalne podružnice v tovarni do zadnjega člana kolektiva.

Skrbna analiza proizvodnje in pravočasni ukrepi za nemoteno obratovanje so pripomogli, da se je proizvodnja steklarne dvigala iz leta v leto. Leta 1951 je znašala le-ta 5.106 ton stekla v vrednosti 578,383.000 din. Leta 1952 4.780 ton, vrednost 1.042,958.000 din; leta 1953 4.959 ton, vrednost 947,327.000 din; leta 1954 5.398 ton, vrednost 1.131,342.000 din; leta 1955 6.153 ton; leta 1956 5.818 ton; leta 1957 6.235 ton ter leta 1958 pa 6.383 ton stekla, vrednost proizvodnje je pa narastla že na 1 milijardo 419,917.145 din.

Skozi vsa leta je bila ena izmed glavnih skrbi kolektiva, da se zniža odpadek stekla, predvsem lom steklenih izdelkov. Lom se je manjšal iz leta v leto. Tako je bilo 1951. leta še 22,11 % loma, v letu 1955 samo še 18,22 %, v letu 1956 se je lom znižal že na 16,63 %, v letu 1957 na 15,12 % in še niže. Vse to pokazuje, da je bilo prizadevanje kolektiva, da se lom stekla zmanjša, uspešno.

Na drugi strani se je pa iz leta v leto dvigalo povpraševanje po steklenih izdelkih, ne samo doma, ampak tudi za izvoz. Danes Steklarna Hrastnik izvaža preko 350 ton svojih izdelkov v vrednosti ca. 100 milijonov dinarjev.

Delo samoupravnih organov pa ni potekalo samo v delavskem svetu in upravnemu odboru, ampak tudi v delovnih komisijah, ki jih je delavski svet izvolil sedem. Mnogo časa je bilo treba posvetiti vprašanju ureditve plačevanja (nagrajevanja) kolektiva, pri čemer je odigral glavno vlogo delavski svet. Prav tako važno vprašanje, ki ga je bilo treba rešiti v podjetju, je bilo vprašanje preskrbe investicijskih sredstev za rekonstrukcijo tovarne ter pravilno koriščenje teh sredstev. Bili so potrebni sestanki vodstva podjetja, delavskega sveta, upravnega odbora, sestanki brigadirjev in celotnega kolektiva, ki je sodeloval pri sprejemanju investicijskega programa. Danes so že vidni uspehi. Tovarna, ki je imela leta 1950 do 90 % izrabljenih naprav, raste danes v moderno steklarsko podjetje, ki bo dalo članom kolektiva kruh in redno zaposlitev.

Ob vsem tem pa samoupravni organi in vodstvo podjetja niso pozabili na skrb za delovnega človeka. O tem pričajo nove stanovanjske stavbe za člane kolektiva, počitniški dom v Crikvenici in še druge pridobitve.

Delavski svet in upravni odbor Steklarne Hrastnik sta v vseh teh letih s svojim delom dokazala, da je bila upravičena odločitev, da so delavci sposobni sami voditi svoje podjetje. Uspehi so očitni, končni smoter je pa, da se tovarna v najkrajšem času do konca modernizira in da se letni bruto produkt steklarne dvigne na 15.000 ton stekla v vrednosti 3 milijarde 100 milijonov dinarjev.

Dosedanje delo in uspehi ta smoter samo potrjujejo. Kolektiv Steklarne Hrastnik sme ob 100-letnem jubileju svojega podjetja in ob desetletnici delavskega samoupravljanja vedro gledati v bodočnost.

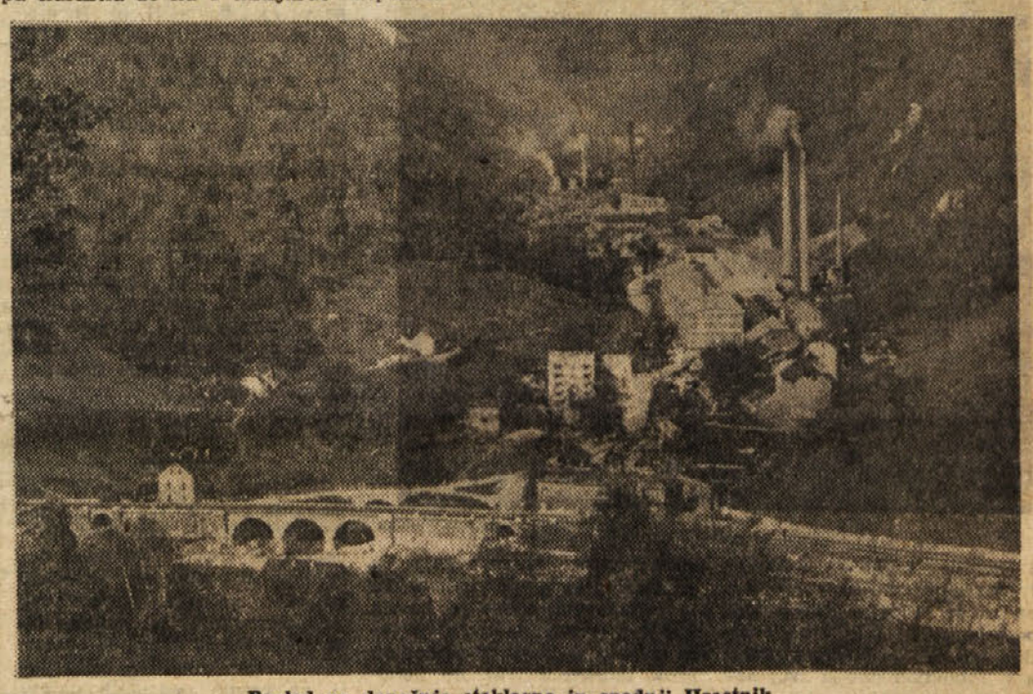

Pogled na današnjo steklarno in spodnji Hrastnik

100 let Steklarne Hrastnik

Pred sto leti so začeli v hrastniški dolini proizvajati steklo. Od prvih majhnih, skromnih začetkov je danes zrasla v kraju nova, moderna, z najnovejšimi stroji opremljena steklarna, ki daje vedno nove in nove tone kvalitetnih steklenih izdelkov na naš trg, in to predvsem za široko potrošnjo. In ne samo to: izdelki Steklarne Hrastnik niso znani samo širom po naši domovini, ampak tudi izven nje.

Stare steklarne v Hrastniku že dolgo ni več. Danes stoji tamkaj nova, moderna in svetla steklarna, v kateri raste nov steklarski rod, ki dela in gradi z drugimi kolektivi svetlejšo bodočnost v skupnosti vseh jugoslovanskih narodov. Objektivne težave, ki so nastale v hrastniški steklarni v prvih povojnih letih, so že prešle in danes pokazuje kolektiv te tovarne znaten napredek ne samo v proizvodnji, temveč tudi na ostalih področjih dejavnosti.

Ob desetletnici delavskega samoupravljanja, ki ga ob tej priliki prav tako praznuje delovni kolektiv te tovarne, lahko le-ta s ponosom gleda na dosežene uspehe. Ena izmed njegovih glavnih nalog v bodoče pa bo, da še bolj okrepi organe delavskega samoupravljanja in da izdela čimveč kvalitetnih in cenenih steklarskih izdelkov ter zadovolji široko potrošnjo doma ter osvoji nova tržišča izven meja naše domovine.

K visokemu jubileju, k 100-letnici Steklarne Hrastnik in k desetletnici delavskega samoupravljanja pa čestitajo kolektivu te tovarne vsi delovni kolektivi v Zasavju in širom po naši domovini ter mu kličejo: PO TEJ POTI KREPKO NAPREJ!

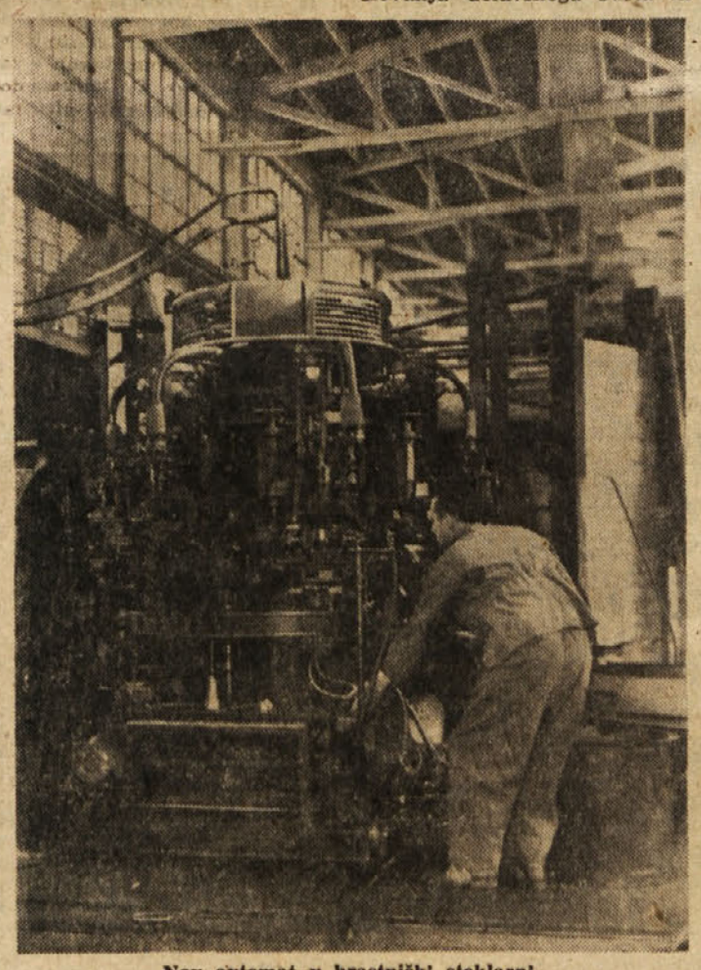

Nov avtomat v hrastniški steklarni

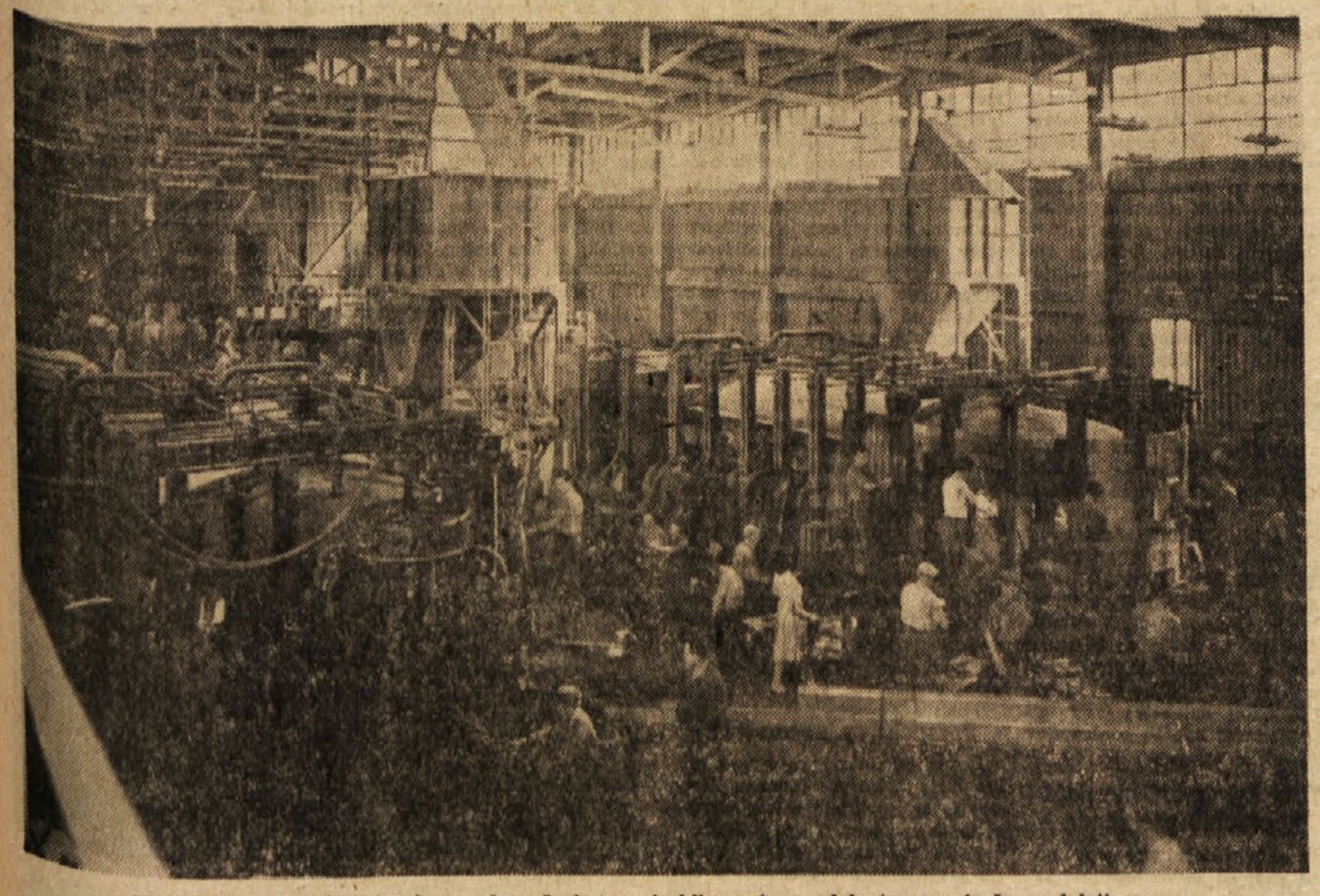

Notranjost nove hale, kjer je vse drugače kot pa je bilo v starem delu tovarne in še pred leti

ZA 100-LETNICO STEKLARNE IN 10-LETNICO DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA TER ZA PRAZNIK REPUBLIKE, 29. NOVEMBER, ČESTITA DELOVNI KOLEKTIV

Steklarne Hrastnik

VSEM DELOVNIM LJUDEM SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE, ŠE POSEBEJ HRASTNIŠKE KOMUNE IN OSTALIH ZASAVSKIH OBČIN Z ŽELJO, DA TUDI V BODOČE NUDIJO POMOČ PRI NAPREDKU IN RAZVOJU STEKLARNE HRASTNIK.
PRAV TAKO SE PA KOLEKTIV ZAHVALJUJE VSEM SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM ZA DOSEDANJO NAKLONJENOST IN SE PRIPOROČA S SVOJIMI KVALITETNIMI IZDELKI.

KOLEKTIV STEKLARNE HRASTNIK

NAJ ŽIVI PRAZNIK NARODOV JUGOSLAVIJE, 29. NOVEMBER

Delovna zmaga pred rokom

Strojna tovarna Trbovlje

v besedi in sliki

Ponosno stoji Strojna tovarna ob Vodenski cesti, letos še posebno, saj bo njen kolektiv do 29. novembra tega leta izvojeval eno svojih največjih zmag, odkar obstaja ta tovarna. Lansko leto so praznovali 10-letnico Strojne tovarne Trbovlje, ki ima sicer daljšo zgodovino, vendar se je pravi vzpon tega podjetja pričel šele pred enajstimi leti, ko je Strojna tovarna v Trbovljah dobila svoj nov delovni in razvojni načrt, namreč, da svojo proizvodnjo predvsem preusmeri na izdelavo rudarskih strojev za našo premogovno industrijo. Proizvodnja tovarne se je vsa leta ugodno razvijala, toda tako kot letos, pa še nobeno leto doslej. Samo v prvih devetih mesecih so se v proizvodnji pokazali tako dobri rezultati, da so kolektivu dali vzpodbudo, da svojo letošnjo družbeno nalogo izpolni do praznika Republike — 29. novembra. In to se bo tudi zgodilo. Do tega pomembnega uspeha je pa pripomoglo več momentov, med njimi predvsem prehod od individualne proizvodnje na serijsko, saj znaša to razmerje 64.31 : 35.69 v korist serijske produkcije. Prav tako je na dobre proizvodne uspehe vplivalo tudi stimulativnejše nagrajevanje s progresivnim akordiranjem. To je pripomoglo, da se je število nadur v tovarni v letošnjem letu znižalo za okoli 50 odstotkov proti lanskemu letu. Še nobeno leto ni bilo v Strojni tovarni Trbovlje tako živahno vrvenje kot letos, ko so si zadali nalogo da izvršijo svoj letošnji proizvodni načrt do Dneva republike. Vsi v tovarni so se zavedali odgovornosti, ki so jo s svojo obljubo prevzeli, in bodo tudi uspeli ter dokazali, da je kolektiv tovarne strnjen in enoten. — V času, ko boste brali te vrstice, plan STT še ni izpolnjen, smemo pa že sedaj reči, da če ne poseže vmes kaj posebnega, bo dan pred praznikom Republike tovarniška sirena oznanila največjo delovno zmago tega kolektiva.

Napredek in razvoj v zadnjih 10 letih

Letos poteka že enajsto leto, odkar obstaja Strojna tovarna Trbovlje. Doba dobrih deset let sicer ni še dolga, vendar je bila za podjetje, ki je rastlo in se razvijalo v nenehnem delu, pomembna. V tovarni nastaja in raste nova industrija, katere gradnja še ni končana. STT je danes v rekonstrukciji, ki je razdeljena na dve etapi. Doslej je tovarna osvojila proizvodnjo vrste izdelkov, ki so pomembni za razvoj samega podjetja, prav tako pa tudi za rudarsko industrijo v Jugoslaviji. Glavna naloga Strojne tovarne Trbovlje, kakor smo že poudarili, je, da svojo proizvodnjo preusmeri predvsem na izdelavo rudarske opreme. Dasi tovarna največ izdeluje rudarske stroje, zmore ustreči komaj 50 odstotkom vseh jugoslovanskih potreb po rudarski opremi. Dasi se podjetje v prvi vrsti preusmerja na izdelavo rudarskih strojev, po katerih je veliko povpraševanje, je pa njegova naloga, da se pripravlja tudi na izvoz svojih izdelkov. Perspektivno je sklenjeno, da bo šlo 10 odstotkov celokupne proizvodnje STT v izvoz. Strojna tovarna Trbovlje je ob času v rekonstrukciji in prvi stroji za izvedbo prve etape te rekonstrukcije že prihajajo. V teku so pa že vse priprave za izvedbo II. in III. etape rekonstrukcije naprav STT, tako da bo vse pravočasno nared in ne bo zastojev.

Letošnji proizvodni uspehi so potrdili, da je kolektiv Strojne tovarne Trbovlje v pogledu svoje proizvodnje pravilno začrtal svojo pot. Tako je prvo polletje pokazalo, da je kolektiv fizičen obseg svoje proizvodnje prekoračil za 17 odstotkov in skoro za 10 odstotkov po vrednosti, vzporedno s tem so se pa povečali njegovi dohodki za 34 odstotkov. Kolektiv bo v tem pravcu nadaljeval svojo pot.

V teh letih so se mnogo naučili

Rezultati reorganizacije ter notranje preureditve v STT dajejo vzpodbudo za nadaljnje uspehe in razvoj. Vsi člani delovnega kolektiva se zavedajo potrebe stalnega strokovnega izpopolnjevanja in splošne izobražbe. Da se danes 90 odstotkov članov kolektiva izobražuje na raznih področjih dejavnosti v tečajih in šoli, dokazuje, da so tudi tu zavzeli pot, ki vodi k uspehom in napredku. Uspehi v proizvodnji so pa na drugi strani ustvarili stimulans članom kolektiva za še večje prizadevanje, saj imajo tudi večje dohodke. Osebni dohodki v kolektivu so se v zadnjem času gibali takole: povprečna plača, ki je znašala leta 1958 18.700 dinarjev, se je leta 1959 povzpela na 25.189 dinarjev, v letošnjem prvem polletju pa celo na 26.200 dinarjev. Strojna tovarna Trbovlje je s tem dosegla, da se je njen kolektiv v tem pogledu uvrstil med prve v Trbovljah in tudi v zgornji del lestvice v jugoslovanski strojegradnji. Kljub temu, da so ti rezultati zelo povoljni, kolektiv ne bo ostal samo pri tem. Ker bo kolektiv svoj letošnji proizvodni plan po vsej verjetnosti presegel za 12 odstotkov, se bodo njegovi osebni dohodki še povečali. Vse to in ostalo je pa seveda odvisno od končnega rezultata letošnjega gospodarskega leta.

Da so proizvodni uspehi tako ugodni in zadovoljivi, gre pa zasluga za to tudi temu, da je potrebna dokumentacija za delo pravočasno pripravljena in da je tehnološki proces v tovarni danes mnogo boljši, kot je bil še pred leti. Tega v kolektivu prej niso vsi razumeli, zato so ponekod nastajale težave. Kaj pomeni izboljšanje tehnološkega procesa, dokazuje primerjava iz leta 1957. Če vzamemo rezultat celega leta, vidimo, da so v montažni hali pri 100 ljudeh manj, ustvarili v letošnjem prvem polletju 700 do 800 milijonov bruto produkta več. To pove, da so se dohodki podjetja povečali za 34 odstotkov, medtem ko je število delovne sile porastlo le za 2.6 odstotka. To pa opominja, kolike važnosti za uspeh v proizvodnji je pravočasna priprava dela.

Važno je nadalje, da so v podjetju še rezerve. Če se bodo te rezerve izkoristile, bodo uspehi še večji. Važno je tudi, da kolektiv pomisli, da so materialni stroški v podjetju še vedno zelo visoki in da pri povečani proizvodnji ti stroški rastejo. Pred kolektivom stoji pomembna naloga, kako zmanjšati materialne stroške. Ob skrbi in prizadevanju vseh so tudi tu dosegljivi pomembni prihranki.

Kljub temu, da proizvodnja in storilnost v tovarni stalno naraščata, je važna tudi skrb, da se kakovost izdelkov STT veča. Na kvaliteto izdelkov so v podjetju polagali zlasti mnogo pažnje in so bili tudi na tem področju doseženi uspehi, kar se je zlasti pokazalo v dobrem plasmaju izdelkov Strojne tovarne Trbovlje. Stalna borba za kvaliteto je pa rodila tudi ta uspeh, da so določeni izdelki STT že dosegli evropsko višino, kar dokazuje to, da je tovarna začela nekatere svoje izdelke že izvažati, med katerimi so na primer jamske jeklene stojke ter udarni drobilci. Pri pripravljanju izdelkov za izvoz je pa važna ne samo za zunaj, temveč tudi za doma dobra servisna služba, ki je bila vedno v pravem času na svojem mestu. Odlične rezultate je dala nadalje statistična kontrola. Ta kontrola deluje na psihološki bazi. Njen uspeh je, da se na osnovi kontrolnega listka ne kontrolira samo kvaliteta izdelave, temveč tudi kvaliteta delavca na eni strani, na drugi strani pa celo tudi kontrolorja. Statistična kontrola pa zraven kontrole izdelka, delavca in kontrolorja opozarja tudi na delo stroja, na katerem so bili artikli izdelani, ali je stroj še uporaben ali ga je treba izmenjati. »Škarta« je v tovarni zelo malo, pač pa je bilo treba več popravil. Z uvedbo statistične kontrole so bili doseženi v kvaliteti rezultati, kakršnih si žele vsi, pa naj si bodo to člani kolektiva STT, ali pa odjemalci njenih proizvodov doma ali v tujini.

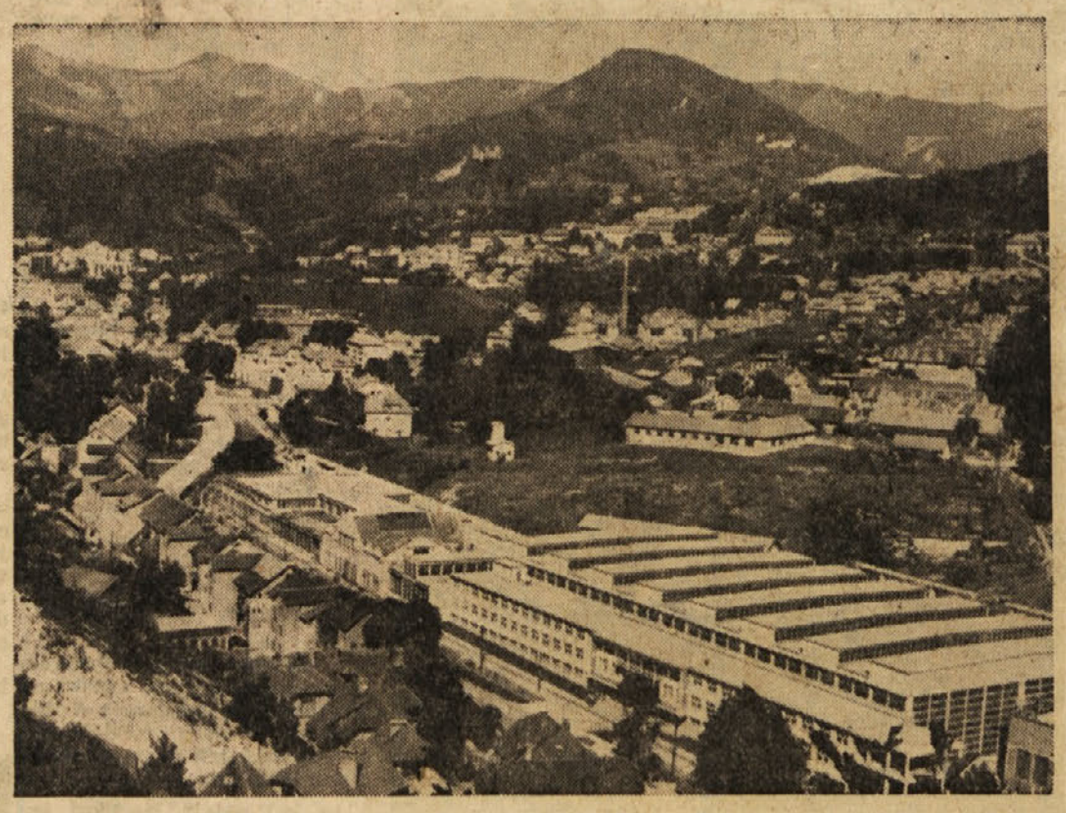

Tudi dobra oprema daje kvalitetne proizvode

Da so kvaliterni proizvodi odvisni tudi od dobre opreme tovarne, tega se v STT dobro zavedajo. V razvoju tovarne so pa bile s strojno opremo težave. Že lansko leto so se zaradi tega v tovarni lotili izdelave elaborata za povečanje strojne opreme. Ta elaborat je bil tudi odobren, prav tako tudi sredstva za dobavo potrebne opreme. Prvi zadevni stroji že prihajajo v tovarno, naslednje leto pa bodo v glavnem izdobavljeni vsi naročeni stroji, vendar v tovarni ne bodo ostali samo pri tem. V II. fazi rekonstrukcije STT bodo prešli na spremembo tehnologije. Tu bodo v tovarni prešli predvsem na serijsko proizvodnjo, pri čemer se bodo določeni objekti izločili. Tako je zamišljena množična izdelava jamskih stojk, oddelek za izdelavo lahkih dvigalnih naprav ter ostala dejavnost — serijski izdelki za rudarstvo. Predvidena je preusmeritev celotnega toka proizvodnje na ta način, da bodo tehnološko pravilno začrtali pot materiala od začetka, preko priprave dela, njegove strojne obdelave in montaže do skladišča izgotovljenih izdelkov. V zvezi s tem je pa potrebna in je tudi že v načrtu izdelava elaboratov strojne opreme do konca, kajti le tedaj bo mogoče, kot predvideva načrt v bodoče, da pride tovarna do začrtanega 7,5 oziroma do 10,5 milijardnega bruto produkta. Z realizacijo tega načrta bodo v Strojni tovarni Trbovlje doprinesli v okviru celotnega jugoslovanskega gospodarstva znaten delež, prav tako pa tudi sami sebi in trboveljski komuni.

Perspektive izvoza STT

Deset odstotkov celotne proizvodnje Strojne tovarne Trbovlje je prihodnje leto predvidenih za izvoz. To je kar precej, če računamo, da so letos od svoje celotne proizvodnje že plasirali na trg ca. 3% svojih izdelkov v tujino, obstajajo pa možnosti, da se izvoz poveča do konca leta na 6,5 odst. celotne realizacije tovarne, kar je spričo ostre konkurence prav gotovo lep uspeh. Izvoz se bo pa prihodnje leto še povečal, saj je STT kot tovarna za rudarsko opremo kot prva poklicana, da usmerja svojo izvozno dejavnost v bodoče predvsem v države Bližnjega in Daljnega vzhoda kakor tudi v nove afriške države. Pri izvozu pa ne bo šlo le za posamezne serijske izdelke STT, temveč tudi za celotne separacije in druge rudarske strojne naprave. STT bo morala napotiti tjakaj tudi svoje strokovnjake za montažo teh naprav. Da bo pa to nalogo mogoče opraviti v celoti, je posebno važna ustanovitev podjetja RUDIS — Rudarske industrijske skupnosti s sedežem v Trbovljah, ki ima nalogo, da v naši domovini ali pa v drugih deželah izdela in namesti celotne strojne naprave od projektiranja in konstruiranja ter izdela ve do montaže kompletnih strojnih naprav. — Predvidena rekonstrukcija Strojne tovarne Trbovlje, predvsem še gradnja njenega novega oddelka za izdelavo jamskega oporja ter povečana proizvodnja drugih izdelkov v naslednjih letih bo omogočila, da bo STT v glavnem lahko zadostila potrebam po opremi za jugoslovanske rudnike, vzporedno s tem bo pa mogoče povečati tudi izvoz. Perspektive za izvoz so lepe, za to jamčijo kakovostni izdelki te tovarne, na drugi strani pa uveljavitev Strojne tovarne Tebovlje v nekaterih drugih državah, kot n. pr. Poljska, Grčija, Turčija, Jordanija in še druge dežele.

Perspektive v bodoče - plan za leto 1961

Čeprav je proizvodni plan STT že letos povečan, predvideva družbeni plan tovarne za leto 1961 spet povečanje proizvodnje, in sicer za 11,1 odst. Značilno pri tem načrtu je, da se bo znatno povečala serijska proizvodnja tovarne. Novi stroji že prihajajo v tovarno in bo s pravočasno dobavo potrebnih obdelovalnih strojev moč povečati proizvodnjo in tako vsaj delno zadostiti številnim naročilom. Naročila za prihodnje leto so že zaključena, in to predvsem za potrebe jugoslovanskih rudnikov. Vse večji prehod od individualne proizvodnje na serijsko pa nakazuje Strojni tovarni Trbovlje tudi v bodoče lepe perspektive. Vzporedno s tem bo pa morala tovarna reševati stanovanjsko vprašanje za svoj kader in še druge probleme. Perspektive so torej velike in ne nedosegljive. Treba bo pa vložiti vse sile, da se ta načrt tudi v celoti izvede. Za to pa ne bo dovolj le prizadevanje kolektiva tovarne, temveč bo potrebna pomoč tudi drugih zainteresiranih, ki žele, da bi bili rudniki Jugoslavije v prihodnjih petih letih čimbolj mehanizirani.

Z doseženimi uspehi pričakuje kolektiv Strojne tovarne Trbovlje letošnji praznik republike, 29. november, obvezuje se pa, da bo prihodnje leto, ko bomo praznovali 20-letnico naše ljudske revolucije, sprejeti družbeni plan za leto 1961 v celoti izvršil in ga po možnosti presegel.

STT

VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU JUGOSLAVIJE, ŠE POSEBEJ PA KOLEKTIVOM ZASAVSKIH KOMUN POŠILJA KOLEKTIV STROJNE TOVARNE ISKRENE ČESTITKE K DOSEŽENIM USPEHOM TER ČESTITA

k prazniku republike, 29. novembru

NAJ ŽIVI PRAZNIK JUGOSLOVANSKIH NARODOV, NAJ ŽIVI PRATSTVO IN ENOTNOST NARODOV JUGOSLAVIJE!

KOLEKTIV STROJNE TOVARNE TRBOVLJE

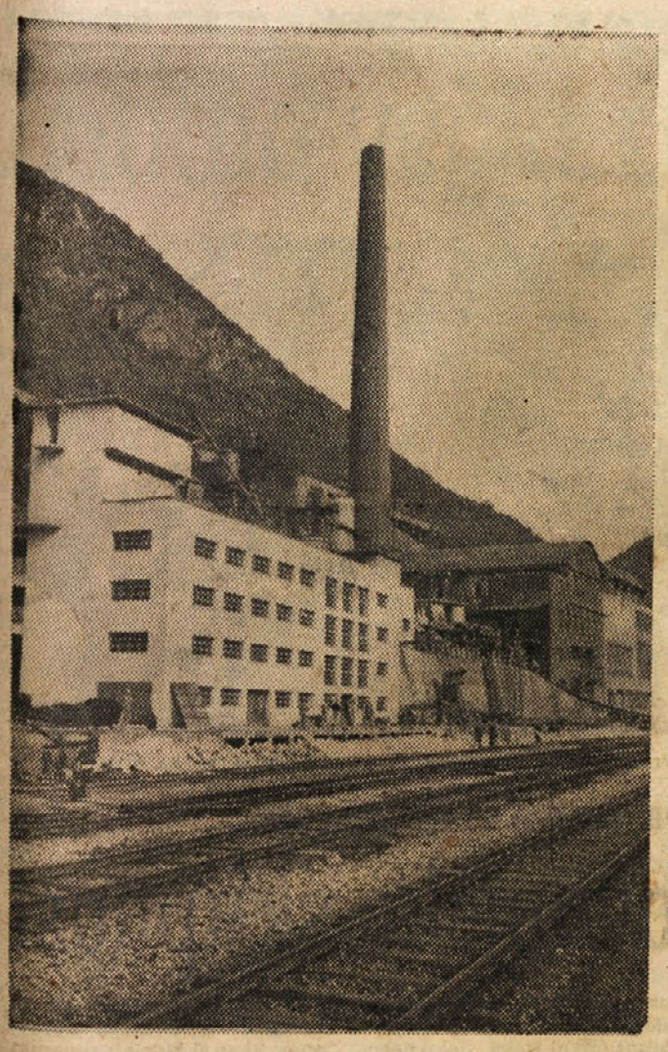

Nova tovarna zidakov ob Savi

28. novembra - otvoritev v trboveljski elektrarni

To pot lahko zapišemo, da gre zares. Dne 28. novembra ob 8. uri zjutraj bo v trboveljski Elektrarni praznik, namreč otvoritev nove tovarne zidakov. Mnogo je bilo treba zanjo priprav in dela, pa tudi borbe za kredit in podobno. O tem bi vedeli dosti povedati tisti, ki so se z vso silo zagrizli v to delo, namreč da tovarna zidakov postane dejstvo. In to sedaj je. Že v lanskem marcu so pričeli s temi deli ter je stavba rastla in rastla. Tik ob železniški progi stoji, ponosno zraven trboveljske termoelektrarne. Zidaki, ki jih bo dajala nova tovarna, se bodo izdelovali iz žlindre v elektrarni zgorelega premoga. Tega odpadnega materiala, ki nastaja pri zgorevanju premoga pod kotli, se je letno nabralo do 64 tisoč ton in je doslej brez koristi odhajal v Savo. Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij v Ljubljani je pred leti začel z raziskovalnimi deli in ugotovil, da je elektrofiltrski pepel mogoče predelati v zidake, ki so enakovredni standardni opeki, ponekod pa jo celo prekašajo.

Izgradnja nove tovarne bo pomagala k rešitvi problema oskrbe našega tržišča z zadostnimi količinami tega gradbenega materiala. — Tovarna je zgrajena na ploščadi, zahodno od elektrarne, investicije zanjo so pa bile mnogo manjše kot za običajno opekarno. Zidake iz pepela pri nas že izdelujejo v Termoelektrarni Šoštanj, močno je pa ta proizvodnja razširjena v Nemčiji, Španiji, Angliji in ZDA. — Proizvodni postopek pa ni povsod enak, marveč je različen. V tej tovarni se bo kot vezilno sredstvo uporabljalo hidrirno apno, ki ga bo dostavljala Industrija gradbenega materiala v Zagorju, ki v teh dneh končava naprave za proizvodnjo hidrirnega apna. — Nova opeka bo velikega pomena za naše gradbeništvo. Predvidevajo letno proizvodnjo 22 milijonov opečnih enot, ki bodo prinašale bruto dohodek okrog 180 milijonov dinarjev.

Izkoriščanje pepela oz. odpadnega prahu je prav gotovo dobra zamisel: na eni strani bo prineslo našemu gospodarstvu nov produkt, na drugi strani pa ne bodo več odhajale v Savo velikanske množine pepela, ki je onesnaževal reko daleč po Posavju in celo do Zagreba.

S pričetkom dela v novi tovarni bomo imeli trojno korist, in sicer: odpadlo bo onesnaženje reke Save, dobili bomo na ta način cenene zidake za gradnjo, in tretjič: zaposlili bomo spet lahko nekaj novih ljudi; navsezadnje se bo pa z novo tovarno povečal produkt samega podjetja kakor tudi dohodki komune.

Te dni potekajo v tovarni zadnja dela, Gradbeno podjetje »Zasavje«, podjetje »Metalija« in domači — vsi hite, da bo do ponedeljka, 28. novembra t. l., vse nared. — Vse težave so premagane, prvi kosi opeke bodo tu, poskusna proizvodnja bo pa ugotovila še morebitne težave in pomanjkljivosti. Še letos bomo torej dobili že prve zidake iz elektrofiltrskega pepela. Vsem tistim pa, ki so si prizadevali za gradnjo te tovarne in speljali delo do konca, lahko čestitamo k vztrajnosti in odločnosti. Glavne težave so mimo — sedaj se začenja proizvodnja.

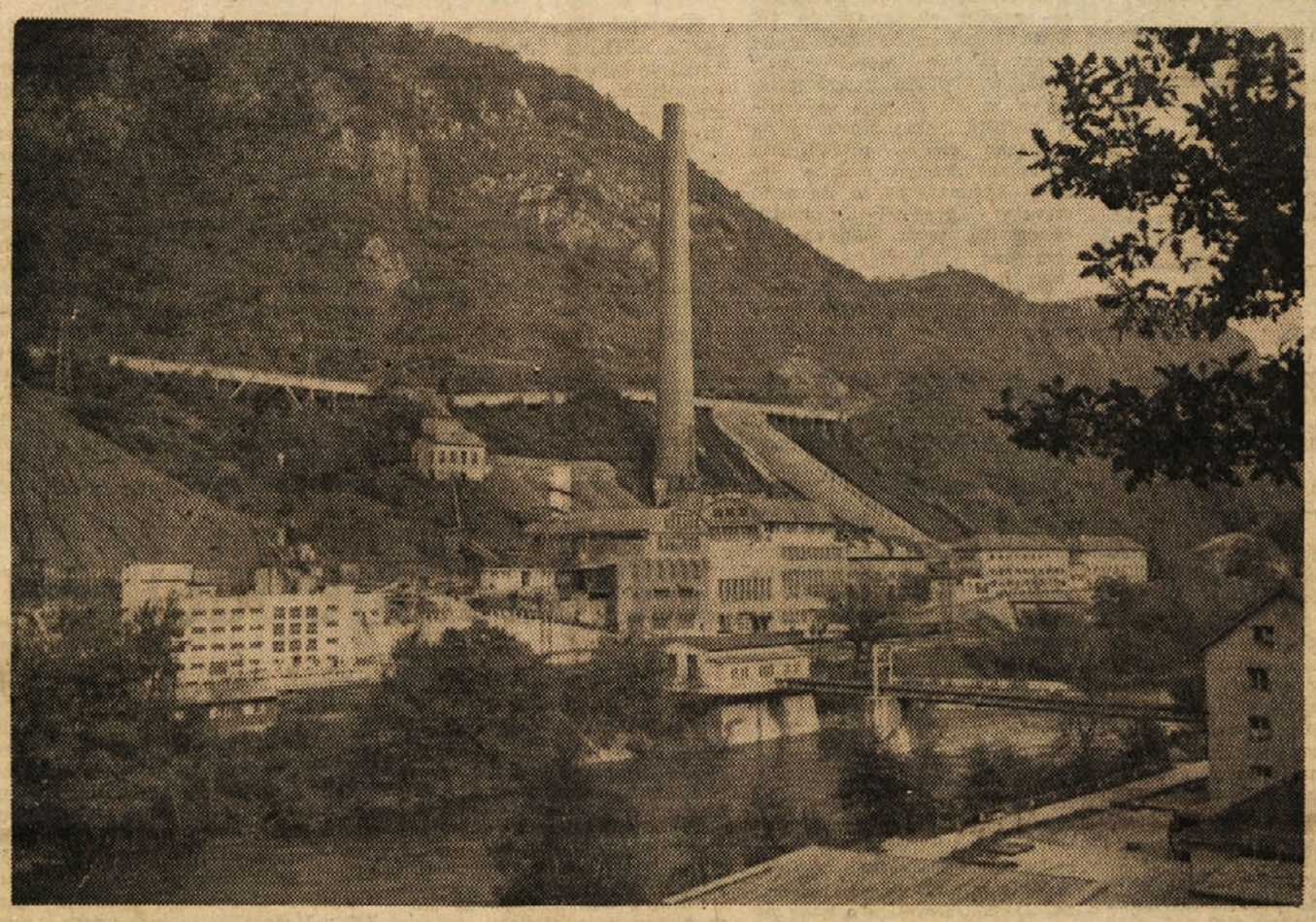

45 let Elektrarne Trbovlje
10 let delavskega samoupravljanja

V letošnjem septembru je slavil kolektiv trboveljske Elektrarne 45-letnico obstoja svojega podjetja in desetletnico delavskega samoupravljanja. V desetih letih delavskega samoupravljanja so v Elektrarni Trbovlje dosegli uspehe, ki dajejo močno zagotovilo in jamstvo organom delavskega samoupravljanja. V letošnjem letu pa zaznamujejo v podjetju še posebne uspehe. Tako je bila urejena prostozračna postaja s priključkom daljnovoda Trbovlje—Kleče, zgradili so tovarno za izdelovanje zidakov iz elektrofiltrskega pepela, ki bo pričela s poskusno proizvodnjo 28. t. m. Nadalje je Elektrarna Trbovlje letos izročila svojemu namenu novo stanovanjsko stolpnico, v kateri je dobilo svoj dom 25 družin. Podjetje je prav tako na novo preuredilo svojo delavsko-uslužbensko restavracijo ob Savi, ki sodi med najlepše urejene gostinske prostore, in še svoj počitniški dom v Crikvenici. — To so glavni uspehi, ki jih je letos dosegel kolektiv trboveljske Elektrarne. Tej pa se bo, kakor že poudarjeno, v bližnjih dneh priključil nov obrat, to je Tovarna zidakov, ki bo v veliko pomoč gradbeni industriji s proizvodnjo nove vrste opeke.

Investicijski biro Trbovlje ob 29. novembru

Investicijski biro v Trbovljah je eno od maloštevilnih podjetij, ki so doživela izredno hiter porast, oziroma tako nenehno kvantitativen kakor tudi dejansko kvaliteten skok v izgradnji.

Človek sprejema s posebnim občutkom zadovoljstva te uspešne rezultate, kot jih je navajal v svojem poročilu predsednik DS, tovariš Vlado Pehle, ob otvoritvi kopirnice in fotolaboratorija pred enim mesecem. Poročilo je bilo brez prizvoka samozadovoljstva, bilo pa je podano z občutkom odgovornih nalog, ki stoje pred projektantsko gospodarsko organizacijo s tako pomembno uveljavitvijo ne samo v bližnji okolici, ampak v slovenskem in jugoslovanskem merilu.

Ko je bivši OLO Trbovlje ustanovil Investicijski biro, mu je naložil nalogo odpraviti pereč problem pomanjkanja investicijske dokumentacije v podjetjih in drugih organizacijah.

Tako je podjetje pričelo projektirati vse, kar je bilo potrebno, od najrazvrstnejših investicijskih programov in projektov za industrijske, prometne, trgovske, gostinske, obrtne, komunalne, zdravstvene, kulturno-prosvetne ter stanovanjske objekte. Na ta način je biro uspešno opravil svojo začetno nalogo in prispeval znaten delež k investicijski dejavnosti na svojem območju.

Vendar ne more biti tako v družbenih sistemih kot v gospodarstvu stagnacije, tako tudi za razvoj Investicijskega biroja ni bila našteta univerzalnost priporočljiva, kljub temu, da je bila nujna v določenem času. Potrebna je bila določena specializacija, ki je dobila svojo obliko v projektiranju za potrebe rudnikov in industrije.

Še posebno se je podjetje vsako leto bolj specializiralo v projektiranju za rudarstvo, kar je dobilo svoje posebno obeležje v poslovnem združenju: Rudarska industrijska skupnost »Rudis«, v katerem kooperira z rudnikom Trbovlje-Hrastnik in Strojno tovarno Trbovlje.

Podjetje ni ostalo v tem okviru. Prevzelo je zelo obsežna naročila za projektiranje obratov elektronske industrije, objektov za cementno industrijo itd.

Perspektive razvoja so tudi sedaj v polnem razmahu. Prvi poizkusi, da projektanti prevzamejo gradbeno nadzorstvo nad izvajanjem svojih projektov, so že bili. Čuti se potreba po nadaljnji izpopolnitvi posameznih sektorjev z notranjimi specializacijami.

Našteti razvoj in perspektive pa narekujejo seveda tudi posebno podobo organom samoupravljanja in kolektiva. Tu so v prvi vrsti novi kadrovski in materialni momenti. Novi strokovnjaki pomenijo potrebo po stanovanjih, razširitev delovnih prostorov, k temu štejemo še potrebo za ustanovitev podružnice v Ljubljani.

Velika pridobitev v letošnjem letu je vsekakor začetek dela kopirnega stroja — fotolaboratorija, katerega pomanjkanje je pomenilo resno oviro pri izpolnjevanju nalog. Večkrat se je zgodilo, da cele Trbovlje niso zmogle kopirnih kapacitet za potrebe tega podjetja.

Da je bilo umestno investiranje v ti dve novi pridobitvi, pove samo ekonomski izračun, da bo stroj naglo amortiziran, in sicer je predvideno že v 10 mesecih.

Že v uvodu smo ugotovili, da se ob teh uspehih niso prevzeli ne kolektiv ne organi samoupravljanja, kajti vsi se zavedajo, da so bile tolikšne investicije in hiter razvoj podjetja možni le zato, ker so politični in gospodarski forumi z velikim razumevanjem podprli prizadevanja te ustanove. To pa kolektivu nalaga posebno dolžnost, da pomaga pri investicijski dejavnosti komune, v kateri posluje.

ZA TAKO USPEŠNO BILANCO KLIČE VES KOLEKTIV ZA POMEMBNO OBLETNICO ROJSTVA SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE, 29. NOVEMBER, VSEM OBČANOM TRBOVELJ IN VSEJ SKUPNOSTI NAŠ RUDARSKI POZDRAV: SREČNO ZA ŠE VEČJE DELOVNE ZMAGE.

TRGOVSKO PODJETJE

„PRVI JUNIJ“

TRBOVLJE

S POSLOVALNICAMI:

VELEBLAGOVNICA
ŠPECERIJA
ŽIVILA — K. 4

MODA — K. 4
TKANINA
PREHRANA

DELAVSKI DOM
GOSPODINJSKE POTREBŠČINE
HRANA

BEVŠKO
ZA SAVO
DOBERNA

POSETJE
POSTREŽBA
POHIŠTVO

OSKRBA
GABERSKO
DOBOVEC

Istočasno pa kolektiv priporoča svojo na novo urejeno poslovalnico

»Samopostrežba«

Trg Franca Fakina 30

katera bo odprta za dan Republike, 29. november

ČESTITA ZA PRAZNIK REPUBLIKE CENJENIM ODJEMALCEM TER SE PRIPOROČA

VSEM SVOJIM CENJENIM GOSTOM SE PRIPOROČA ZA OBISK V NAŠIH GOSTIŠČIH IN VAS VABI, DA SE SAMI PREPRIČATE O KVALITETI IN SOLIDNI POSTREŽBI

Gostinstvo Zagorje ob Savi

Z VSEMI OBRATI IN ZALOŽNA KLET
VSEM DELOVNIM LJUDEM PA ČESTITA ZA PRAZNIK REPUBLIKE

DELOVNI KOLEKTIV

VSEMU SVOJEMU ČLANSTVU ČESTITA K PRAZNIKU REPUBLIKE,

29. NOVEMBRU

IN MU ŽELI ŠE NADALJNJIH USPEHOV V IZGRADNJI SOCIALISTIČNE DOMOVINE IN PRI NJEGOVEM DELU V SINDIKATU

Občinski sindikalni svet Trbovlje

ZA PRAZNIK REPUBLIKE, 29. NOVEMBER, ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM

ELEKTRO-TRBOVLJE

IZ OSNUTKA PERSPEKTIVNEGA NAČRTA GOSPODARSKEGA RAZVOJA HRASTNIŠKE OBČINE

MOČAN PORAST DOHODKA

PO OSNUTKU PETLETNEGA PERSPEKTIVNEGA NAČRTA GOSPODARSKEGA RAZVOJA HRASTNIŠKE OBČINE BO OB KONCU 1965. LETA DRUŽBENI BRUTO PRODUKT ZA 83 ODSTOTKOV VEČJI KOT OB KONCU LETOŠNJEGA LETA. OSNUTEK PERSPEKTIVNEGA NAČRTA GOSPODARSKEGA RAZVOJA DAJE MOČAN POUDAREK RAZVOJU OBRTI V HRASTNIŠKI OBČINI

Po predlogih, ki so jih dale posamezne gospodarske organizacije, sestavljajo v Hrastniku osnutek perspektivnega načrta gospodarskega razvoja hrastniške občine. O osnutku bodo razpravljale strokovne komisije za posamezna področja gospodarstva osrednja strokovna komisija, sveti ljudskega odbora, zbori volivcev (tudi po volilnih enotah v gospodarskih organizacijah) in končno občinski ljudski odbor.

Znano je, da so vse gospodarske organizacije z območja hrastniške občine v rekonstrukciji z izjemo Tovarne kartnega in dokumentnega papirja ki pa tudi predvideva rekonstrukcijo, ker so stroji že močno izrabljeni. Zato je razumljivo, da bo hrastniška industrija ustvarila po končanih rekonstrukcijah mnogo več družbenega bruto produkta, kot ga sicer ustvari doslej.

Predvideno gibanje družbenega bruto produkta v industriji v razdobju 1961—1965:

Gospodarska organizacija	1961	1965
1. Steklarna Hrastnik	1.800,000.000	3.053,000.000
2. Tovarna kemičnih izdelkov	720,000.000	3.614,000.000
3. Papirnica Radeče	163,000.000	657,000.000
4. Rudnik Trbovlje-Hrastnik, obrat Hrastnik	1.460,000.000	3.370,000.000
5. Cementarna Trbovlje, obrat Zidani most	2.050,000.000	2.230,000.000

Razumljivo je, da bo industrija ob večjem ustvarjenem družbenem bruto produktu do konca 1965. leta dala tudi več čistega dohodka. Osnutek petletnega perspektivnega načrta gospodarskega razvoja predvideva za industrijo naslednje gibanje ustvarjenega čistega dohodka po posameznih gospodarskih organizacijah:

Gospodarska organizacija	1961	1965
Steklarna Hrastnik	569,000.000	831,000.000
Tovarna kemičnih izdelkov Hrastnik	127,000.000	290,000.000
Papirnica Radeče	170,000.000	325,000.000
Rudnik Trbovlje-Hrastnik, obrat Hrastnik	870,000.000	959,000.000
Cementarna Trbovlje, obrat Zidani most	35,000.000	102,000.000

Zanimiva je tudi primerjava števila zaposlenih v industriji v tem obdobju. Tako bodo v hrastniški Steklarni ob koncu 1965. leta zaposlovali 1900 ljudi (sedaj 1395), v Tovarni kemičnih izdelkov 343 (sedaj 275), v Tovarni kartnega in dokumentnega papirja 320 (sedaj 270), na Rudniku Trbovlje-Hrastnik, obratu Hrastnik 1295 (sedaj 1410) in v obratu trboveljske Cementarne v Zidanem mostu 126 (sedaj 108).

V istem razdobju se bo močno povečal v industriji tudi narodni dohodek. Tako računajo, da bo znašal narodni dohodek v industriji ob koncu 1965. leta 4.528,561.000 din (predvideno ob koncu 1960. leta 3.102,024.000 din).

KAJ BO NOVEGA V OBRTI, TRGOVINI IN GOSTINSTVU

Osnutek petletnega perspektivnega načrta gospodarskega razvoja hrastniške občine daje poseben poudarek obrti. To na zaradi že znane ugotovitve, da v hitrem tempu razvoja precej zaostaja za industrijo in drugimi gospodarskimi dejavnostmi. Tako računajo, da bodo gradili uslužnostni obrtni center (dela naj bi po predlogu veljala okrog 65 do 70 milijonov din), v okviru katerega naj bi se usposobile nekatere nove obrtne dejavnosti, ki jih v Hrastniku za zdaj še ni. Že letos je pa pričelo graditi nove prostore podjetja Elektrotehnične delavnice. Računajo, da bo letta že ob koncu leta 1965 (po predlogu podjetja) ustvarila letno 112 milijonov dinarjev družbenega bruto produkta (letos ga bodo predvideno ustvarili 29 milijonov din).

V trgovini je predvideno izboljšanje postrežbe in preureditev lokalov. Nov potrošniški center v Hrastniku, ki je tik pred zaključkom del, bo pa v precejšnji meri lahko prispeval k boljši postrežbi Hrastničanov.

Tudi v gostinstvu hrastniške občine se obetajo nekatera izboljšanja. Računajo, da bodo do konca 1965. leta vložili v gostinstvo nad 100 milijonov din investicijskih sredstev (predvidene so nekatere preureditve in adaptacije lokalov ter nakup nove opreme), računajo pa tudi na gradnjo novega hotela, ki bi bil za turizem v hrastniški občini precejšnjega pomena.

OBETA SE ŽIVAHNA KOMUNALNA DEJAVNOST

Osnutek petletnega perspektivnega načrta gospodarskega razvoja hrastniške občine obeta živahno komunalno dejavnost.

Do konca 1965. leta bi v Hrastniku potrebovali 1350 novih družinskih in 190 samskih stanovanj, ki bi veljala skoro 4 milijarde dinarjev. Po dosedaj veljavnih instrumentih bi se v petih letih nabralo v občinskem stanovanjskem skladu blizu 550 milijonov dinarjev. S temi sredstvi bi bilo pa mogoče zgraditi okrog 420 do 450 novih stanovanj. Pridati je pa treba, da bodo morali v prihodnjem obdobju v hrastniški občini zaradi širjenja industrije porušiti nekaj stavb in da bo tako število pridobljenih stanovanj mnogo manjše kot sicer. Računajo pa še, da bodo privatni graditelji zgradili okrog 120 novih stanovanj v tem času.

Do 1965. leta bodo v hrastniški občini zgradili vrsto vodovodov. V samem Hrastniku bodo obnovili že obstoječi vodovod, na Dolu bodo zgradili nov vodovod, v Radečah pa dopolnili že obstoječega itd. Določili so tudi 9.000.000 din, ki jih bodo predvideno dodelili krajevnim odborom na območju te občine za gradnjo vodovodov. Precej sredstev je namenjenih tudi za ureditev kanalizacije. Tako bodo v Hrastniku uredili čistilne naprave, na Dolu povsem na novo uredili kanalizacijo, prav tako tudi v Zidanem mostu ter v Radečah (tu so nekaj del opravili že letos vzporedno z urejanjem nove ceste skozi naselje).

Precej sredstev je predvidenih tudi za ureditev cest. V Hrastniku bodo v tem času uredili novo cesto, enako na Dolu in v Radečah. Sredstva bodo pa namenili tudi za vzdrževanje in ureditev cest IV. reda. Javno razsvetljavo bodo po predlogu uredili v Hrastniku, na Dolu, v Radečah in v Zidanem mostu. Del sredstev so namenili nadalje za ureditev naselij, tako v Hrastniku, Radečah in na Dolu. Za odvoz smeti bodo kupili avtomobil in kupili smetnjake. Uredili bodo pa še pokopališča ali zgradili nova v Hrastniku, Radečah, Svibnu, Turju in Jagnjenici. Zgradili bodo še nekaj javnih perišč in žičnico preko reke Save v Vrhovem, da bodo tako tamkajšnjim prebivalcem omogočili, da bodo lahko šli na vlak na postaji Breg (in ne v Radečah, kot doslej — to je bilo precej zamudno).

DRUŽBENI BRUTO PRODUKT SE BO DO KONCA 1965. LETA POVEČAL ZA 83%

Zanimiv je tudi podatek, da se bo do konca leta 1965 povečal družbeni bruto produkt za 83 odstotkov, ali predvideno od 8.201.844.000 din v letu 1960 na 15.055,999,000 din ob koncu leta 1965. V tem razdobju se bo povečal narodni dohodek za 46 odstotkov (od 3.411,270.000 na 4.966,690.000 din). Število zaposlenih se bo pa v tem obdobju povečalo le za 19 odstotkov (od 3872 v letu 1960 na 4628 v letu 1965).

M.

DOGODEK LETOŠNJEGA LETA ZA REVIRJE JE BILA OTVORITEV DELAVSKEGA DOMA V ZAGORJU

ČLANI SZDL V ŠMARTNEM PRI LITIJI O SVOJIH NALOGAH

Ustanovili bodo stanovanjsko skupnost

Konferenca krajevne organizacije SZDL v Šmartnem pri Litiji je bila doslej ena izmed najboljših letnih konferenc članstva Socialistične zveze v litijski občini. Letna konferenca je bila odlično pripravljena. Poročilo je nakazalo vsebinske spremembe dela organizacije Socialistične zveze, hkrati pa je kritično ocenilo dosedanje delo organov družbenega upravljanja in društev na območju Šmartna.

Razprava je bila zelo razgibana. Delegati, ki so jih izvolili predhodno na volilnih sestankih člani Socialistične zveze na posameznih področjih, so nanizali vrsto nalog, ki čakajo šmarsko krajevno organizacijo SZDL. Tako so razpravljali o vzgoji mladine, o delu društev; zlasti še o delu tamkajšnjega delavsko prosvetnega društva Svoboda, o odnosih, o problematiki dela organov družbenega upravljanja, o perečih komunalnih vprašanjih in o drugem.

Ugotovili so, da delovni kolektiv Tovarne usnja in krzna iz Šmartna precej pomaga društvom in organizacijam. Hkrati pa pomaga reševati tudi nekatera pereča komunalna vprašanja. Tako je bila s sredstvi Tovarne usnja in krzna adaptirana bivša sokolska dvorana (ki je že vrsto let razpadala) in preurejena v trgovino. Delovni kolektiv te tovarne je vložil znatna sredstva tudi v preureditev Zadružnega doma in za nakup kinoprojektorja za ta dom. Kljub temu pa se posamezni člani tega delovnega kolektiva premalo udejstvujejo v društvih in organizacijah, ker verjetno mislijo, da je že zadosti, če so tej ali oni organizaciji ali društvu namenili denarno pomoč. Zatorej bo potrebno tako mišljenje nekaterih članov delovnega kolektiva Tovarne usnja in krzna iz Šmartna čimpreje spremeniti. Kazno je, da se mora v prihodnje tako v večji meri čutiti vpliv članov delovnega kolektiva Tovarne usnja in krzna v vsem življenju v Šmartnem.

Razprava je osvetlila tudi nekatere probleme organov družbenega upravljanja v tem predelu litijske občine. Ugotovljeno je bilo, da dobro delajo tisti organi družbenega upravljanja, ki so si izdelali program dela in koder je vsebina dela pisana. Tam pa, kjer programa ni, je delo teh organov medlo. Na konferenci krajevne organizacije pa so razpravljali še o nekaterih perečih komunalnih problemih, tako o gradnji vodovoda in nove šmarske osnovne šole ter o perspektivah razvoja Šmartna v nadaljnjih petih letih. Govorili so pa še o ustanavljanju servisov v okviru stanovanjske skupnosti, o ureditvi javnega kopališča in zunanje podobe samega Šmartna.

Letna konferenca krajevne organizacije Socialistične zveze delovnih ljudi v Šmartnem pri Litiji je sprejela več pomembnih sklepov. Tako bodo v okviru krajevne organizacije SZDL ustanovili sekcijo za vzgojna vprašanja, za družbeno upravljanje in za komunalna vprašanja. Sklenili so ustanoviti stanovanjsko skupnost za območje krajevne organizacije SZDL Šmartno. V najkrajšem času bodo poživili delo delavsko prosvetnega društva Svoboda, na predlog mladine iz tega kraja bodo ustanovili aktiv Ljudske mladine, v zimskem času bodo organizirali več predavanj, skrbeli bodo, da se bo v organizacijo SZDL vključilo kar največ volivcev in uvedli na sedežu krajevne organizacije SZDL stalno dežurno službo za tesnejši stik s članstvom SZDL, ki ga doslej ni bilo.

Na konferenci so se spomnili nadalje dolgoletne blagajničarke vaške organizacije SZDL Šmartno in ji v spomin za opravljeno delo izročili praktično darilce.

(ma)

Nadaljnje idejne naloge

PLENUM OBČINSKEGA KOMITEJA ZKS V HRASTNIKU

Kakor smo že poročali, je bil minuli ponedeljek v Hrastniku plenum občinskega komiteja Zveze komunistov, na katerem so predvsem govorili o nadaljnjih nalogah idejnega dela v osnovnih organizacijah Zveze komunistov, o gibanju strukture članstva Zveze komunistov in analizirali zadnje letne konference OO ZK v hrastniški občini.

Razprava se je razvijala v smislu analize izvajanja sklepov II. plenuma in pisma Izvršnega komiteja CK ZKJ. — Ugotovljeno je bilo, da je število članstva v Zvezi komunistov v hrastniški občini v zadnjem letu sicer naraslo, vendar je pa v tem naraščanju število novo sprejetih uslužbencev v primerjavi s številom sprejetih delavcev v članstvo Zveze komunistov precejšnje in negativno vpliva na strukturo članstva. Tako je bilo ob zaključku lanskega leta v Zvezi komunistov 69 odstotkov vseh članov delavcev, ob koncu meseca oktobra pa je znašal ta odstotek 68. Navedemo naj še, da je včlanjenih v Zvezo komunistov v hrastniški občini 17 odstotkov vseh zaposlenih. Plenum je tudi ugotovil, da je še precej tovarišev, ki so sicer družbeno aktivni, niso pa še člani Zveze komunistov kljub temu, da imajo za sprejem vse pogoje. Zato bo naloga OO ZK v prihodnje, da posvetijo tem tovarišem več pozornosti in jih pripravijo za sprejem v članstvo ZKJ. Važna naloga bo tudi menjanje strukture članstva ZK v korist delavcev.

Drugo, še važnejše vprašanje, ki ga je obravnaval zadnji plenum občinskega komiteja ZK v Hrastniku, je pa prizadevanje za kvaliteto članstva Zveze komunistov — za idejno-politično usposabljanje članov ZK. Plenum je med drugim ugotovil, da so temu vprašanju v hrastniški občini posvečali v preteklosti premalo pozornosti. Zato niso redki primeri, da posamezni člani Zveze komunistov zaostajajo za splošnim družbenim razvojem, se aktivno ne vključujejo v družbeno politično življenje. — Prav tako niso redki pojavi oportunizma, neodgovornega in nemoralnega ponašanja. Osnovne organizacije ZK in člani ZK se še vedno premalo zavedajo dejstva, da je delo Zveze komunistov pod nenehno kontrolo delovnih ljudi, ki se s takšnimi pojavi seveda ne morejo strinjati. Zato je plenum sodil za potrebno, opozoriti vse osnovne organizacije ZK, da zaostrijo vprašanje izpolnjevanja statutarnih dolžnosti članov Zveze komunistov in razvijati v OO ZK občutljivost za politične probleme na terenu. Zategadelj je treba prenehati s prakso sklicevanja sestankov ob določenih dnevih za mesec dni naprej in zagotoviti, da se bodo OO ZK pogosteje sestajale, zlasti takrat, ko to zahtevajo problemi, ki se pojavljajo, ali pa ob ukrepih višjih organov, ki zahtevajo pozornost in mobilizacijo članov Zveze komunistov.

Plenum občinskega komiteja ZK v Hrastniku je tudi ugotovil, da so bile letne konference osnovnih organizacij Zveze komunistov opravljene v določenem roku, na njih pa so sodelovali tudi člani občinskega komiteja ZK. Priprave na letne konference so bile mnogo boljše kakor pa ob zadnjih letnih konferencah OO ZK. Udeležba na njih je bila na splošno zadovoljiva, čeprav je bilo število tistih, ki so »opravičeno izostali«, še precejšnje. To zasluži posebno pozornost, ker gre pri tem očitno za pojav, da so nekaterim članom Zveze komunistov še vedno važnejše druge stvari (včasih tudi privatne) kot pa sestanek ali pa konferenca osnovne organizacije ZK. Pridati moramo, da je bila najboljša udeležba na letnih konferencah vaških organizacij ZK.

V vseh osnovnih organizacijah Zveze komunistov v hrastniški občini so izvolili nove tri do sedemčlanske sekretariate OO ZK, v katerih je precej mlajših ljudi, delavcev, pa tudi žena. V 29 OO ZK so bili ponovno izvoljeni dosedanji, v 10 OO ZK pa novi sekretarji osnovnih organizacij.

Na letnih konferencah OO ZK so predvsem razpravljali o gospodarsko proizvodnih vprašanjih, zlasti še o problemih nagrajevanja, standarda, perspektivnih nalog gospodarskih organizacij, stanovanjskih skupnosti, krajevnih odborov, kmetijskih zadrug in komune. Analizirali so tudi delovanje članov Zveze komunistov v družbeno samoupravnih organih, organizacijah in društvih ter aktivnost članov Zveze komunistov v javnem življenju. Letne konference OO ZK so zlasti opozorile na probleme dela z mladino v okviru organizacije Ljudske mladine, ki je še pomanjkljivo. Letne konference OO ZK so pa tudi analizirale stanje in probleme znotraj OO ZK s posebnim poudarkom na enotnost stališč članov Zveze komunistov, disciplino ter izpolnjevanje statutarnih obveznosti.

Razprava se na vseh letnih konferencah ni najbolj razživela. Prav pisana je bila v OO ZK Papirnica Radeče in še v nekaterih drugih OO ZK. O nagrajevanju so zlasti razpravljali na letnih konferencah v Steklarni in na rudniku. Na terenu pa so govorili o notranjih problemih osnovnih organizacij, kar kaže na to, da te osnovne organizacije in posamezni člani teh OO ZK še niso našli pravega mesta v družbeno političnem življenju. To dokazuje tudi število članov Zveze komunistov teh OO ZK, ki so bili izključeni v zadnjem času.

Člani plenuma ObK ZK so ugotovili, da pomenijo zadnje letne konference OO ZK določen napredek v delu osnovnih organizacij, ki se še zlasti kaže v dejstvu, da so se začeli člani Zveze komunistov v večji meri zavedati nalog, ki jih je postavil pred vse organizacije II plenum CK ZKJ. Seveda pa bo potrebna še tudi v prihodnje pomoč ObK ZK, da bodo osnovne organizacije Zveze komunistov v hrastniški občini našle pravo vsebino in metode dela, ki jih zahteva naš vse bolj razvijajoči se sistem neposredne socialistične demokracije.

Zadnjemu plenumu ObK ZK v Hrastniku je prisostvoval tudi organizacijski sekretar OK ZK Ljubljana, tovariš Janez Hočevar, ki je ob zaključku plenuma nanizal vrsto nasvetov in napotil za odpravljanje slabosti in napak ter za uspešnejše uveljavljanje članov Zveze komunistov med delovnimi ljudmi, predvsem pa v različnih organih, ki odločajo o družbeno - gospodarskih nalogah.

(ma)

POGLED NA ZGORNJI HRASTNIK

Za utrditev organizacij SZDL

IZ RAZGOVORA S TOVARIŠEM SLAVKOM BORŠTNARJEM, PREDSEDNIKOM ObO SZDL TRBOVLJE

Zadnji teden so v trboveljski občini zaključili letne konference krajevnih organizacij Socialistične zveze. Letnih konferenc SZDL se je v trboveljski občini udeležilo nad 80 odstotkov delegatov, ki so jih izvolili člani SZDL na volilnih sestankih. Po skrbno pripravljenih poročilih in po živahni razpravi sta zlasti prednjačili letni konferenci krajevnih organizacij SZDL »Franc Fakin« in Trbovlje-Center. Tudi ostale letne konference niso mnogo zaostajale za omenjenima.

Obiskali smo predsednika Občinskega odbora SZDL Trbovlje, tovariša Slavka Borštnarja, in ga naprosili, da nam naniza nekaj najvažnejših nalog organizacije Socialistične zveze v trboveljski občini v prihodnje.

Tovariš Borštnar je med drugim dejal:

»Po dobro opravljenih letnih konferencah krajevnih organizacij SZDL in na osnovi vrste konkretnih predlogov iz poročil in samih konferenc bo imela organizacija Socialistične zveze v Trbovljah vrsto nalog.

Skrbeli bomo, da bi organizacije SZDL res igrale vlogo, ki jim jo je namenil V. kongres SZDLJ.

Še nadalje bomo krepili in poglabljali družbeno upravljanje na vseh področjih, ker je družbeno upravljanje dejansko osnova socialističnega družbenega sistema. Pri tem bomo posvečali posebno skrb nadaljnjemu razvijanju stanovanjskih skupnosti, krepitvi njihove materialne osnove in ustanavljanju prepotrebnih servisov v okviru stanovanjskih skupnosti. Ne bomo pa pozabili tudi hišnih svetov in njihovega nadaljnjega usposabljanja. Sedaj se že izdeluje analiza dela hišnih svetov, na osnovi katere bo potem občinski odbor Socialistične zveze sprejel konkretne sklepe za nadaljnje delo hišnih svetov v trboveljski občini.

Sodimo, da je vzdrževanje in gradnja stanovanj pravzaprav skupen problem. Zategadelj bo treba v zvezi s tem razčistiti vrsto vprašanj, tako čimvečje lastne udeležbe gospodarskih organizacij, zavodov in ustanov ter posameznih državljanov pri gradnji novih stanovanj. Istočasno bo pa treba zagotoviti sredstva tistim hišnim svetom, ki jim tudi ekonomske stanarine glede na izrabljenost stanovanjskega fonda ne zadostujejo več za plačilo tekočih popravil.

Aktivno bomo sodelovali v pripravah pri izdelavi petletnega perspektivnega načrta gospodarskega razvoja trboveljske občine. Socialistična zveza bo organizirala široke razprave že ob samih pripravah za sestavo načrta gospodarskega razvoja.

Po izvedenih letnih konferencah bomo skušali močno poživiti aktivnost in dejavnost krajevnih organizacij Socialistične zveze. Prizadevali si bomo, da se bodo KO SZDL čimprej organizacijsko okrepili, zlasti še KO SZDL Trbovlje-Center in KO SZDL »Franca Fakina«, ki delujeta na področju več prejšnjih organizacij SZDL. Istočasno bomo pa tudi skrbeli, da bi bili čimprej izvoljeni tudi sekretariati posameznih sekcij in da bi tudi sekcije pričele z rednim aktivnim delom.

V organe delavskega in družbenega upravljanja bomo skušali vključiti tovariše, ki se še nikjer ne udejstvujejo.

Potrebno je, da se bodo čimprej usposobile komisije, ki so bile izvoljene pri ObLO SZDL (ki jih je šest) za čim samostojnejše delo, da bodo lahko postopoma v celoti obravnavale vso problematiko njihovega delovnega področja in sprejemale ustrezne zaključke za svoje delo.

Naša skrb bo veljala tudi urejevanju klubskih prostorov in urejanju prostorov za potrebe krajevnih organizacij Socialistične zveze, zlasti še za krajevne organizacije »Franca Fakina«, Dobovec, Čeče in Gabrsko.

Na prvih zborih volivcev bodo izvoljeni za območja vseh treh stanovanjskih skupnosti sveti potrošnikov, treba bo pa zagotoviti, da bodo ti sveti potrošnikov čimprej začeli z delom.

Pričeli bomo tudi že s pripravami za V. kongres SZDL Slovenije in si prizadevali, da bi tudi Trbovlje imele kar najboljše uspehe na vseh področjih dela.«

TRBOVLJE — V klubu delavskoprosvetnega društva Svoboda Trbovlje II je uprizoritvi lutkovne igrice, prvič v tej sezoni, prisostvovalo okrog 100 pionirjev.

Naročajte se na »Zasavski tednik«

V RUDNIKU TRBOVLJE-HRASTNIK V PRVIH DEVETIH MESECIH 94.100 TON PREMOGA VEČ KOT LAN

Znatno večja rudniška storitev

V rudniku rjavega premoga Trbovlje - Hrastnik dosegajo zadnje čase lepe proizvodne uspehe. Tako so že v prvih devetih mesecih letošnjega leta nakopali kar 803.100 ton premoga, ali 94.100 ton premoga več kakor v istem razdobju lanskega leta. Pripomniti pa velja, da se je v letošnjem letu občutno zmanjšala proizvodnja premoga ob nedeljah.

Vsi obrati trboveljsko-hrastniškega rudnika so pridobili precej več premoga kot lani. Obrat Trbovlje je povečal dnevno proizvodnjo od lanskega povprečka 1620 na 1720 ton na dan, obrat Hrastnik od 1265 na 1480 ton na dan, obrat Dol na 100 ton na dan in površinski kop Dobrna od 140 na 165 ton premoga več na dan. Lani so v istem razdobju pridobili dnevno 3060 ton premoga, letos pa že 3480 ton.

Razumljivo je, da so se v tem času povečale tudi povprečne odkopne storitve. Na obratu Trbovlje so porasle od 6,36 na 6,76 ton na šiht in na obratu Hrastnik od 5,29 na 5,97 ton na šiht. Na obratu Dol so pa dosegli letos povprečno odkopno storitev 4,96 ton na šiht. Letos dosežene povprečne jamske storitve so porasle na obratu Trbovlje od lanskih 1,97 na 2,04 tone na šiht in na obratu Hrastnik od 1,64 na 1,93 ton na šiht. Na obratu Dol pa je bila dosežena povprečna jamska storitev 1,08 tone na šiht. Povečanje jamskih storitev je bilo zlasti doseženo zaradi hitrejšega izkoriščanja jamskih polj in večjih proizvodnih kapacitet, večjih čel v posameznih poljih, tako v jami Hrastnik in Trbovlje ter boljšega izkoriščanja izvoznih kapacitet v jami Hrastnik in posebno še po prehodu na koncentriran prevoz v jami Ojstro na obratu Hrastnik.

Zategadelj je dosegla v prvih devetih mesecih letošnjega leta rudniška storitev povpreček 1,37 tone na šiht, v istem razdobju lanskega leta je pa znašal ta povpreček 1,24 tone na šiht. Kazno je, da je visok rudniški učinek posledica večjih jamskih storitev in večje proizvodnje.

Na dvig rudniške storitve je pa ugodno vplivalo zmanjšanje števila zaposlenih. Število jamskih delavcev se je letos zvišalo od 1970 na 1977, število zunanjih delavcev se je pa zmanjšalo od 1444 na 1373 (in to zaradi zmanjšanja števila zaposlenih delavcev v delavnicah v Trbovljah in Hrastniku in deloma zaradi skrčenja števila zaposlenih na ostalih zunanjih obratih v Trbovljah). V istem obdobju je pa poraslo število zaposlenih v oddelku za rudarske gradnje od 203 na 312.

V letošnjem letu je bila na trboveljsko-hrastniškem rudniku precejšnja fluktuacija delovne sile. Na novo je bilo sprejeto 643 ljudi, podjetje je pa zapustilo 661 oseb. Največja fluktuacija je bila pri zunanjih delavcih.

Število izostankov se je v prvih devetih mesecih letos znižalo, predvsem zaradi zmanjšanja obolenj. Sicer je bilo pa v tem razdobju nekoliko več nezgod, kot v istem razdobju lani (lani skupno 1226 — od tega 1214 lažjih, 10 hudih in 2 smrtni; letos pa skupno 1249 nesreč — od tega 1236 lažjih, 11 hudih in 2 smrtni), vendar pa vse kaže, da so bile nezgode lažjega značaja, ker je število izgubljenih delavnikov zaradi bolezni in nesreč pri delu manjše kot lani.

Ob zaključku naj še omenimo, da so tudi stranski obrati trboveljsko-hrastniškega rudnika dosegli zadovoljive rezultate. Tako je oddelek za rudarske gradnje realizacijo v tretjem tromesečju znatno povečal, in to nad 212 milijonov din (v istem obdobju loni le nekaj nad 189 milijonov din); v prvih šestih mesecih letos je pa ta obrat ustvaril le blizu 120 milijonov din realizacije. Na Opekarni so pa od januarja do konca meseca septembra nažgali blizu 2,8 milijona kosov vseh vrst opeke. (ma)

IZ ZAGORSKEGA ČEVLJARSTVA

Za 50 odstotkov nad planom

Vsa zadnja leta so v zagorskem obrtnem podjetju Čevljarstvo le s težavo dosegali predvidene letne proizvodne načrte. Letos se je pa tudi v tem podjetju obrnilo na bolje.

Kar poglejmo: Že polletni proizvodni uspehi zagorskega Čevljarstva so dali upati, da bodo že mnogo pred določenim rokom izpolnili predvideno letno finančno realizacijo. Ob začetku letošjega leta so menili, da bodo do konca leta dosegli 12,5 milijona din družbenega bruto produkta. Do 18. oktobra so pa ustvarili že 15,456.000 din družbenega bruto dohodka in računajo, da bodo predvideni letni proizvodni načrt presegli za najmanj 50 odstotkov, ker so dani za to vsi pogoji.

Doslej so v zagorskem Čevljarstvu opravljali le usluge za tamkajšnje prebivalstvo. Letošnje leto so začeli izdelovati nekatera zaščitna sredstva (tako rokavice, gležnjevke in predpasnike), upajo pa, da bodo že v kratkem razširili število zaščitnih sredstev, ki jih bodo izdelovali. Sicer bi to storili že prej, pa doslej niso imeli na voljo potrebnih prostorov. Upajo, da bo s prostori že v kratkem bolje, ko se bo podjetje preselilo iz dosedanjih prostorov na Cankarjevem trgu v prostore Strojnega pletiljstva (o tem smo že pisali v zadnji številki našega lista).

Čeprav so že leta 1958 naročili nekatere nove potrebne stroje iz inozemstva, jih še sedaj niso dobili. Tako se pa žal še večkrat zgodi, da jim sredi največjega dela odpove ta ali oni stroj — to pa pomeni izpad v proizvodnji. Upamo da bo tudi to zagorsko obrtno podjetje kaj kmalu dobilo potrebne stroje in tako dosegalo še večje proizvodne uspehe. (ma)

V DNEH PRED PRAZNIKOM REPUBLIKE BODO PO VSEH SOLAH PROSLAVE IN SLOVESEN SPREJEM UČENCEV PRVEGA RAZREDA V PIONIRSKO ORGANIZACIJO. POSTALI BODO TITOVI PIONIRJI, DALI PA NAJLEPŠE DARILO TITU IN SKUPNOSTI, DA SE BODO PRIDNO UČILI TER POSTALI VREDNI ČLANI SOCIALISTIČNE SKUPNOSTI.

Nadaljnje idejne naloge

(Nadaljevanje z 2. strani)

le tako mogoče razviti v kar največjem obsegu učinkovito ideološko izobraževanje. Glede tega je treba naglasiti, da je največ storil doslej rudniški komite ZK v Trbovljah, ki že uspešno izvaja široko zasnovani program ideološko-političnega izobraževanja.

Zadnje konference OO ZK v trboveljski občini so bolj malo razpravljale tudi o vlogi članov ZK v organih delavskega upravljanja in sploh o delu organov družbenega upravljanja. Že površne ugotovitve kažejo, da je na tem področju vrsta vprašanj, ki stopajo s svojo aktualnostjo v ospredje; tako vprašanje vloge delavskih svetov in njihove povezave z delovnim kolektivom, vloge obratnih delavskih svetov in prenašanja določenih pravic osrednjih delavskih svetov na obratne delavske svete, ureditev centralnih pravilnikov o razdeljevanju dohodka znotraj gospodarske organizacije (pri tem je treba dati večji poudarek ekonomskih enotam in obratnim delavskim svetom, saj so ekonomske enote oblika, preko katere bo proizvajalec najlaže začutil neposredno odgovornost in soodločanje v gospodarjenju gospodarske organizacije). Zato bo moral občinski komite ZK skupaj z občinskim sindikalnim svetom izdelati poročilo o teh vprašanjih za sejo občinskega komiteja ZK.

Plenum občinskega komiteja ZK je razpravljal še o ugotovitvah v zvezi z nedisciplino nekaterih članov ZK ter v nekaterih OO ZK, o delu aktivov ZK, o premajhni skrbi članov ZK in OO ZK za organizacijo Ljudske mladine in še o nekaterih drugih najvažnejših vprašanjih, ki jih je bilo opaziti ob letnih konferencah OO ZK, ter poudaril, da bo moral za intenzivnejše in konkretnejše reševanje problematike v OO ZK dajati ObK ZK učinkovitejšo pomoč. Pravilno so namreč naglasili, da osamosvajanje OO ZK ne gre razumeti tako, da se jih prepusti samim sebi, temveč da se jih usmerja in jim pomaga pri reševanju problemov.

RAZPRAVA O OBRTNEM PODJETJU ELEKTRO-STANDARD

Na zadnji seji obeh zborov ObLO Trbovlje so sklenili, da se bo zbor proizvajalcev občine Trbovlje sešel na posebni seji sredi decembra, na kateri bo obravnaval poročilo o stanju obrtnega podjetja Elektro-Standard v Trbovljah, ter poročilo, kako daleč je z gradnjo tovarne polvodnikov v kraju.

OBČANOM TRBOVELJSKE OBČINE

Kako vsako leto, bo tudi letos v trboveljski občini vrsta proslav v počastitev 29. novembra, tega našega velikega praznika. Glede na zaključek proslavljanja 15-letnice osvoboditve bo imel letos ta praznik še posebno obeležje.

Socialistična zveza delovnih ljudi Trbovlje vabi vse prebivalce, da se vseh prireditev v počastitev 29. novembra — dneva republike — udeležijo v čim večjem številu.

Hkrati prosi vse prebivalstvo, da že v dneh pred 29. novembrom okrasi vsa poslopja in uredi izložbe ter tudi tako pripomore k čim slovesnejši podobi Trbovelj ob našem velikem prazniku.

Občinski odbor SZDL TRBOVLJE

TELEGRAMI

Ljubljana — 8. in 10. decembra bo v Ljubljani kongres Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije. Trenutno deluje v Sloveniji okrog 800 Svobod in prosvetnih društev, ki imajo skupaj 70.000 članov.

TRBOVLJE — Zadnji petek je bilo v Trbovljah posvetovanje delegatov, ki bodo zastopali člane Zveze komunistov trboveljske občine na okrajni konferenci ZK v Ljubljani. Na posvetovanju so govorili o dejavnosti in problemih organizacije ZK.

ZAGORJE OB SAVI — V petek so se v Zagorju končali trije petdnevni seminarji za novosprejete člane Zveze komunistov. Seminarje, ki so bili v Zagorju in Kisovcu in v Industrijski rudarski šoli, je pripravil občinski komite ZK Zagorje.

HRASTNIK — Zadružna sveta kmetijskih zadrug Radeče in Dol pri Hrastniku sta na zasedanjih sklenila, da se kmetijski zadrugi Radeče in Dol združita in da se ustanovi nova kmetijska zadruga s sedežem v Radečah.

LITIJA — V soboto, 26. novembra, bo v Litiji zbor predstavnikov pionirskih šolskih zadrug v območju litijskega občinskega ljudskega odbora.

LJUBLJANA — Po ugotovitvah organov, ki spremljajo delo občinskih komisij za higiensko-tehnično zaščito pri delu, so letos najuspešneje delale občinske komisije za HTZ pri delu v občinah Kočevje, TRBOVLJE, Medvode in tako dalje.

HRASTNIK — Jutri, 24. novembra, bo v Hrastniku ustanovni občni zbor Turistično olepševalnega društva.

ZAGORJE OB SAVI — Svet za šolstvo okrajnega ljudskega odbora in okrajni odbor Ljudske tehnike Ljubljana sta pripravila v četrtek v stekleni dvorani Delavskega doma v Zagorju posvetovanje o problemih tehnične vzgoje za območje občin Litija, Zagorje, Trbovlje in Hrastnik. Na posvetovanju so razpravljali o stanju in problemih tehnične vzgoje, o izvenšolskih oblikah tehnične vzgoje, o oskrbovanju šol z gradivom in literaturo in o opremi delavnic za tehnično vzgojo v šoli ter krožkih in klubih mladih tehnikov.

LITIJA — Danes zaseda v kino dvorani v Litiji razširjeni plenum občinskega odbora SZDL Litija, na katerem razpravljajo o nekaterih najaktualnejših nalogah v kmetijstvu.

ZAGORJE OB SAVI — Občinski odbor SZDL v Zagorju je predlagal zagorskemu občinskemu odboru, da naj v bodoče zagotove vsakemu krajevnemu odboru določena denarna sredstva, ki naj bi jih uporabil za urejanje nekaterih komunalnih vprašanj. Krajevni odbori v zagorski občini doslej še niso imeli denarnih sredstev, s katerimi bi lahko samostojno razpolagali.

TRBOVLJE — Tu je bil seminar za predavatelje, ki v Hrastniku, Trbovljah, Zagorju ob Savi in Litiji predavajo v večernih političnih šolah o delavskem gibanju.

LITIJA — V nedeljo je gostovalo v Litiji Mestno gledališče iz Ljubljane in uprizorilo Shakespearovo delo »Dva gospoda iz Verone«.

HRASTNIK — Pretekli teden so imeli v Hrastniku sektorske sestanke s predsedniki krajevnih organizacij SZDL, na katerih so razpravljali o delu sekcij, o pripravah na praznovanje 29. novembra — dneva republike, o kooperaciji in o pripravah na praznovanje novoletne jelke.

TRBOVLJE — Tu se je v ponedeljek pričel seminar za mlade člane Zveze komunistov z območja trboveljske občine.

Poštni predal 82

Že nekaj številk nismo objavili naše rubrike »Poštni predal 82«. In to iz več razlogov.

Na naslov rubrike smo v tem času sicer prejeli nekaj vprašanj, a se nam je zdelo, da ta vprašanja nikakor ne sodijo v našo rubriko. Tako nam je neznana oseba iz Trbovelj pisala dopisnico in zastavila vrsto vprašanj; med drugim vprašanja: kako je najlaže očistiti roke, ki so hrapave in zamazane od spravljanja jesenskih pridelkov, zlasti od krmne pese in spomladi od plevela; kako naj se vskladišči krmna pesa, da ne bo gnila do pomladi, in katero je sejati — rdečo ali rumeno itd. Zdi se nam, da je ta bralec zgrešil namen naše nove rubrike »Poštni predal 82«.

Ko smo se namreč v uredništvu našega lista domenili, da pričnemo z novo rubriko, smo menili, da naj bi ta rubrika postala tribuna vprašanj in odgovorov s področja komunalnih problemov. Menili smo, da bodo bralci spoznali, da lahko tako najlaže dobijo odgovore na vprašanja, ki jih zanimajo; n. pr. o gradnji cest, potov, o načrtih krajevnih odborov, stanovanjskih skupnosti, ljudskih odborov, organizacij in drugih. Menimo namreč, da bo rubrika »Poštni predal 82« le tako dosegla svoj namen in zadovoljila bralce Zasavskega tednika. Upamo, da bomo v prihodnje dosegli še boljši stik med bralci in med našim listom in da se boste bralci večkrat oglašali.

Še enkrat vsem, ki nam boste zastavljali vprašanja, ki ne sodijo v našo rubriko: niti vprašanj niti odgovorov ne bomo objavljali. Ne hudujte se zato na nas. Pišite nam in vprašujte o stvareh, ki smo jih navedli v prednjem odstavku in zagotovo vam bomo nanje odgovorili.

ŠE ENKRAT: POUK V OSNOVNI ŠOLI BRESTANICA

V naši rubriki »Poštni predal 82« smo pred časom objavili pismo našega bralca D. R. Upravitelj osnovne šole iz Brestanice nam je poslal na navedena vprašanja odgovor, v katerem med drugim navaja:

Z letošnjim šolskim letom je osnovna šola Brestanica popolna osemletna šola. Šolska zgradba je stara ravno 100 let. V njej je 6 učilnic, v katerih se dnevno razvrsti 14 oddelkov. Iz tega je razvidno, da je pouk na tej šoli mogoč le v treh izmenah...

V začetku šolskega leta smo uredili pouk tako, da imajo višji razredi pouk dopoldan, ker imajo več ur pouka tedensko. Kjer sta pa paraleli, so pa bližnji učenci imeli pouk popoldan, oddaljeni pa dopoldan. Tako je bilo tudi s poukom v 5. razredu, ki ga obiskuje sin D. R. do 8. oktobra, ko je odšla učiteljica na porodniški dopust. Zato je bilo treba zamenjati pouk tako, da imajo sedaj pouk v popoldanskih urah četrti, peti in šesti razred...

Odgovor je utemeljen. Zdi se nam pa, da bi lahko vsaj šolski odbor te šole o vprašanju razpravljal, ker smo naslovili vprašanja na šolski odbor in ne na upravitelja šole.

Uredništvo Zasavskega tednika

NA GLAVNI PROSLAVI PRAZNOVANJA DNEVA REPUBLIKE, KI BO 28. NOVEMBRA ZVEČER OB 18. URI V DELAVSKEM DOMU V TRBOVLJAH NASTOPI NA CELOVEČERNEM KONCERTU MEŠANI PEVSKI ZBOR SVOBODE TRBOVLJE II.

RAZŠIRJENO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE ZA KMETIJSKE PROIZVAJALCE

Razprava o važnih vprašanjih

V ponedeljek, 7. novembra, je bila ločena seja občinskega zbora ObLO Litija, na kateri so razpravljali o uvedbi razširjenega zdravstvenega zavarovanja na kmetijske proizvajalce, na podlagi katerega bi imeli ti proizvajalci več ugodnosti. Zavarovanje bi se razširilo še na pravico prevozov z reševalnimi avtomobili, zdravljenje zobnih in ustnih bolezni, zobnotehnično in zobnoprotezno zdravljenje, ortopedske pripomočke in proteze ter zdravljenje v naravnih zdraviliščih in okrevališčih.

Odborniki so v obravnavi vprašanja ugotovili, da je za uvedbo razširjenega zdravstvenega zavarovanja prvenstveno potrebno urediti in okrepiti zdravstveno in zobnozdravstveno službo v Litiji. Velik problem je prav zobnozdravstvena služba, ker dela na območju občine samo en dentist, ki jasno ne zmore vsega dela. Občina sicer sedaj štipendira dva stomatologa ki pa bosta nastopila službo šele čez tri oziroma štiri leta. Ko bo uzakonjeno razširjeno zdravstveno zavarovanje bodo tudi kmetje hoteli izrabiti pravico do zobnozdravstvenih storitev, kar pa ne bo mogoče, dokler se zobnozdravstvena služba v kraju ne okrepi. Upravni odbor Zdravstvenega doma je problem nekoliko omilil, ker je uspel dobiti honorarno zobno zdravnico, ki dvakrat tedensko prihaja iz Ljubljane in ordinira za otroke. Vendar bo nujno potrebno nastaviti vsaj še enega dentista, ki bo stalno ordiniral.

Odborniki so nadalje obravnavali načrt perspektivnega gospodarskega razvoja občine Litija za razdobje 1961—1965. V razpravi so prinesli več konkretnih predlogov, ki se bodo dodatno vnesli v družbeni načrt.

V NEDELJO V TIRNO

ODPRLI BODO NOVO ŠOLO

NEDELJA, 27. november, bo praznik za ves predel pod Zasavsko goro v zagorski občini. Tega dne bo v kraju slavje, združeno s praznovanjem dneva republike. Po slavnostnem govoru in zbornih recitacijah bodo izročili svojemu namenu novo šolsko poslopje, ki so ga zgradili z izdatno pomočjo zagorskega občinskega ljudskega odbora, za gradnjo so pa prispevali tudi domačini.

Slavje se bo pričelo v nedeljo ob 10. uri dopoldne pred novim šolskim poslopjem v Tirni.

HRASTNIK — V ponedeljek je bil v Hrastniku plenum občinskega odbora SZDL, na katerem so analizirali zadnje letne konference krajevnih organizacij SZDL in govorili o pripravah na občinsko konferenco organizacije Socialistične zveze hrastniške občine.

OB ZAKLJUČKU AKCIJE PIONIRSKIH ŠOLSKIH ZADRUG

Litijski pionirji najboljši v okraju

Enoletno tekmovanje pionirskih šolskih zadrug je končano. Tekmovanje je zajemalo organizacijska vprašanja, poizkusništvo v kmetijstvu (žitarice, trave, krompir in drugo), gozdarstvo, tehnični pouk ter številne druge izvenšolske dejavnosti in se ga je udeležilo nad 19 tisoč pionirjev in pionirk, nad 250 učiteljev in okoli 70 kmetijskih strokovnjakov in drugih organizatorjev iz Slovenije.

V enoletnem razdobju so pionirji zadružniki pogozdili 43 hektarov gozdov z okoli 143 tisoč sadikami, uredili 95 šolskih vrtov ter nad 3 ha sadovnjakov itd. Računajo, da znaša skupni dohodek pionirskih šolskih zadrug nad 2 milijona din, promet pionirskih šolskih zadrug pa cenijo na 10 milijonov dinarjev.

Na področju okraja Ljubljana izstopa pred vsemi šolskimi zadrugami pionirska šolska zadruga iz Litije. Sledijo ji pa Trbovlje, Dol pri Hrastniku, Trbovlje II in druge.

Iz Litije nam poročajo, da bodo imeli člani pionirskih šolskih zadrug osrednjo slovesnost v soboto, 26. novembra, ob deveti uri dopoldan. Ob tej priložnosti bodo prejeli pionirji litijske osemletke prvo okrajno nagrado. Vse osnovne šole z območja litijske občine so pa tekmovale v istem razdobju tudi v občinskem merilu. Tudi te pionirske šolske zadruge bodo na sobotni slavnosti v Litiji prejele denarne nagrade litijskega občinskega ljudskega odbora.

GAMS NAD ZAGORJEM

Tik pred zaključkom redakcije te številke smo prejeli iz Zagorja malce nenavadno vest: v bližini Zagorja so ljudje opazili gamsa in štiri jelene.

Gamsa so videli pretekli teden v skalah pod gospodarskimi poslopji posestnika Šikoveca (po domače Škrata) na Zeleni travi nad Zagorjem.

V bližini Senožet so pa tudi opazili prejšnji teden štiri jelene.

ENKRATNA IZREDNA PODPORA

V Trbovljah je 148 rednih socialnih podpirancev in deset socialno ogroženih ljudi, ki nimajo nobenih prejemkov ali drugih dohodkov ter imajo le enodružinsko hišico, ki jim daje streho in ničesar drugega, nadalje 20 oskrbovancev v Domu onemoglih. Svet za socialno skrbstvo je vložil tozadeven predlog ObLO Trbovlje, ki bo te dni na svoji seji razpravljal o dodelitvi omenjene izredne podpore. Redni podpiranci bi dobili enkratno podporo v višini redne mesečne podpore, oskrbovanci v domovih onemoglih pa po 2000 din ter ostali socialno ogroženi po 8000 din. Za vse te podpore je potreben znesek 820.000 din, ki je v proračunu občine predviden.

Bralci nam pišejo!

Naloge kmetijstva v litijski občini

Osnovne naloge kmetijstva litijske občine so bile nakazane že z družbenim planom ObLO za leti 1959 in 1960. Tako kot sta določala ta dva načrta, določa tudi osnutek petletnega perspektivnega načrta, da se bo na litijskem področju razvila živinoreja in sadjarstvo. Za pospeševanje živinoreje bodo pa forsirali izvajanje agrotehničnih ukrepov pri pridelovanju krmskih rastlin.

Razumljivo je, da bodo mogli vse naloge v kmetijstvu izvršiti le kmetijske zadruge kot ekonomsko močnejše gospodarske organizacije, ki bodo lahko zagotovile izvajanje vseh potrebnih agrotehničnih ukrepov, predvsem pa zagotovile strokovnjake, ki bodo pospeševali predviden razvoj kmetijstva v litijski občini. Kmetijske zadruge bodo imele zelo odgovorne naloge v organizaciji kmetijske in živinorejske proizvodnje v pogodbenem pridelovanju s kmetijskimi proizvajalci. S prevzemom gozdarske službe pa bodo morali gozdni obrati skrbeti za pravilno gospodarjenje z lesnim bogastvom.

Kmetijske zadruge bodo morale predvsem skrbeti, da se bodo vse obdelovalne površine tudi obdelovale. Kmetijske zadruge bodo zato ustanavljale na posameznih področjih kmetijske obrate. Tako bodo predvideno ustanovili sadjarski obrat v Kresnicah in živinorejske obrate v Šmartnem, Gabrovki in na Dolah. Na Kresniškem vrhu so pa že letos začeli v okviru sadjarskega obrata urejevati jablanov nasad. Okrepili bodo sadjarski nasad v sadjarski skupnosti Primskovo. Kmetijska zadruga Gabrovka je že pričela s pripravami za ureditev sadjarskega obrata v okviru sadjarske skupnosti na površini 123 ha. Novi plantažni nasadi okoli Gabrovke bodo osnova za še večji obseg proizvodnje v predelovalnem obratu kmetijske zadruge Gabrovka.

Osnutek perspektivnega načrta tudi predvideva, da se bo povečal stalež živine na področju litijske občine iz 0.9 glave velike živine na hektar obdelovalne površine na 1.5 glave velike živine na hektar obdelovalne površine.

Na kmetijskem posestvu Ponoviče-Grmače bodo predvsem pospeševali živinorejo. Na posestvu so že pričeli opuščati vse stranske dejavnosti. Tudi poljedelstvo bo podrejeno živinoreji in bo usmerjeno predvsem v pridelovanje krme za živino. Tako računajo, da bodo imeli že v letu 1965 na tem posestvu tri glave velike živine na en hektar obdelovalne površine. Na posestvu bi tedaj redili že 700 glav živine, trenutno pa redijo 360 glav velike živine. Zvišala se bo pa tudi mlečnost krav, in sicer od sedanjih 2 tisoč litrov na 3.500 litrov. Povečal se bo pa tudi povprečni prirastek mlade živine, ki jo na tem posestvu pitajo.

(ma)

MLADINCI IN MLADINKE TRBOVELJSKE GIMNAZIJE SO NASTOPILI V HRASTNIKU, TRBOVLJAH IN ZAGORJU OB SAVI NA ODDAJI »POKAŽI, KAJ ZNAŠ«. NA SLIKI: PRIZOR S TE ODDAJE, KI JE BILA V GLEDALIŠKI DVORANI DELAVSKEGA DOMA V TRBOVLJAH

SPREJEM MLADINCEV V ORGANIZACIJO LMS NA OSEMLETKI V RADEČAH

160 novih članov

Mestni komite Ljudske mladine v Radečah je pred kratkim na slavnosten način sprejel nove člane v LMS na domači osemletki. Ni jih bilo malo. V dvorani Svobode se je zbralo 160 mladih ljudi iz 7. in 8. razreda, ki so slovesno razpoloženi čakali na sprejem v mladinsko organizacijo. Predsednik mestnega komiteja LMS tov. Strnad je mladince ob prestopu iz pionirske organizacije seznanil z nalogami, ki jih čakajo v LMS. Mladinci so obljubili, da bodo svoje naloge vestno izpolnjevali ter so obljubo potrdili z dolgotrajnim ploskanjem.

Ko je predsednik razdeljeval članske izkaznice, je vsakemu posebej čestital k sprejemu v mladinsko organizacijo ter mu želel kar največ uspeha pri delu.

Na koncu slovesnosti so mladinci še izvolili predsednika, sekretarja in blagajnika ter 3-članski sekretariat. Pri volitvah so mladinci pokazali, da znajo trezno premisliti, komu bodo zaupali vodstvo svoje organizacije.

S pomočjo mestnega komiteja LMS so sestavili bodoči delovni program: a) spričo okoliščine da manjkajo prostori za individualne krožke, predvsem za matematiko in kemijo, je bil storjen sklep, da se da na razpolago mladinska soba, učitelji so pa obljubili mladincem pomoč; b) skupno bodo predelali statut LMJ; c) uredili bodo grobove talcev in grede okoli šole; d) v počastitev 29. novembra bodo mladinci napravili pohod v vas Brunk, kjer so bili med vojno na zverinski način ubiti domačini.

Mladinci so si postavili svoje najbližje naloge, dolžnost vseh ostalih pa je, da jim po svojih močeh pomagajo. Se.

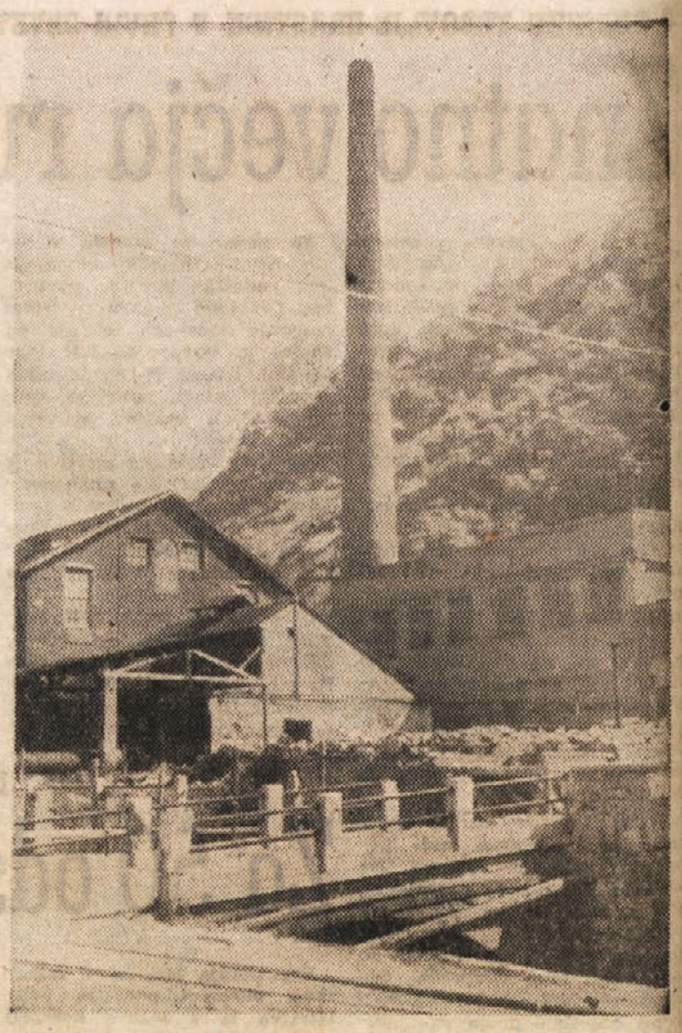

TAM, KJER PRED MESECI ŠE NI BILO DRUGEGA KOT RUŠEVINE, SE DANES DVIGA NOVI DEL KEMIČNE TOVARNE V HRASTNIKU

ČESTITKE IZ JLA OB PRAZNIKU REPUBLIKE

Ob dnevu republike želimo zasavski fantje, ki služimo vojaški rok v Zadru, vsem delovnim kolektivom mnogo uspehov v nadaljnjem delu. Obenem pozdravljamo ob tej priliki svoje domače prijateljice in prijatelje. — Vojaki: Horst Gračner, Franc Ahac, Jože Tomše, Miha Nanus in Janko Dolenjšek.

Človek - človeku

MUČNO PRIČAKOVANJE

Moja sestra Mari je začela že navsezgodaj zjutraj »rogoviliti« po hiši. Pometala je, ribala, pospravljala, brisala prah, umivala okna, skratka izrabila je vsako minuto, da je kaj počedila in obrisala. Ob desetih je moja stara mama upravičeno zagodrnjala češ, čemu išče delo celo tam, kjer ga ni. Sestra je bila za podobne pripombe popolnoma gluha, tako da je mati ob dvanajstih že skoraj obupavala, ker ni mogla ugotoviti, kaj naj to generalno pospravljanje pomeni.

Pri kosilu nama je Mari skrivnostno namignila, da se »trošta« fanta. Obljubil ji je, da bo prišel ob treh zanesljivo po njo. Njegove besede je seveda vzela za čisto zlato in vanje še malo ni podvomila. (Jaz ji včasih očitam, da je od sile naivna in da v življenju marsikaj ni tako, kot si ona misli. Ob takih prilikah pa me vedno odpravi, rekoč: »Ne uči me, mlajši si od mene.«)

Ob dveh so bila vsa glavna dela opravljena, stanovanje je bilo v brezhibnem stanju, Mari je pa še vedno našla kak prah ali prašek. Stara mati je že pomivala posodo (pravi, da je to njeno delo), sestra je pa pogrnila mizo s prazničnim prtom in uredila cvetje na mizi. Ko je bilo tudi to urejeno, se je za nekaj trenutkov postavila pred ogledalo ter si uredila lase. Jaz sem ji moral svetovati, katero krilo naj obleče.

Nekaj minut pred tretjo je začela poslušati, če se bodo zunaj oglasile kake stopinje. Nikogar še ni bilo slišati. Sedla je za mizo in začela krpati moje nogavice.

Ko je bila tri, se zunaj ni nič premaknilo. Tudi ob štirih je bilo vse tiho. Nobenih korakov ali trkanja ni bilo slišati. Nekaj minut čez štiri je vendarle nekdo potrkal. Sestri je šlo veselje čez obraz. Toda bila je soseda. Sestri se je lice zasenčilo, oči so izgubile svoj lesk.

Soseda je naju s staro materjo nekoliko zamotila in ko je odšla, je bila ura šest. V sobi je nastal dušeči molk in komaj smo si upali pogledati v oči. Začelo se je mračiti.

Ob osmih smo večerjali. Skoraj popolnoma tiho. Nato smo posedli po kmečki peči, beseda nam pa ni hotela iz ust. Mari je imela solzne oči, na materinem obrazu je pa bila užaljenost. Jaz sem ju skušal tolažiti, v tolažilne besede pa niti sam nisem verjel.

Ko smo se odpravljali spat, vsi utrujeni od pričakovanja, je mati dejala:

»Kaj, ali smo še ljudje ali nismo več? Je to kakšen fant, ki tako lahko pozabi na dano besedo,« (Bilo me je skoraj sram, da sem fant.)

Sestra je pa polna bridkosti zaihtela: »Zakaj me tako muči?«

Mislim, da ne poenostavljam življenja, če trdim, da sta imeli obe prav.

n. r.

KONFERENCA SZDL NA IZLAKAH

Konference krajevne organizacije SZDL na Izlakah, ki je bila prejšnjo nedeljo, res ne moremo pohvaliti, da je bila dobro obiskana, vendar je bila zadovoljiva in je potekala živahno. Posebno razprava po poročilih je bila plodna, kajti neizčrpno poročilo predsednika je dalo podlago za debato. Vsi predstavniki društev, ki delujejo na tem področju, so opozorili na naloge, ki stoje pred njimi in so si jih zadali, ter omenili težkoče, ki ovirajo zadovoljivo delo na tem področju.

Ker so Izlake nekakšen kmečki center občine Zagorje, so mnogo govorili o kmetijstvu. Zato si je krajevna organizacija SZDL zadala kot eno izmed glavnih nalog — kooperacijo. Da pa bo sodelovanje kmetov s kmetijsko zadrugo čimboljše, bodo ustanovili posebno sekcijo, ki bo delala na tem področju.

M. G.

Dograjena bo hidrarna

POMEMBEN DELOVNI USPEH ZAGORSKE INDUSTRIJE GRADBENEGA MATERIALA

Delovni kolektiv zagorske Industrije gradbenega materiala bo slavil 29. novembra pomembno delovno zmago. Tega dne bo namreč začel poizkusno z delom nov obrat Hidrarna. Dnevno bodo lahko v tem obratu hidrirali 120 ton apna, ki ga bodo predvsem uporabljali za izdelavo zidakov iz elektrofiltrskega pepela, tako v novi tovarni zidakov pri Elektrarni v Trbovljah in tovarni v Šoštanju.

Temu zagorskemu delovnemu kolektivu iskreno čestitamo k doseženemu delovnemu uspehu.

NEUSPEHI RADEŠKIH NOGOMETAŠEV

Je vzrok nedisciplina?

Mnogi simpatizerji nogometa v Radečah so zaskrbljeni nad zadnjimi neuspehi domače enajstorice. Vse zadnje tri tekme v prvenstvu ljubljanske podzveze so domači igralci izgubili s skupno razliko golov 11:3. Med samimi nogometaši se razvijajo zelo živahne, včasih pa tudi precej enostranske polemike, češ da je za poraze kriva obramba, z druge strani pa napad.

Mi pa drugače presojamo položaj v radeškem nogometu. Zadnje tekme so bile takšne, da dejansko ne moremo govoriti o neki zreli nogometni igri, kakršne smo bili v Radečah navajeni. Niti napad niti ne obramba ne igrata tako, kot bi bilo zaželeno. Predvsem — kar je verjetno tudi osnovna pogreška v moštvu — je nepovezanost obrambnih igralcev z napadom in obratno, čemur so predvsem krivi krilci in zveze. Dalje moštvo ne igra z nekim določenim sistemom. Še največkrat je lahko opaziti »nabijanje žoge« in visoko podajanje, ki ga danes že nikjer več ne vidimo, zlasti ne tam, kjer igralci ne obvladajo povsem žoge.

Dalje je velika krivda za vse neuspehe tudi v tem, da se moštvo nikdar načrtno ne pripravi na igro, da se posameznim igralcem ne dajo določene naloge, da je premalo strelov na gol, da se v igri opaža sebičnost, da včasih celo pride do prepirov na sami tekmi, dalje da se mnogokrat podcenjuje nasprotnika in podobno.

Vzroki za to so predvsem v nedisciplineranosti igralcev. Na treninge prihaja povprečno 6 igralcev prvega moštva. Zato ni čudno, če na tekmi v drugem polčasu gledamo igralce, ki se komaj premikajo po igrišču. Dolžnost UO društva in vseh igralcev je predvsem, da se okrepi disciplina, da se uvedejo načrtni treningi, ki pa morajo biti vsebinsko bogati. Res je, da moštvo nima svojega trenerja, vendar bi lahko, če bi obstajala boljša disciplina, tudi nekdo izmed domačih igralcev uspešno opravljal to delo. Igralcev, ki prihajajo nepripravljeni na tekme, ni treba postavljati v moštvo. Seveda je pa hkrati treba poskrbeti tudi za podmladek.

Mogoče ne bi bilo napak, da bi se vsi igralci in vsi tovariši UO enkrat pomenili o vseh teh zadevah, ker drugače se lahko zgodi, da bo moštvo izgubilo gledalce, kar pa ne želi nihče, pač pa, da domača enajstorica v tekmovanjih doseže kar najlepše uspehe.

ik

NOV AVTOBUS V TRBOVLJAH FAP, KI JE NAMENJEN IZKLJUČNO ZA POTNIŠKI LOKALNI PROMET. NOVOST, DA VSTOPAS VANJ ZADAJ IN IZSTOPAS SPREDAJ, SE JE ŽE KAR OBNESLA, ČEPRAV SO NEKATERI TRDILI »DA TO NI ZA TRBOVLJE«

AVTOMATIZACIJA ZA IZDELAVO STOJK

Prvi stroji za razširitev Strojne tovarne Trbovlje že prihajajo. V zvezi z nakupom potrebne nove opreme je pa bilo treba potrditi znesek povečanja investicijskih stroškov, s katerim STT odplačuje carino za dospele stroje. — Upravni odbor in delavski svet tovarne sta odobrila povečanje tega zneska.

SREDNJA TEHNIŠKA ŠOLA V TRBOVLJAH

Svet za prosveto pri ObLO Trbovlje je na svoji zadnji seji razpravljal o vprašanju ustanovitve Srednje tehniške šole v Trbovljah. Šola naj bi začela delati 1. septembra 1961. Vse potrebne priprave za začetek te šole naj bi vodila posebna komisija, ki bo imela nalogo, da poišče potrebne prostore, primeren učni kader, izdela program in pripravi predloge za vpis ter nato material pravočasno predloži občinskemu ljudskemu odboru v Trbovljah, da lahko stori vse potrebno za pričetek šole prihodnjo jesen.

OBRATNE AMBULANTE V LITIJI

Na ločeni seji občinskega zbora ObLO Litija so stavili predlog, naj se v industrijskih obratih Predilnice Litija in Tovarne usnja v Šmartnem urede obratne ambulante, ki bi jih ta podjetja sama uredila in finansirala. S tem bi se občutno razbremenila zdravstvena služba v Zdravstvenem domu v Litiji ter bi jo tovarna usnja v Šmartnem istočasno približala delavcem. — Ta predlog bo treba v upravnem odboru ZD in pri ObLO še analizirati ter se nato čimprej lotiti realizacije tega priporočila.

VEČER IZPOD OČAKA TRIGLAVA

Prijeten in zanimiv večer so nam priredili v soboto, 19. t. m., v Delavskem domu v Trbovljah člani jeseniške Svobode »Toneta Čufarja«, ki so se odzvali vabilu DPD Svobode-Center ter prihiteli v naš revirski kraj.

Obe predstavi gostov, ob 18. uri za mladino, in tudi večerna sta bili polnoštevilno obiskani. Na pisanem večeru so nam Jeseničani prikazali lepoto naše Gorenjske, naše narodne pesmi in plese, recitacije in glasbo. Ves večer je bil veder in lep ter smo Jeseničanom hvaležni za to gostovanje. Želimo, da bi nas še obiskali. Tudi Svoboda-Center se bo odzvala vabilu gostov in ponovno obiskala Jesenice.

VAŽNO OBVESTILO

Ta številka Zasavskega tednika je dvojna ter bo prihodnja številka lista izšla zaradi praznovanja dneva republike šele dne 7. decembra. V tej številki smo priložili vsem izvodom tednika, ki se prodaja v kolportaži, posebne naročilnice, prav tako pa smo jih priložili tudi članom kolektiva Steklarne Hrastnik.

Poslužite se naročilnic in izpolnite jih — na ta način si boste zagotovili redno prejemanje Zasavskega tednika.

UPRAVA ZASAVSKEGA TEDNIKA TRBOVLJE

(Nadaljevanje.) **12**

NA DNU PARIZA

»Za izvršitev smrtne kazni bova v kratkem potrebovala še enega pomožnega delavca. Giljotino je treba prej razstaviti, skrbno očistiti in namazati. Pomoč nam je potrebna tudi pri prevozu orodja in pri pokopu usmrčenega zločinca. Obrnil sem se na vas, ker se domačini tega dela otepajo in še midva morava ta posel prikrivati z uglednejšim meščanskim poklicem.

Pravzaprav boste samo za peto kolo — za drobna tehnična opravila in za čiščenje bi vas uporabil. Glavno delo bomo opravili Francozi, ker oblast ne bi dovolila, da bi kakšen tujec izvrševal smrtno kazen nad našimi državljani. Saj res: ali veste, da se pripravlja zakon, ki bo prepovedoval kakršno koli zaposlitev tujcev brez posebnega dovoljenja ministrstva za delo, ki ga pa bo izdajalo le v izrednih, nujnih primerih? No, in pri nas bi bili deležni posebne ugodnosti; dovoljenje za delo bi vam takoj priskrbeli — vsaj za vsako posamezno usmrtitev.«

Primožu je postajalo vroče. Kako naj se izmaže? Rabelj je rabelj in se mu ne kaže zameriti. Kaj pa, če bi pod pritiskom temnih sil velemestnega podzemlja sam zagrešil kaj takega, da bi postal klient teh dveh gospodov? Najbrž bi mu za nalač prav počasi rezala nit življenja.

Zbral je vso svojo vljudnost in dejal: »Gospod, lepo se vam zahvaljujem za prijazno ponudbo. Ampak z menoj takole: krvi že od nekdaj nisem mogel gledati. Če sem kot otrok videl, kako so doma klali piščanca, se kosila niti dotaknil nisem. Vem, da je vaše delo potrebno, a vsakdo ni sposoben zanj, jaz pa še celo ne — premehko srce imam. Kakšna sramota bi bila za vaju, če bi na morišču omedlel!«

»Kdor ima tako slabe živce, naj ne hodi v Pariz,« ga je pokaral rabelj. »Za ognjeno pariško peč moraš biti ustvarjen kakor iz železa. Boste že še spoznali, da niso najhujše grozote tega sveta tiste, pri katerih steče nekaj krvi. No, dovolj je teh praznih besedi. Škoda za vas, ker bi dobro zaslužili. Pa na svidenje!«

»Zbogom, zbogom,« je Primož hitro popravil za slovo rablju, ki se je odpravljal proti vratom. Svidenja z njim si pa res ni želel.

Primož ni hodil spraševat samo v posredovalnico za delo; zanimal se je tudi za časopisne oglase in ni zamudil nobene prilike, kjer se mu je obetalo delo. Večkrat je že kazalo, da bo uspel, pa se je nazadnje vse razblinilo ob vprašanju, ali je francoski državljan, češ da tujci za tisto službo ne pridejo v poštev.

»Etez-vous Français? Ali ste Francoz?« — to vprašanje mu je še in še zvenelo na uho; toliko, da mu niso živci popustili in da ni na ves glas zakričal; »Človek sem, človek! Mar to ne zadostuje? Ali nima vsak človek pravice do koščka kruha?«

Na mrzličnem lovu za delom bi se bil na nekem vogalu kmalu zaletel v človeka, ki ga je zadržal za rokav in mu zaklical:

»Pozdravljen, Primož!

Ves osupel je spoznal v njem svojega nekdanjega sošolca Tineta Aleksiča iz Ljubljane. Približno v istem času sta prišla študirat v Francijo, pozneje je pa Tine neznano kam izginil.

»Kaj, tebe vidim spet v Parizu, Tine? Kod si se potikal toliko časa?«

»Povsod me je bilo dovolj.«

»Ali si pravo že dokončal?«

»Sem, a ne v Parizu, temveč v Grenoblu. Domov ne morem, ker me imajo zapisanega za komunista.«

»In se motijo?«

»Ne.«

»In zdaj?«

»Kdo bi se stoje pogovarjal! Sediva tjale na teraso.«

Zavila sta v eno izmed tistih značilnih bulvarskih kavarn, ki imajo razpostavljene mize in stole na široko čez pločnik, in Tine je nadaljeval:

»Ko sem prihajal v počitnicah domov, sem se ukvarjal z ilegalno propagando in navsezadnje je policija zvedela zame. Zato bi me takoj zaprli, če bi prestopil jugoslovansko mejo.«

»Ali ni bil tvoj oče ravnatelj neke tovarne?«

»Seveda je bil. Zakaj vprašaš?«

»Zato, ker se mi zdi čudno, da je sin tovarniškega ravnatelja postal komunist.«

»Nič ni bolj naravnega kakor to. Že kot otrok sem lahko videl od blizu, v kakšni obupni revščini žive nekateri delavci. Ko sem dorastel, je moje prepričanje že dozorelo. In odkar so v Trbovljah Orjunaši streljali na rudarje, sem tudi jaz posegel v borbo proti kapitalističnemu nasilju.«

»Kaj pa tvoji starši? Ali jim je všeč, da sinko rovari proti družbenemu sistemu, ki jih je dvignil na ugleden položaj?«

»Lahko si misliš, da ne. Ko so me jugoslovanske oblasti vpisale na črni seznam, nisem dobil od doma niti pare več.«

»Pa si vseeno dokončal pravo v Franciji?«

»Pa si vseeno dokončal pravo v Franciji?«

»Vseeno, ampak s precejšnjo težavo. Preživljal sem se, kakor sem vedel in znal.«

»Kje pa zdaj delaš?«

»Zdaj pomagam v pisarni pri nekem advokatu, ki ima v Faubourgu Temple mednarodno juridično posvetovalnico. Plačati mi ne more dosti. Mož je komaj ušel židovskemu pogromu v Varšavi in zdaj si v Parizu šele ustvarja položaj. No, in kako je s teboj? Še ti kaj poveš!«

»Jaz životarim od dne do dne, pa se ne morem niti s tem pohvaliti, da sem žrtev kake politične borbe. Jaz bi bil lahko šel domov, pa sem si hotel ogledati Pariz še z druge plati, in ta ogled je združen z marsikakšnim pretresljajem. Do nedavnega sem delal v neki pivovarni, zdaj pa iščem kaj drugega. Saj res: ali morda potrebuje tvoj advokat še kakega pisarja?«

»Kje pa! Oba skupaj nimava kaj delati. Dasiravno je mož spreten kakor vsi Judje, mu posli ne uspevajo posebno. Mislil je, da bo našel pri francoskih Judih veliko zaslombo, pa se je zmotil. Ti gledajo na poljske in sploh na Jude precej zviška in se tudi boje njihove konkurence. Če bo šlo tako naprej, bo moral še meni odpovedati službo. To bi bilo nerodno, ker spim zdaj kar v pisarni, potem pa še stanovanja ne bi imel. Kje pa ti stanuješ?«

»Oh, takega brloga še nisi videl! Na trgu Republike, pod streho. Namesto okna ima moj bunker izvrtano samo luknjo v strop. Kar po pravici ti povem, da me boš spravil z zadrego, če me boš prišel obiskat.

»Ti pa mene, kajti v pisarni lahko za silo prenočujem, obiski pa mojemu šefu niso všeč. Naslove si le izmenjajva, da si bova lahko pisala, obiskala se bova pa potem, ko bova stanovala po človeško. No, če bo kaj nuinega, se bova že našla.«

Še malo sta pokramljala in se razšla.

(Dalje prihodnjič)

VSEM DELOVNIM LJUDEM SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE IN POSLOVNIM PRIJATELJEM ČESTITA K

DNEVU REPUBLIKE

DELOVNI KOLEKTIV

Cementarne Trbovlje

z obratom ZIDANI MOST

ŽELJA CELOTNEGA KOLEKTIVA TRBOVELJSKE CEMENTARNE JE PREDVSEM TA, DA BI NJEGOVA TOVARNA LAHKO DAJALA ŠE VEČ CEMENTA IN ŠE VEČ PRISPEVKOV ZA NAŠO SKUPNOST ★ VSE SILE BOMO DALI ZA ČIMPREJŠNJO IZVRŠITEV REKONSTRUKCIJE TOVARNE, DA BODO IMELI NAŠI GRADITELJI V DRŽAVI NA RAZPOLAGO DOVOLJ ODLIČNEGA TRBOVELJSKEGA CEMENTA

NAJ ŽIVI PRAZNIK REPUBLIKE — 29. NOVEMBER — IZPODBUDA ZA NOVE DELOVNE ZMAGE

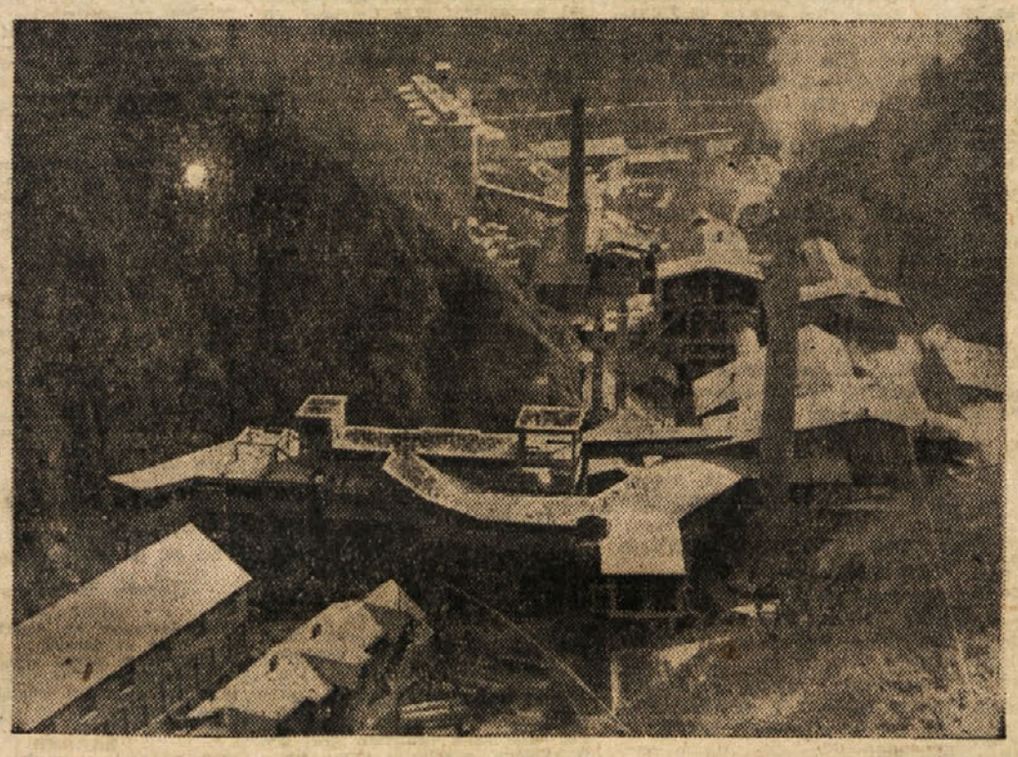

Rudnik rjavega premoga Trbovlje - Hrastnik

S SVOJIM ODDELKOM ZA RUDARSKE GRADNJE TER SINDIKALNI PODRUŽNICI RUDARJEV TRBOVLJE IN HRASTNIK

čestitajo vsem delovnim kolektivom in poslovnim prijateljem za praznik republike

Trgovsko podjetje »Železnina«

TRBOVLJE

čestita vsem delovnim ljudem za praznik republike — 29. november, in se priporoča za obisk svojih poslovalnic, kjer vam nudi gradbeni material, steklo, porcelan, instalacijski material, gospodinjske potrebščine, avtomaterial, vse vrste motornih koles »TOMOS«, NSU-Pretis, gume in ostalo. Kurivo vam nudi vse vrste premoga in druga goriva

Pridite in prepričajte se! **Trgovsko podjetje »ŽELEZNINA«, Trbovlje**

VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU POŠILJA BORBENE POZDRAVE IN ČESTITKE OB 29. NOVEMBRU — PRAZNIKU REPUBLIKE

DELOVNI KOLEKTIV

Splošnega gradbenega podjetja »Zasavje«

TRBOVLJE – Savinjska cesta 9

Kino »Svoboda« Trbovlje II.

ČESTITA VSEM KINO OBISKOVALCEM K PRAZNIKU REPUBLIKE — 29. NOVEMBRU

●

ZA OBISK SE PRIPOROČA UPRAVA KINA TER ZAGOTAVLJA, DA SI BO TUDI V BODOČE VEDNO PRIZADEVALA ZA DOBER PROGRAM V ZADOVOLJSTVO OBISKOVALCEV

UPRAVA KINA »SVOBODE« TRBOVLJE II

VSEM DELOVNIM LJUDEM SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE ČESTITA K PRAZNIKU REPUBLIKE — 29. NOVEMBRU — DELOVNI KOLEKTIV

Tovarne dokumentnega in kartnega papirja Radeče

TOVARNA TERMOELEKTRIČNIH PROIZVODOV

TOBI

Bistrica pri Mariboru

SE PRIPOROČA S SVOJIMI PROIZVODI TER ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM ŠIROM PO JUGOSLAVIJI

K PRAZNIKU REPUBLIKE 29. NOVEMBRU

KOLEKTIV TOVARNE

SANA

HOCE pri Mariboru

ŽELI VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU OBILO USPEHA V NJEGOVIH NADALJNJIH NAPORIH ZA IZGRADNJO SVOJE DOMOVINE. OBENEM PRIPOROČA SVOJE KVALITETNE IZDELKE: PUDINGE, PECILNE PRAŠKE, VANILIN SLADKOR, KEKSE, NAPOLITANKE, BONBONE, ČOKOLADE IN ČOKOLADNI DESERT

Import CHEMO Export

TRGOVSKO PODJETJE S KEMIČNO-TEHNIČNIMI PROIZVODI NA VELIKO

LJUBLJANA

MAISTROVA ULICA 10

POSLOVALNICA REKA
DETAJLNA TRGOVINA
LJUBLJANA, TITOVA 15

ČESTITAJO VSEM DELOVNIM LJUDEM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM K PRAZNIKU REPUBLIKE — 29. NOVEMBRU — IN SE PRIPOROČAJO

Strojno pletilstvo

ZAGORJE OB SAVI

ČESTITA ZA DAN REPUBLIKE VSEM DELOVNIM LJUDEM

VSE VRSTE OSEBNEGA IN TOVORNEGA PROMETA VAM NATANČNO IN V REDU IZVRŠI

Avtoprevozništvo Trbovlje

VSEMU PREBIVALSTVU POŠILJA ČESTITKE OB PRAZNIKU REPUBLIKE — 29. NOVEMBRU

Vsem delovnim ljudem trboveljske komune in poslovnim prijateljem čestita k prazniku republike, 29. novembru

Delavska univerza Trbovlje

Občinski svet Svobod Trbovlje

DPD Svoboda-Center, Trbovlje II, Zasavje in prosvetna društva Čeče, Klek in Partizanski vrh čestitajo vsemu svojemu članstvu k doseženim uspehom in za dan republike — 29. november — z željo za dosego nadaljnjih uspehov na področju kulturnoprosvetne dejavnosti

Rudnik rjavega premoga Zagorje

in obrat »VARNOST«

čestitata vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem za dan republike - 29. november

REZERVIRANO ZA ŠPORT

SLOVENSKA CONSKA LIGA

Rudar - Nova Gorica 5:1 (3:1)

Pred več kot 1000 gledalci sta na spolzkem in precej blatnem terenu nastopili moštvi v naslednjih postavah:

RUDAR: Zagorc, Knez, Bostič, Sorel, Pristov (Irt), Mak, Breznikar, Knavs, Jerše, Opresnik.

GORICA: Lutman, Gulin, Anič, Krajnik, Ušaj, Mozetič, Markič, Uršič, Faganel, Kuzmin, Černič.

Že v začetku je bilo vidno, da domači ne bodo imeli lahkega dela, saj so gostje pričeli s požrtvovalno in hitro igro ter tako uspešno ustavljali domače napadalce. Njihovi napadi pa so bili hitri in tudi nevarni, zlasti še zaradi sorazmerno nezanesljivih obrambnih igralcev Rudarja, ki so se sicer trudili, a so bili premalo odločni. Rahla premoč Rudarja je bila že v 8. minuti izražena tudi z golom, ki ga je prisebno dosegel Knavs. Gostje so pa zatem zaigrali še bolje in v 12. minuti zaradi nepravilnosti domačih po Uršiču izenačili. Vse do 43. minute je bila igra obeh moštev enakovredna v polju, medtem ko so imeli domači več možnosti za gol. Tedaj je pa Knavs prodrl po sredi in s strelom preko vratarja dosegel vodstvo 2:1. Gostje so takoj iz sredine nevarno napadli, tako da je domača obramba le stežka razčistila kritično situacijo. S hitrim protinapadom so pa domači po Jeršetu, ki je z nizkim strelom presenetil vratarja, zvišali rezultat na 3:1.

Po oddihu tekma ni bila več tako hitra, kar je spričo težkih pogojev tudi razumljivo. Igralci so precej grešili pri podajanju in streljanju na gol. V 55. minuti je Knavs dosegel svoj tretji gol na tej tekmi. Nekaj priložnosti so imeli tudi gostje, toda napadalci so vse preveč omahovali ter so morali tako prepustiti domačim visoko in zasluženo zmago. V 76. minuti je Rudar dosegel še peti gol, saj je Mak spretno izkoristil streljani kot in z glavo usmeril žogo tik mimo vratarja v mrežo. Do konca so imeli domači še vrsto priložnosti, tako da bi ob večji iznajdljivosti napadalcev rezultat lahko bil večji, saj so med drugim zapravili tudi dosojeno enajstmetrovko.

Rudar je zaigral kar dobro, le da se igralci v blatnem in spolzkem terenu niso najbolje znašli, Gorica pa je s svojo igro pokazala, da bo zlasti še na domačem terenu marsikomu nevarna. Sodnik Kičan, kakor tudi oba mejna sodnika Vanelli in Butkovec so svojo nalogo opravili zelo dobro.

V predtekmi sta si mladinski moštvi Rudarja in Odreda razdelili točki. Rezultat je bil 2:2.

Rudar B je pa premagal moštvo ljubljanskega Odreda s 4:3.

●

RUDARJEVI KEGLJAČI OKRAJNI PRVAKI

Prejšnjo soboto in nedeljo se je 16 najboljših ekip v ljubljanskem okraju na Gradisovem kegljišču pomerilo za končno letošnjo razvrstitev. Nastop poznanih kvalitetnih ekip iz Ljubljane, Rakeka in končno tudi iz Zasavja je dalo tekmovanju v borbenih partijah mednarodnega sloga zanimivo obeležje. Zlasti ni gotovo nihče pričakoval, da ne bo naslov najboljše ekipe v okraju ostal v Ljubljani in da bodo tokrat Zasavci krepko stopili v boj za najboljša mesta. Toda nastop Proletarca in Rudarja je pokazal, da sta ekipi močno pridobili na kvaliteti.

Ekipa Rudarja, ki so jo sestavljali: Blatnik, Tavzelj, Rajtmajer, Špec, Kovče, Virt, Žibret, Gorenc, Jereb in Podbregar, je nastopila v nedeljo dopoldne. Čeprav je kar 5 tekmovalcev prišlo v Ljubljano naravnost z nočnega dela, so že prvi meti pokazali, da je razpoloženje na višku, saj so v prvem nastopu položili kar 468 klinov. Drugi in tretji nastop sta bila sicer malo slabša, toda še vedno v mejah, kar je kazala na odlično mesto. »Malo je manjkalo«, pripoveduje njihov trener Virt, »pa bi šlo prvo mesto po vodi, saj je ekipa v četrtem nastopu podirala slabše kot prej. Menda je razpoloženje tekmovalcev precej upadlo v trenutku, ko so zvedeli za žalosten poraz nogometašev, pa tudi RTV je s svojim svetlobnim parkom in ostalimi snemalnimi prijemi vplivala na zbranost nastopajočih.

Seveda pa je tekmovalna napetost dosegla višek ob nastopu Gradisa, ki se je le s težavo približal vodečemu Rudarju. Vse je kazalo na to, da Gradisu ne bo šlo, toda eden njihovih tekmovalcev je v treh mejah 3-krat podrl vseh 9 kegljev, tako da so bili zadnji meti odločilni. Na veselje Trboveljčanov so pa tekmovalci Gradisa zaostali za en klin in tako je Rudarju zasluženo pripadlo prvo mesto.

Kegljači Rudarja se sicer že delj časa pripravljajo na letošnje nastope, žal jim pa vedno delo otežkoča popoldansko in nedeljsko delo. Toda kljub temu upajo, da ta njihov zasluženi uspeh ni zadnji. Prihodnji mesec bodo nastopili na republiškem prvenstvu, kajti to tekmovanje je veljalo obenem tudi za kvalifikacije. Poleg tega jih čakajo še tretji nastopi za vstop v ligo, zato bodo obseg dela na treningu še povečali.

Požrtvovalnim tekmovalcem želimo veliko uspeha še vnaprej.

Rudar je v posameznih nastopih dosegel naslednje rezultate: 468, 419, 405, 387, končni vrstni red je pa naslednji:

Rudar 1679, Gradis 1678, Proletarec 1625, Ljubljana 1589, Saturnus, Ilirija, Nafta itd. Prvih 7 ekip ima pravico nastopiti na republiškem prvenstvu, ki bo 3. in 4. decembra in 10. ter 11. decembra v Kranju.

LJUBLJANSKA NOGOMETNA PODZVEZA

PAPIRNIČAR : RUDAR (HRASTNIK) 2:1 (1:1)

Hrastniški Rudar je gostoval v nedelja v Vevčah, kjer se je pomiril z moštvom domačega Papirničarja. Rezultat tekme je 2:1 v korist Papirničarja. Tekmo so približno 300 gledalci. Sodil je Janežič Vinko iz Ljubljane z napakami, saj je oškodoval Rudarja za gol, ki ga je v 80 min. dosegelTršek.

Gostje že takoj v začetku napadajo na vrata domačinov in preko Bidermana v 4 min. dosežejo gol, ki ga sodnik razveljavi. Pobuda je v rokah Rudarja in domačini se le z težavo branijo. V 15 min. doseže Biderman gol, ki ga sodnik prizna in že je 1:0 za Rudarja. Ta gol je domačine tako zmedel, da pričnó z grobo igro, vendar jim kljub pomoči sodnika ne uspe izenačiti stanje. V 35 min. doseže domače desno krilo na lep predložek levega krila gol in 1:1.

Kljub naročilu, da Rudarjevci v drugem delu gredo v napad z vsemi močmi, se fantje tega ne držijo in dopuščajo, da jih domači prekašajo ter tako prevzamejo pobudo v svoje roke. V 49 min. je gneča pred vrati Rudarja. Žoga se večkrat odbije od vratnic, toda na slabo posredovanje obrambe gostov doseže domače levo krilo gol in že je 2:1. Videti je bilo, da bodo gostje poraženi z večjim rezultatom, toda žal so tudi v vrstah Papirničarja slabi strelci. Domači imajo terensko premoč in gostje le redko prihajajo na stran domačih. V 80 min. poda Urlep iz levega krila lepo žogo na sredino, na katero sta skočila branilec in Milinovič, ki je branilca (seveda po presoji sodnika) grobo zrušil, v istem trenutku pa doseže Tršek gol, ki ga sodnik seveda razveljavi.

Realno bi ustrezal neodločen izid, toda za igro v drugem delu so si domačini zaslužili zmago. Pri Rudarju se je odlikoval Selak v obrambi, medtem ko so ostali fantje igrali slabše, kakor znajo.

V predtekmi so igrali mladinci Papirničar : Rudar 2:2 (0:2).

KAMNIK : PROLETAREC 0:0

V nedeljo so nogometaši zagorskega Proletarca gostovali v Kamniku. Igrišče v Kamniku je bilo blatno in težko za igro. Že v začetku tekme je bilo videti, da bodo domačini skušali zaigrati tako, da bi osvojili obe točki. Saj so že skraja pokazali cel register surovosti, ki jih pa sodnik Prenovič iz Ljubljane ni hotel ali pa ni upal zatirati zaradi skrajno nediscipliniranih kamniških nogometnih navijačev.

Osvojena točka pomeni ob slabem sojenju sodnika in grobi igri domačih dejansko uspeh za nogometaše zagorskega Proletarca. Sicer so imeli Zagorjani med tekmo več priložnosti, da bi dosegli gole, jih pa zaradi surove igre domačih niso mogli izkoristiti. V zadnjih minutah igre so domači igralci grobo zrušili napadalca Proletarca Blažiča, vendar sodnik ni reagiral, čeprav je bil storjen prekršek v 16—metrskem prostoru. Po končani tekmi so hoteli nekateri vročekrvni domačini napasti dva igralca Proletarca, kar so jim pa gostje preprečili.

Pripomnimo naj še, da se je na tekmi pokazalo, da sodnik verjetno ne pozna niti dobro pravil nogometne igre, ali pa da se je tako grozno bal domačih navijačev. Napadalci Proletarca so dvakrat streljali na vrata gostov, žoga se je odbila od igralcev Kamnika in prišla spet pod noge Proletarčevih napadalcev, ki so ponovno hoteli streljati na vrata, a je sodnik piskal obakrat offside.

Dobro bi bilo, da bi LNP določila za tekme v Kamniku sposobnejše sodnike, saj je nedeljski primer dejansko pokazal, da bi zagorski Proletarec ob sposobnejšem in odločnejšem sodniku osvojil v Kamniku obe točki.

V predtekmi so zaigrali mladinci obeh moštev, Zmagali so mladinci Proletarca s 3:0 (1:0) z goli, ki jih je dosegel za Proletarca v 30., 60. in 70. minuti Husadžinović. Omenimo naj, da so že mladinci Kamnika igrali grobo in poškodovali nogo Zagorjanu Šprahu.

BRATSTVO : SAVA (TACEN) 5:0

LITIJA : DUPLICA 4:2

LESTVICA PO X. KOLU TEKMOVANJA V LNP:

3. RUDAR (Hrastnik)	10	8	0	2	30:10	16
4. BRATSTVO (Hrastnik)	10	4	4	2	20:13	12
5. PROLETAREC (Zagorje)	10	5	1	4	15:14	11
8. LITIJA	10	3	1	6	17:18	7

TEK REPUBLIKE TUDI V ZAGORJU

Občinska zveza za telesno vzgojo je pred kratkim razpravljala o zgodovinsko pomembnem prazniku 29. novembru. Med ostalimi nalogami in športnimi tekmovanji v počastitev rojstnega dne nove socialistične Jugoslavije so razpravljali o organiziranju teka republike.

Že prejšnja leta so v Zagorju bila podobna tekmovanja. Toda zadnji dve leti je ta tradicionalni tek iz neznanih vzrokov popolnoma izostal. Na pobudo občinske zveze za telesno vzgojo bo pa delo na tem področju spet zaživelo.

Tekmovanje bo ekipnega značaja. Tako, da se seštejejo točke treh najboljših od posamezne organizacije ali športnega društva. Tek je predviden zaradi hladnega vremena na progi 3500 m, od spomenika neznanega borca nad Lokami do Delavskega doma v Zagorju.

Zmagovalna ekipa prejme lep pokal, ki je prehoden.

ŠAH V TRBOVLJAH

Na brzoturnirju šahovske sekcije ŠD Rudarja v Trbovljah za prvenstvo posameznikov meseca novembra je sodelovalo trinajst igralcev. Po zanimivih partijah je stoodstotno zmagal inž. Drobež. — Drugomestnik Hinko Jazbec st. je zaostal kar tri in pol točke za zmagovalcem. Lepo sta se odrezala Zvone Drnovšek in Milan Pavelšek, pa tudi mladinec Gosak je zadovoljil, medtem ko sta razočarala Ovnič in Drago Pajk.

Vrstni red je bil ob koncu turnirja naslednji: 1. inž. Jože Drobež 12 točk; 2. Hinko Jazbec st. 8,5 točke; 3.—4. Zvone Drnovšek in Milan Pavelšek po 7,5 točke; 5. Anton Drobež 7 točk; 6.—7. Franc Gosak in Štefan Kovač po 6,5 točke; 8.—9. Vili Ovnič in Miha Vodišek po 5,5 točke, katerim slede ostali.

OD SREDE DO SREDE

Poroke

BREŽICE: Porok ni bilo.

HRASTNIK: Porok ni bilo.

TRBOVLJE: Alojzij NOVAK, kmečki delavec iz Podgore, Domžale, in Jožefa NOVAK, kmečka delavka iz Trbovelj; Friderik GLAVAČ, delavec z Dobovca, in Ljudmila TOFOLINI, delavka z Dobovca; Mihael SEVER, delavec iz Pečarovec, in Berta HOČEVAR, delavka iz Trbovelj; Jožef KOTNIK, električar iz Trbovelj, in Milena MARELA, gosp. pom. iz Trbovelj; Franc RELJA, brusilec iz Trbovelj, in Zofija SENČAR, gosp. pom. iz Trbovelj; Jožef WEINGARTNER, ključavničar iz Trbovelj, in Zdenka DEŽELAK, krojaška pom. iz Trbovelj; Franc JANKOVIČ, ključavničar iz Trbovelj, in Ana MATKO, delavka iz Trbovelj; Edvard ŠKRABAR, tapetnik iz Trbovelj, in Leopolda-Stanislava FLERE, natakarica iz Trbovelj; Albert MAURI-KOTNIK, pleskar iz Trbovelj, in Karolina DOLAR, delavka iz Trbovelj.

ZAGORJE: Božidar ROZMAN mlinar, Zagorje, Cesta zmage 2, in Pavla BERGANT, delavka, Izlake 65; Anton BREGAR, rudar, Zagorje, Podvine št. 11, in Štefanija GRABNAR, delavka, Zagorje, Podvine 11; Franc VOZEL, delavec, Šemnik 35, in Antonija LINDIČ, delavka, Šemnik 26; Jože MALOVRH, absolvent geografije, Ljubljana, Ižanska c. 59, in Magda LEKŠE, učiteljica, Zagorje, Prešernova 10; Vladimir ŠINK, rudar, Zagorje, Eberlova 3, in Ljudmila GROŠELJ, kmečka delavka, Golče 8.

Rojstva

BREŽICE: Slavka PLEVKO, Ruda 112 – hčerko; Ana MEDJIMURAC, Vihre 42 – sina; Brigita PREVEJŠEK, Gornja Lepa vas 8 – sina; Neža KNEZ, Dolenja vas 44 – hčerko; Frančiška PRIŠEL, Brezje 3 – hčerko; Vera KOLJANČIČ, Sisak – hčerko; Milka FRIGELJ, Brezje 25 – sina; Zofija SMUKOVIČ, Poštena vas 7 – hčerko; Terezija PREDANIČ, Zg. Obrež 19 – sina; Jožefa DVORŠAK, Kališevec 10 – hčerko; Albina CVETKOVIČ, Sela 6 – hčerko; Vida MILOVANOVIČ, Brežice – hčerko; Marija DIVJAK, Kladje 27 – hčerko.

HRASTNIK: Rojstev ni bilo (doma).

TRBOVLJE: Zdenka VODLAN, Zagorje – hčerko; Vida POPLAS, Trbovlje – hčerko; Marija GRAČNAR, Hrastnik – sina; Ljudmila ZORE, Hrastnik – sina; Ingeborg ŠURINA, Hrastnik – hčerko; Breda JUS, Hrastnik – hčerko; Anica ŠTRAJHAR, Trbovlje – hčerko; Marija BAJDA, Dobovec – sina; Leopoldina PAVELŠEK, Trbovlje – sina; Eva ZAMUDA, Trbovlje – sina.

ZAGORJE: Rojstev (doma) ni bilo.

SMRTI

BREŽICE: Jože STARC, invalidski upokojenec iz Drenovca 13, Leskovec, star 83 let; Marija PEČNIK, soc. podpiranka iz Križa 32, Pečice, stara 57 let.

HRASTNIK: Franc MAJHENC, Podkraj 46, star 60 let; Uršula POVŠE, Turje 39, stara 81 let; Marija GERLEVC, Hrastnik 139, stara 74 let.

TRBOVLJE: Franc BRLOGAR, upokojenec iz Hrastnika, star 44 let; Marija STADLER iz Trbovelj, stara 75 let; Karel KVEDER iz Trbovelj, star 73 let; Franc REMAR iz Trbovelj, star 35 let; Jožefa GABRIJEL z Dobovca, stara 70 let.

ZAGORJE: Ivan PINTAR, rud. upokojenec, Zagorje, Polje 8, star 78 let; Marjan DUMBOVEČAK, delavec, Vukanci 71, Krapina, star 30 let; Jože JUVANČIČ, rudarski upokojenec, Zagorje, Gasilska 1, star 75 let.

MALI OGLAS.

SOBO dam upokojenki za malo pripomoč v gospodinjstvu. – Klek štev. 4, Trbovlje.

Prodam hišo v Hrastniku, vseljiva takoj. — Ponudbe na upravo lista.

OBJAVE

Vse obiskovalce večernega abonmaja, ki so obiskali prvo predstavo SLG iz Celja dne 17. novembra 1960, vljudno prosimo, da oprostijo napaki, da gledališka dvorana med predstavo ni bila dovolj ogreta. Naša prizadevanja bodo v bodoče težila za tem, da vsem obiskovalcem nudimo prijetno razpoloženje in zbranost pri predstavah.

Uprava Del. doma Trbovlje

ZAHVALE

Iskreno se zahvaljujem za uspešno izvedeno operacijo zdravnikom: dr. Kržišniku, dr. Kersteinu, prim. dr. Krasniku in vsemu strežnemu osebju bolnišnice. — Franc Medved, Trbovlje, Golovec 9.

KINO

KINO »DELAVSKI DOM« V TRBOVLJAH: 23. in 24. novembra ital. film »ZAPELJIVEC«; 25. — 28. novembra jug. film »PET MINUT RAJA«; 29. novembra do 1. decembra sovjetski barv. film »BELI SUŽNJI«; 2. — 5. decembra amer. barv. cinem. film »MESTECE PEYTON«; 6. — 8. decembra slovenski film »TRI ČETRTINE SONCA«; 9. — 12. decembra amer. barv. film »SONCE ZOPET SIJE«.

KINO »SVOBODA — TRBOVLJE II«: 23. novembra amer. barv. film »ISKALCI«; 25. — 28. novembra amer. VV film »PODAJ ROKO HUDIČU«; 29. in 30. novembra amer. barv. CS film »20 TISOČ MILJ POD MORJEM«; 27. novembra matineja »STREHA JAPONSKE«; 3. — 5. decem. ruski film »NEPOSLANO PISMO«; 6. — 8. decembra amer. barv. cin. film »VOZOVI NA ZAHOD«; 9. — 12. decembra franc.-ital. film »PRECEP«.

KINO »SVOBODA-ZASAVJE« TRBOVLJE: 26 — 28. novembra jug.-ital. barv. film »VELIKA SINJA CESTA«; 3. — 5. decembra jug. film »VOLČJA NOČ«.

Predstave: sobota in nedelja ob 17. in 19.15, v ponedeljek ob 17. uri, za mladino v nedeljo ob 15. uri.

Kino »Svobode II« v Hrastniku: 23. in 24. novembra amer. barv. CS film **»Vozovi na Zahod«**; 26. in 27. novembra češki film **»Nevarni izum«**; 28. in 29. novembra ameriški barv. VV film **»Nekateri so za vroče«**; 30. novembra in 1. decembra amer. barv. CS film **»Vičita«**; 3. do 5. decembra franc. barv. film **»Žena in njena igračka«**.

RADIO v tem tednu

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00 in 19.30 v radijskem dnevniku ter ob 22.00 in 24.00. »Kmetijske nasvete« vsak delavnik ob 12.15. Oddajo »Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo« ob ponedeljkih, četrtkih in sobotah ob 14.35, ob nedeljah pa ob 12.00 in 14.15. Oddajo »Dobro jutro, dragi poslušalci« (pester glasbeni spored) pa vsah delavnik od 5.00—7.00.

SREDA, 23. novembra: 8.05 Mladi talenti Srednje glasbene šole v Ljubljani pred mikrofonom; 9.00 Jezikovni pogovori (ponovitev); 9.15 Ali vam ugaja? (Spored zabavne glasbe); 11.00 Od plesišča do plesišča; 11.30 Za cicibane; 12.00 Dobri znanci iz Celja; 12.25 Pozdravi in čestitke pred praznikom republike; 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo – Matej Mihelič: Bil je to največji dan (ponovitev); 14.35 Lahka medigra; 14.41 Hrvatske pesmi poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška; 16.00 Koncert po željah poslušalcev; 17.15 Sestanek v sredo; 17.45 Jazz na koncertnem odru; 18.45 Pozdrav z gora; 20.00 Majhni zabavni ansambli.

ČETRTEK, 24. novembra: 8.05 Glasba ob delu; 8.35 Poje ženski zbor Slovenske filharmonije; 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo – Ernest Petrin: Iz Kanade v partizane (ponovitev); 10.15 Operetna glasba; 11.00 Zvočna mavrica; 12.00 Janko Gregorc: Vaška suita; 13.30 Vedri zvoki; 16.00 Zabavni zbori; 17.15 45 minut turizma in melodij; 18.00 Praznične čestitke ob lepi glasbi; 18.45 Ljudski parlament; 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov.

PETEK, 25. novembra: 8.30 S popevkami za dobro voljo; 9.20 Poje učiteljski pevski zbor »Emil Amadič« p. v. Jožeta Gregorca; 9.35 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 10.35 Od tu in tam; 11.30 Človek in zdravje (pon.); 11.40 Ritmi Latinske Amerike; 12.00 Poje Ljubljanski oktet; 12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja; 13.30 Zabavni zvoki; 14.35 Lepe melodije; 15.45 Radijska univerza – Arsen Jovanović: Delavski razred in upravljanje gospodarstva v svetu; 17.25 Čestitke delovnih kolektivov Dnevu republike; 18.15 Dunajski valčki; 20.00 Zavabni orkester RTV Beograd; 20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled.

SOBOTA, 26. novembra: 8.05 Glasba ob delu; 9.25 Budimpešta—Moskva—Praga (spored zabavne glasbe); 11.00 Po svetu jazza (pon.); 11.30 Pionirski tednik; 12.00 Ansambel Srečka Dražila; 12.25 Zabaven opoldanski spored (s čestitkami in pozdravi za Dan republike); 13.30 Kvintet bratov Avsenik; 14.20 Šport in športniki; 15.40 S knjižnega trga; 16.00 Izbrali smo za vas; 16.40 Moški pevski zbor France Prešeren iz Kranja p. v. Petra Liparja; 17.15 Po kinu se dobimo; 18.45 Okno v svet; 20.00 Pod rožnato planino . . . (narodne in domače melodije).

NEDELJA, 27. novembra: 7.35 Igra pihalni orkester JLA; 8.00 Mladinska radijska igra; 8.50 Z zabavno glasbo v novi teden; 10.00 Rezervirano za prenos slovesnosti ob otvoritvi avtomobilske ceste; 13.30 Za našo vas; 13.45 Koncert pri vas doma; 14.15 Čestitke in pozdravi naših kolektivov; 15.30 Kar radi poslušate; 16.00 Humoreska tega tedna; 17.10 Peli so jih mati moja; 17.30 Radijska igra; 18.40 Zabaval vas bo Lovski kvintet godbe LM; 19.30 Radijski dnevnik in športna poročila; 20.05 Izberite melodijo tedna; 22.15 Ples ob radijskem sprejemniku.

PONEDELJEK, 28. novembra: 8.05 Orkestralna matineja; 8.40 Zabavni ansambel Boruta Lesjaka; 10.15 Zvočni kalejdoskop; 10.40 Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Škoberneta; 11.30 Za otroke; 12.00 Trio Slavka Modica; 12.25 Glasbene čestitke delovnih kolektivov; 14.00 Od tu in tam; 16.00 Tito, svoboda . . . (jugoslovanske množične pesmi); 16.20 Vedri zvoki; 17.00 Lokalni dnevnik; 17.35 Poslušajmo naše pihalne godbe; 18.40 Slovenski oktet z novimi pevci in novi skladbami; 20.00 S pesmijo po domovini . . .; 21.00 Iz naših studiov; 22.15 Lepe melodije.

TOREK, 29. novembra: 8.00 Minilo je 17 let; 9.00 Beograd in njegovi najmlajši prebivalci; 10.30 V ognju vstaje; 11.00 Po domače in po partizansko; 12.00 Pred mikrofonom se vrstijo vaši ljubljenci; 13.30 Odmevi iz Dalmacije in drugih hrvatskih pokrajin; 14.00 Sestanek v studiu 14 (naši ansambli in solisti); 14.35 »Zdaj naj zapleše mama«; 16.40 Nace Grom: Ne povej, kdo si, ampak, kaj znaš (reportaža); 17.00 Zabavno popoldne; 18.25 Vasja Ocvirk: Ko bi padli oživeli (radijska igra); 20.00 Dve prvi izvedbi; 21.00 Melodije raznih dežel (spored zabav. glasbe).

SREDA, 30. novembra: 7.40 Orkester Slovenske filharmonije pod taktirko Boga Leskovica; 8.00 Z mladinskimi pevskimi zbori po naši deželi; 8.25 Mladinski radijska igra – Smiljan Rozman: Most; 9.00 Novi pevci pred mikrofonom in pred publiko; 10.00 Prvi koncert pihalnega kvinteta RTV Ljubljana; 10.30 Zapojmo in zaigrajmo!; 12.00 Zabaven opoldanski spored; 13.30 Praznični dnevi; 15.15 S Kozare . . .; 15.45 Skladbe domačih avtorjev igra ansambel Mojmir Sepe; 17.00 »Opatija 60« – malo za šalo, malo za res; 18.40 Zadovoljni Kranjci z novim programom; 20.00 Veliki zabavni orkestri; 22.15 Zaplešite z nami!

ČETRTEK, 1. decembra: 8.05 Glasba ob delu; 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo – Vasja Ocvirk: V rojstno mesto naše republike; 10.15 Popevke se vrstijo; 11.00 Madžarska in poljska zabavna glasba; 12.00 Planinski kvintet bratov Koscev; 13.30 Koroški akademski oktet; 13.45 Majhni zabavni ansambli; 15.40 Iz svetovne književnosti – Carlo Cassola: Zabavno dekle; 16.00 Zabavni zbori; 17.15 45 minut turizma in melodij; 18.45 Ljudski parlament; 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov.

PETEK, 2. decembra: 8.30 Melodije na tekočem traku; 9.20 Poje zbor JLA; 10.35 Od plesišča do plesišča; 11.30 Človek in zdravje; 12.00 Pihalni orkester LM p. v. Rudolfa Stariča igra podpuri iz Lehárjeve operete Vesela vdova; 12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja; 13.30 Pevec Dušan Jakšič; 13.45 Zdaj pa kar po domače!; 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo – Tone Pavček: December se predstavlja; 15.45 Radijska univerza – prof. Branko Vesel: Čudeži v luči znanosti; 17.25 Izbrali smo za vas (spored zabavne glasbe); 18.15 Dunajski valčki; 20.00 Zabavni orkester Raphaele; 20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled.

SOBOTA, 3. decembra: 8.05 Glasba ob delu; 9.25 Zvočna mavrica (zabavna glasba); 10.15 Simfonični plesi in rapsodije; 11.30 Pionirski tednik; 12.00 Trio iz Doline pri Trstu, poleta Darko in Dario; 12.25 Zabaven opoldanski spored; 13.30 Odmevi iz naših dolin in planin; 14.20 Šport in športniki; 15.40 K knjižnega trga; 16.00 Ali vam ugaja? (spored zabavne glasbe); 16.40 Moški komorni zbor iz Celja p. v. Egona Kuneja; 17.15 Po kinu se dobimo; 18.00 Jezikovni pogovori; 18.30 Pozdrav z gora; 20.00 Narodne in domače za sobotni večer; 21.00 Melodije za prijeten konec tedna; 22.15 Oddaja za naše izseljence.

Televizija

Od 23. do 28. novembra 1960.

Sreda, 23. novembra

BEOGRAD

18.00 »Sestanek ob šestih« — oddaja za otroke

18.45 Film iz serije »Svet v znamkah«

19.00 Čas, ljudje in dogodki

20.00 TV dnevnik

20.15 TV reklame

ZAGREB

20.30 »Ljubezen, smeh, spomini« — zabavna oddaja

BEOGRAD

21.30 »Portreti in srečanja« — Srečanje z Milanom Bogdanovićem — književnikom

Četrtek, 24. novembra

ZAGREB

9.00 TV v šoli

11.00 Prenos svečane akademije ob 100-letnici Hrvatskega narodnega gledališča

LJUBLJANA

18.00 »Pogum in dobra volja« — mladinska oddaja

18.30 »Ladja za Amsterdam« — TV film iz serije Interpol

19.00 S poti med kontinenti in oceani

19.30 TV obzornik

20.20 Rezerviran prostor

20.30 Rossini: »Italijanka v Alžiru« — prenos iz Opere

Petek, 25. novembra

BEOGRAD

20.00 TV dnevnik

ZAGREB

20.15 »Poziv na jubilej« — zabavna oddaja

Sobota, 26. novembra

BEOGRAD

18.00 »Poznate Leljo?« — oddaja za otroke

20.00 TV dnevnik

LJUBLJANA

20.15 Rezerviran prostor

20.30 »Naročnik štev. 1313« — prenos iz Trbovelj

21.30 Nevarnost je moj poklic — serijski film

Nedelja, 27. novembra

BEOGRAD

9.30 Kmetijska oddaja

10.00 Serijski film za otroke

LJUBLJANA

18.30 Plesna šola

BEOGRAD

20.00 Sedem dni

ZAGREB

20.30 »Kratko srečanje« — angleški igrani film

Ponedeljek, 28. novembra

ZAGREB

19.00 TV pregled

19.15 Znanost in tehnika

BEOGRAD

20.00 TV dnevnik

20.15 Tedenski športni pregled

VEČER DOMAČIH PESMI IN NAPEVOV NA IZLAKAH

Prejšnjo nedeljo so spet po dolgem času Izlačani in okoliški prebivalci polno zasedli dvorano zadružnega doma. Prišli so poslušat gostujočo skupino radijskih sodelavcev »Rudi Bardorfer«. Njihov spored je bil bogat in ni bilo pri njih opaziti komercialne plati, kar se pri drugih opaža.

Vokalni sekstet in inštrumentalni ansambel sta z lepimi domačimi narodnimi napevi marsikomu obudila spomin na mlade dni in v precejšnji meri vsaj za trenutek zasenčila moderno zabavno, tako rekoč komercialno glasbo, ki danes med mladino izpodriva bogato domačo narodno glasbo. Po končanem koncertu je ansambel igral v Medijskih toplicah.

Omenim naj še, da bo ta ansambel igral v Medijskih toplicah na naš veliki praznik, 29. november.

M. G.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri **ELEKTRARNI TRBOVLJE** sprejme takoj oziroma s 1. decembrom 1960:

2 kvalificirani KUHARICI in

3 kvalificirane NATAKARICE

Prošnje z opisom dosedanje zaposlitve pošljite na naslov: **Elektrarna Trbovlje, Trbovlje.**

DOPISNA ŠOLA V LJUBLJANI

RAZPISUJE

VPIS V DOPISNO ADMINISTRATIVNO ŠOLO

Pravico do vpisa imajo člani Zveze borcev ter otroci padlih in živečih borcev.

Šola bo začela delovati v prvih dneh januarja 1961.

Prijave pošljite do 15. decembra 1960 na naslov:

DOPISNA ŠOLA

LJUBLJANA, Likozarjeva 3

Program, prijave in navodila za vpis in šolanje v Dopisni šoli dobite pri okrajnih in občinskih odborih ZB ali v Dopisni šoli, Ljubljana — Likozarjeva 3 proti plačilu 50 dinarjev.

Za posebne informacije priložite znamko za 20 din.

MARK TWAIN »DOGODIVŠČINE TOMA SAWYERA«

Tom išče zaklad

Riše: Milan Batista

Priredil: Ivan Abram

1. Tom Sawyer, plavolasi deček iz mesteca St. Petersburga, je po dobro končani šoli preživljal svoje zaslužene počitnice. Nekaj dni oddiha in brezskrbnega življenja mu je dobro delo, potem pa se ga je kot vsakega živahnega dečka polotila želja, da bi raziskoval, iskal zaklade. Odpravil se je, da bi se pogovoril o tem s svojima prijateljema Joejem Harperjem, Benom. Toda ni ju našel. Naletel pa je na Hucka Finna — Rdečerokega. In ta je bil brž za to.

2. Ko sta se je jela pogovarjati o tem, je prvo navdušenje kmalu pojenjalo. Hucka je zaskrbelo: »Tom, kje pa bova kopala?« — »Oh, kjerkoli lahko!« — »Ali so zakladi povsod zakopani?« je spraševal Huck. — »Ne, seveda ne! Po navadi so skriti na prav posebnih krajih. Včasih na otokih, včasih v trhlih zabojih pod kakim starim drevesom, prav tam, kamor pada senca okoli polnoči. Največkrat so pa zakopani v hišah, kjer straši . . .«

3. »Kdo skriva zaklade, Tom?« je kar naprej vrtal Huck in si v mislih in domišljiji gradil najbolj nenavadne podobe. — »Kdo neki! Roparji, kdo pa misliš?« — »Če bi jaz našel zaklad, ali če bi bil moj, bi ga že znal tako uporabiti, da bi se mi dobro godilo. Domačih nimam.« — »Tudi jaz bi tako storil,« je dejal Tom. »Toda roparji delajo drugače. Zaklad skrijejo in na tistem mestu tudi obleži.« — »Ga potem pridejo iskat?« — »Prvotno že imajo tak namen, toda navadno pozabijo znamenja, kam so ga zakopali.«

4. »Dobro, Tom! Povedal si, kaj nameravaš in jaz sem pripravljen sodelovati s teboj. Toda povej, kje bova najprej kopala?« je dejal Huck in videti je bilo, da svoje odločitve ne bo preklical. — »Ne vem še, Huck. Recimo, da bi se lotila tistega starega suhega drevesa na bregu onkraj potoka. Se strinjaš?« — »Strinjam se, Tom!« — Tako sta poiskala šepast kramp in lopato in odrinila na pot. Tja sta prišla razgreta in se brž ulegla v senco sosednega bresta, da bi se odpočila.

7 dni po svetu

ČEHI PROTESTIRAJO

ČSSR je poslala bonnski vladi noto, v kateri protestira proti vedno hujšim revanšističnim izpadom proti češkoslovaški državi. Med drugim so številni zahodnonemški vladni funkcionarji in kancler Adenauer zahtevali na revanšističnih zborovanjih spremembo meja.

BODO ZMAGALI DESNIČARJI?

Vse kaže, da je prišlo v Franciji do popuščanja. Desničarji pravijo: »Zmaga je naša!« Pariško vojaško sodišče, ki sodi udeležencem januarskega upora kolonov v Alžiriji, je izpustilo na prostost obtoženca Peraza in Demaryueta. Prav tako enega izmed voditeljev upora, Lagaillarda. Ta novica o izpustitvi je v vladnih krogih Francije povzročila osuplost, med desničarji pa veselje. Desničarji so ob tej novici, kakor že rečeno, klicali: — Zmaga je naša! Vojska je z nami — živela francoska Alžirija!

6. MARCA 1961 SE PRIČNE PROCES PROTI EICHMANNU

Iz Jeruzalema sporočajo, da se bo pričela sodna obravnava proti vojnemu hudodelcu Adolfu Eichmannu, obtoženemu množičnih ubojev Židov med drugo svetovno vojno, 6. marca 1961 v Jeruzalemu. To sporočilo je dal tiskovni oddelek izraelske vlade.

ZDA TERJAJO ZAHODNO EVROPO

Ameriški zunanji minister Herter je pred dnevi dejal, da je pomoč tujini življenjsko pomembna za Ameriko in njene zaveznike. Pripomnil je, da so ZDA od leta 1947 dale drugim državam 70 milijard dolarjev pomoči. Vlada porabi sedaj letno okoli dve milijardi za vojaško in prav toliko za gospodarsko pomoč tujini. Izjavil je, da naj še Zahodna Evropa, ki je v prosperiteti, odločneje sodeluje pri načrtih za pomoč nerazvitim deželam.

ZAČASNA ALŽIRSKA VLADA O FRANCOSKIH NAČRTIH

Začasna alžirska vlada je v zvezi s francoskimi načrti glede Alžirije mnenja, da je sedaj bolj kot kdaj koli potrebno, da Združeni narodi nadzorujejo izvedbo referenduma o samodločbi v Alžiriji. Francoska vlada namerava izvršiti reorganizacijo oblasti v Alžiriji. Francoska vlada je namreč odklonila razgovore o samoopredelitvi in zahteva status, ki je v nasprotju s samoopredelitvijo alžirskega naroda.

KUBA NAJBOLJE OBOROŽENA

Ameriško zunanje ministrstvo je pred dnevi izdalo sporočilo, v katerem pravi, da ima Kuba najmočnejšo oborožitev od vseh držav Latinske Amerike.

IZREDNO STANJE V BOLIVIJI

Po neredih v Cochabambi so po vsej Boliviji proti koncu prejšnjega tedna uvedli izredno stanje.

NOTRANJOST VELIKE HALE V STEKLARNI

STVARI, KI SE DOGAJAJO V ADENAUERJEVI »DEMOKRATIČNI« NEMČIJI

Morilci po naročilu

KRIČEČ PRIMER DVEH NACISTIČNIH ZDRAVNIKOV-ZLOČINCEV DR. RUFFA IN DR. OBERHAUSERJEVE. PROTESTI IN GNEV INOZEMSKIH ZDRAVNIKOV

Dr. Siegfried Ruff, zdravnik, ki pa bi to ne smel biti več, je direktor inštituta za zrakoplovno medicino v Bad Godesbergu v bližini Bonna. Isti položaj je dr. Ruff zavzemal tudi v času, ko sedež njegove ustanove ni bil na Renu, temveč na Sprevi v Berlinu. Inštitut in njegov šef sta med vojno sodelovala pri eksperimentih na ujetnikih koncentracijskih taborišč. To je v knjigi »Medicina brez človečanstva« potrdil tudi heidelberški profesor dr. Kogon.

Eksperimente so delali v zloglasnem taborišču Dachauu, njih namen pa je bil preizkusiti odpor ljudi proti pritisku, kateremu so podvrženi piloti v velikih višinah. Poskuse, pri katerih je zgubilo življenje na stotine taboriščnikov, sta vodila direktor münchenskega inštituta za zrakoplovno medicino dr. Weltz in njegov sodelavec dr. Rascher, medtem ko je dr. Ruff v Berlinu za njiju izdelal program za reševanje iz velikih višin in lastnoročno podpisal poročilo o poskusih v Dachauu: »Na višini 21 km še ni opaziti vrenja krvi...«

Sojenju zdravnikom-zločincem leta 1946 v Nürnbergu se je Ruff izmaknil s tem, da je prevalil krivdo na Raschera, ki takrat ni bil več živ. Osvobojen odgovornosti je človek, ki je v nekem medicinskem poročilu suho ugotovil, da je »pri obdukciji trupla srce neke žrtve utripnilo še 60-krat v minuti« in ki se je branil, da ni imel juridičnih pomislekov proti eksperimentom v Dachauu, ker je »odobritev zanje prišla od države, od Himmlerja« bil kmalu odpoklican na službo v svojo staro ustanovo, ki se je iz Berlina preselila v Bad Godesberg.

»Dr. Ruffu se ni treba bati za njegov prestiž« — piše hamburški časopis »Spiegel«. »Dosedanji protesti proti zdravniku, ki poskusov v taborišču ni smatral za nemoralne, niso privedli do tega, da bi ga Nemški eksperimentalni urad v Muelheimu suspendiral.« Za ozračje, v katerem se to dogaja, je značilen tudi primer ministra notranjih zadev pokrajine Schleswig — Holstein Helmuta Lenkeja in zdravnice Herte Oberhauser.

ZLOČINEC ODPRE ORDINACIJO

Lenke je kot minister poskušal odvzeti zdravniško dovoljenje dr. Oberhauserjevi, ki se je leta 1940, ko ji je bilo 29 let, prostovoljno zaposlila kot eksperimentator v ženskem koncentracijskem taborišču Ravensbrück, kjer so pod vodstvom SS-obergruppenführerja prof. dr. Gobhardta izvajali na taboriščnikih poskuse s sulfamidi, presajanjem kosti in flegmonom. Sulfamide so preizkušali tako, da so jih dajali ženskam, katerim so na stegnih umetno povzročili bakteriološke infekcije.

Tudi flegmono (vnetje staničnega tkiva) so ustvarili umetno, da bi lahko zdravniki proučevali delovanje hudih gnojnih ran, presajanje kosti so pa delali tako, da so taboriščnikom s kolom razbijali zdrave noge brez narkoze. Nesrečnice, ki so preživele te muke (toda večina jih je umrla v groznih bolečinah), so nato pošiljali na dodatno »nego« k taboriščni zdravnici dr. Oberhauser. »Nekajkrat sem videla, da jim je dala injekcijo bencina«, je opisala to »nego« v Nürnbergu neka priča.

V Nürnbergu je bila nečloveška zdravnica obsojena na dvajset let zapora, že leta 1952 pa je bila izpuščena na svobodo. Kasneje jo je ministrstvo za delo v Bonnu uradno priznalo za »zapoznelega povratnika« in jo kot izvrstno strokovnjakinjo priporočilo, nakar je v Stosksee nedaleč od Kiela odprla osebno ordinacijo. Ko sta leta 1958 britansko zdravniško društvo in britanski tisk protestirala proti zdravnici in njeni ordinaciji, je pokrajinski minister notranjih zadev odločil, da se ji po sodni poti odvzame dovoljenje za opravljanje prakse.

Toda ni mu uspelo. Isto sodišče, ki je svoj čas v nekaj tednih sklenilo bivšemu vršilcu dolžnosti pravosodnega ministra tretjega rajha Schlegerbergerju in Hitlerjevemu vrhovnemu tožilcu Lautzu odobriti pokojnino, je potrebovalo dve leti, da je sprejelo »primer Oberhauserjeve«. Toda zadeva se je končala s strahotnim preobratom: zdravnica je tožila ministra! Razsodba je bila napovedana za 22. november. Medtem pa dr. Herta Oberhauser še naprej zdravi pripadnike istega rodu, katerega je pred dvajsetimi in nekaj manj leti ubijala kot živali.

GNEV BREZ MOČI

»To niso zdravniki, temveč v najboljšem primeru individui, ki so študirali medicino«, piše z gnevom dr. Rudenberg iz Essena. Essenski zdravnik v pismu časopisu »Spiegel« poudarja, da niti en pošten zdravnik ne bo takih ljudi ogovarjal s »kolegom« in predlaga, da se črtajo iz spisa zdravnikov. »V najboljšem primeru bi jim lahko dopustili, da odvažajo smeti«, piše neki drugi bralec. Tretji poudarja, da ima nekdanji sodelavec dr. Ruffa, dachauski zdravnik dr. Woltz rentgenski inštitut v Münchenu, dr. Romberg ordinacijo v Düsseldorfu, medtem ko je sam Ruff razen ostalega tudi glavni zdravnik zahodnonemške zrakoplovne družbe »Lufthansa« in ima tudi laboratorij v Bonnu.

Gnev tujih zdravnikov, ki so sklenili, da bo kongres za zrakoplovno medicino, ki je bil napovedan za leto 1961 v Zahodni Nemčiji, raje v Parizu in da se ne bodo sešli z Ruffom, kakor tudi gnev domače javnosti je precej velik, toda doslej brezuspešen. »Hudičevi zdravniki« so ostali na položajih in v ordinacijah pod plaščem demokracije in svobode. Zaščiteni kot nekakšne redkosti v nacionalnem parku se lahko posmehujejo svetovni javnosti kritikom in redkim preživelim žrtvam. Z. B.

HUMOR

NI JI ZVEST

— Moj mož mi ni zvest — je potožila neka žena odvetniku. — To lahko dokažem. Sinoči sem ga videla, da je šel z neko nepoznano ženo v kino.

— Zakaj niste šli tudi vi v kino, da bi dognali, kdo je bila tista ženska?

— Saj sem hotela, toda prijatelj, ki me je spremljal, je film že videl.

POZNA JIH

— Janez, ali si že opazil, da vsaka ženska, če moškega nekaj prosi, svoj glas ublaži?

— Seveda to vem, znano mi je pa tudi, da svoj glas zelo okrepi, če s svojo prošnjo nič ne doseže.

PRAV MU JE

— Zakaj si pa danes tako slabe volje?

— Ali naj se smejim, če sem včeraj pri dirki izgubil pet tisoč dinarjev?

— Prav ti je, zakaj pa ne hodiš počasi!

ZNATI JE TREBA

— Zelo sem presenečena — je rekla Nada svoji prijateljici — da tvoj mož zadnje čase tako točno prihaja iz službe. Včasih je presedel polovico večerov v pisarni. Kako si ga tega odvadila?

— Čisto enostavno. Ko mi je nekega večera telefoniral, da se bo pozno vrnil iz službe, sem mu odgovorila: — Prav, dragi, toda ali se lahko res zanesem, da te ne bo kmalu domov?

IZ FILMSKEGA SVETA

FILMSKI IGRALEC CLARK GABLE JE UMRL V HOLLYWOODU

Clark Gable, ki je bil 30 let »kralj« igralcev, je umrl dne 17. novembra ob 23. uri po krajevnem času v bolnišnici v Hollywoodu zaradi srčne kapi, ki ga je bila zadela 6. novembra.

Clark Gable se je rodil v Cadizu v državi Ohio 1. februarja 1901. Študiral je najprej medicino, toda pritegnilo ga je gledališče. Z 19. letom je pretrgal odnose z očetom, ki je nasprotoval temu njegovemu nagnjenju. Potepal se je po vsej državi in igral v povprečnih gledaliških skupinah. Da se je preživljal, je opravljal težaška dela, prodajal kravate, sekal drva in imel je celo vrsto drugih poklicev, vmes pa je tu in tam igral kako majhno gledališko vlogo. Igranja ga je učila njegova prva žena Josephine Dillon, s katero se je poročil leta 1924. Poročil se je petkrat. Od prve žene se je ločil 1930. Naslednjega leta se je poročil z Rheo Langham in se je nato ločil leta 1939. Istega leta se je tretjič poročil s Carole Lombard. Polagoma se mu je posrečilo dobiti manjše vloge v nekaterih filmih. Leta 1931 je prišel do veljave v filmu »Pozla« in v filmu »Ljubim«. Od tedaj je postal zelo popularen.

Leta 1934 je igral v filmu »Zgodilo se je neke noči«. Tedaj je dobil Oscarjevo nagrado kot najboljši igralec leta. Leta 1939, ko se je poročil z igralko Carole Lombard, je igral v filmu »V vrtincu«. Celih enajst let in sicer od leta 1932 do 1944 je bil označen kot eden od desetih najboljših ameriških igralcev. Ko je njegova žena Carole Lombard leta 1942 izgubila življenje pri letalski nesreči, ga je to zelo potrlo. Zapustil je filmsko umetnost in je odšel v vojsko kot letalec. V vojni je bil tudi večkrat odlikovan. Po vojni se je vrnil k filmski umetnosti in leta 1949 se je poročil z Sylvio Stanley, vdovo Douglasa Fairbanksa mlajšega. Toda že leta 1952 sta se ločila. Peta in zadnja žena je bila Kay Williams, s katero se je poročil leta 1955. Pričakoval je svojega prvega otroka z njo.

Med njegovimi filmi so znani »Beli angel« (1931), »Zgodilo se je neke noči« (1934), »Možje v belem« (1934), »Klic iz džungle« (1935), »Upor na ladji Bounty« (1935), »San Francisco« (1936), »Saratoga« (1937), »Parnell« (1937), »V vrtincu« (1939), »Hudičev otok« (1940), »Avantura v Bombayu« (1941), »Indianopolis« (1950), »Samotna zvezda« (1952), »Avanturist iz Hong Konga« (1955), »Toplo morje« (1958), »Ni zame« (1958).

Nekaj dni prej, preden ga je zadela kap, je končal film »The Misfist« skupno z Marilyn Monroe in Montgomeryjem Cliftom po scenariju, ki ga je napisal Arthur Miller.

POZNAŠ SVOJ KRAJ?

Preteklo sredo so imeli razgovore zastopniki RTV Ljubljana ter razni predstavniki športnih, kulturnih, političnih in gospodarskih organizacij iz Trbovelj glede priprav za prenos RTV Ljubljana iz Trbovelj pod zgornjim naslovom.

Prenos je predvidoma za dne 5. januarja 1961 za vso televizijsko omrežje Jugoslavije. Na teh prenosih tekmujejo razna mesta in industrijski kraji na treh področjih, in to v zgodovini, kulturnem življenju in gospodarstvu kraja. Na vprašanja izpraševalcev iz drugega kraja odgovarjajo trije domačini in ti trije sprašujejo potem v drugem kraju, ki je na vrsti. V našem primeru bodo izpraševali Koprčani, naši bodo šli izpraševat na Jesenice. Vsak kraj si nabere več ali manj točk, kdor bo zmagovalec, mu bo RTV Ljubljana v domačem kraju priredila koncert svojega orkestra. Razen tega pa dobe nastopajoči posebne nagrade, ki jih bodo poklonila domača podjetja.

V zabavnem delu prenosa pa lahko nastopijo razni domačini, ki znajo kakšno posebnost ali imajo kakega posebnega »konjička«.

Avdicija za take, na primer hitrorokce in strokovnjake za kakšno posebno ročno delo ali kaj drugega, bo dne 12. decembra 1960 ob 17. uri v Delavskem domu v Trbovljah. Opozarjamo vse interesente, ki bi radi nastopili pred kamerami RTV Ljubljana, da pridejo tega dne na avdicijo v Delavski dom.

POGLED NA TRBOVELJSKO CESTO OB STADIONU RUDARJA, KJER SE ŽE VIDI NOVA POKRITA TRIBUNA.

NOV SLOVENSKI KRATKOMETRAŽNI FILM

»Metkine sanje«

V Ljubljani bodo kmalu začeli snemati barvni kratkometražni igrani film »Metkine sanje«. V tem novem pravljičnem filmu bo nastopila tudi Ewelina Wohlfeiler, ki se jo prav gotovo še vsi dobro spominjate iz »Doline miru«, kjer je bila odlična Lotti. Metko bo zaigrala državna prvakinja v umetnem drsanju Nataša Cajhen iz osemletke Hinka Smrekarja iz Ljubljane. Režiser Edvard Pletersky pa je odkril talentirano Iris Winkler ki že sedaj kaže velike igralske sposobnosti in dosti obeta. V filmu bodo nastopili še Tanja Siegl in Nataša Hacin ter učenci in učenke iz osemletke Zvonka Runka iz Ljubljane.

Računajo, da bodo končali s snemanjem filma že do konca letošnjega leta. Snemal pa se bo v proizvodnji »Jadran filma« iz Zagreba ali pa ekipe za snemanje filmov Ljudske tehnike iz Ljubljane.

Na sliki: Iris Winkler v scenu za novi film »Vesele počitnice«, v katerem bo nastopila takoj po končanem snemanju filma »Metkine sanje«.

-si-

SVEN ELVESTAD:

Povest o sivi rokavici

5

V blagajni je ležal kup papirjev. Nekaj listov je bilo raztrganih. Takoj so tudi opazili, da je bil čisto zadnji predal, v katerem so bili bržkone najvažnejši papirji, nasilno odprt in temeljito preiskan.

»Mislil sem si,« je mrmral detektiv, »da so bili pri blagajni nepovabljeni gostje...«

Šef je slišal Kragovo pripombo in je menil:

»Toda blagajna je bila vendar nepoškodovana. Kako si to razlagate?«

Detektiv se je nasmehnil na svoj poseben način.

»Da, če bi to vedel, bi mi bila ena izmed skrivnosti že jasna.«

»Ena?«

»Da, rekel sem ena,« je nadaljeval Krag resno, »kajti pri tej grozni žaloigri je več skrivnosti.«

*

Blagajno so temeljito preiskali.

Gotovine niso našli v njej, pač pa nekaj vrednostnih papirjev za prav velike zneske. V majhnem predalu so bile tri bančne knjižice od različnih bank glavnega mesta, v katerih je Jaerven nalagal denar.

Vse papirje so zapisali in jih potem varno shranili na policiji.

Krag je odprl svojo zapisnico in zapisal še nekaj imen v seznam oseb, ki so bile z oderuhom v poslovnih zvezah. Nato je šel v svojo pisarno, da bi si papirje natančneje ogledal. Sedel je na usnjen stol in si jih razgrnil po mizi. Potem je vzel nekaj močnih kubanskih cigaret, jih položil zraven sebe na mizo, si eno prižgal in se lotil dela. Kakor mnogo mož, ki delajo duševno, je tudi Krag rad kadil močan tobak.

Prvo ime na seznamu oderuhovih dolžnikov se je glasilo: medicinec Jens Isaksen. Bil je zapisan s posojilom v znesku dve sto kron, dospelih v plačilo triindvajsetega. — Drugi je bil kapitan Halvor Bjerk. Tudi ta je dobil posojilo dve sto kron, plačljivih pa enaintridesetega.

Krag se ni dolgo zadržal pri teh in pri vrsti drugih imen. Zdajci se je zganil. Zapisano je bilo: komisionar Jens Bruun, 30.000 kron, plačljivo enajstega. Takoj pod njim je stalo zapisano: podporočnik Hjelm, 20.000 kron, plačljivo desetega.

Našel je še nekaj manjših zneskov, plačljivih okoli dvanajstega, ko je izginil Jaerven.

Krag je sklepal iz tega: če je imel kdo potrebo, da je umoril Jaervena, je moral biti eden izmed dolžnikov, najbrž tak, ki ni mogel plačati. Kragova pozornost se je zaradi tega spet usmerila na oba večja zneska, komisionarjevega in podporočnikovega.

Krag, ki je v času svojega dolgoletnega delovanja pri policiji spoznal izredno veliko število ljudi, je poznal tudi ta dva gospoda zelo dobro. Podporočnik Hjelm je bil siromašen kot cerkvena miš. O njem so pripovedovali, da je bil v slabem gospodarskem položaju in da je prišel v roke oderuhom. Komisionar Bruun se je že nekaj časa spuščal v velike kupčije, a v zadnjem letu ni imel sreče. Odkar mu je njegov bogati stric, konzul Bruun, odrekel pomoč, tudi ni imel več tako neomejenega kredita kakor poprej.

Detektiv je sedel za svojo pisalno mizo in razmišljal o vseh teh rečeh, ko so se odprla vrata in je vstopil šef. Krag je takoj opazil, da je imel nekaj na srcu.

»Ali se vam ne zdi, da so pri blagajni tudi neke druge zanimivosti, vredne upoštevanja, in ne samo ta, da je bil vanjo izvršen vlom?« je vprašal.

»Tudi jaz mislim tako,« je odgovoril Krag. »Zlasti se mi je zdelo čudno, da ni bilo v njej niti ene neplačane menice, zato pa cel kup drugih papirjev. Kam je oderuh neki dal svoje menice?«

»Prav to sem tudi jaz razmišljal,« je odgovoril šef. »Ali se ne dá to tako razložiti, da je bilo pri vlomu udeleženih več oseb, ki so te menice uničile?«

»Že mogoče. A najverjetneje bo, da je Jaerven shranil svoje vrednote v banki.«

»To se dá dognati,« je menil šef. »Bom takoj telefoniral.«

Šel je v svojo pisarno. Ko se je čez nekaj časa vrnil, je rekel:

»Da, res je. Jaerven je vzel v najem shrambo za vrednote v neki banki. Ker pa je govorica, da je bil oderuh najbrž umorjen, prišla že do banke in povzročila tam veliko presenečenje, mi je ravnatelj dovolil, da preiščem vrednostne papirje, ki jih je Jaerven shranil v banko. Takoj pojdem tja. Ali me boste spremljali?«

»Zdajle ni toliko važno zame, da bi brskal po papirjih,« je odgovoril detektiv. »Zadostuje, če pojdete sami tja in jih pregledate. Nekaj drugega imam v načrtu. Bil bi vam pa zelo hvaležen, če bi mogli poizvedeti, katere osebe so podpisale menici za podporočnika Hjelma in za komisionarja Bruuna v znesku 20.000 in 30.000 kron. Menici sta dospeli desetega in enajstega tega meseca, torej v času, ko je Jaerven izginil.«

Šef je razumel, kaj je hotel Krag s tem reči, in si je zapisal imeni.

»Prav tako sem že jaz razmišljal o tem. Če je bil zločinec eden izmed Jaervenovih dolžnikov, je moral biti človek, katerega menica je dospela na dan, ko je oderuh izginil.«

Nato se je odstranil.

Globoko zamišljen je sedel Krag še nekaj časa na svojem usnjenem stolu in pokadil cigareto do konca.

Zdajci je vstal, stopil h knjižnici in vzel adresar. Ko je bil našel, kar je iskal, je zapustil pisarno.

Na najbližji vozniški postaji je najel voz in se peljal v smeri proti Bygdöjevem drevoredu.

Medtem je šef dospel v banko, kjer sta ga pozdravila ravnatelj in eden izmed članov zavodovega vodstva. Oba gospoda sta ga povedla v prostor, kjer so bile shranjene oderuhove vrednote. Tam je bila vrsta takih zasebnih shramb za vrednote. Shramba agenta Jaervena je imela številko 29. Odprli so jo in začeli pregledovati papirje.

Šef je poprosil, da bi smel videti menici komisionarja Bruuna in podporočnika Hjelma.

Na Bruunovi menici je bil podpisan konzul Bruun.

Bančni ravnatelj se je zelo začudil, ko je našel konzulovo ime na menici, diskontirani pri oderuhu Jaervenu.

»Čudno je to,« je rekel šef detektivskega oddelka. »Konzul je vendar bogat mož in bi menico z njegovim podpisom diskontirali v vsaki banki. Lastniku te menice se ne bi bilo treba obrniti na oderuha.«

»Seveda ne,« je odgovoril bančni ravnatelj. »Tudi tedaj, če bi se menica glasila na 300.000 namesto na 30.000 kron, bi jo vsaka banka diskontirala. Vsekakor nekaj ni v redu.«

Ravnatelj je pomembno pogledal šefa.

»Brezpogojno bo treba to zadevo razčistiti,« je menil.

»Govoriti pa bo treba z njegovim stricem konzulom,« je pripomnil bančni ravnatelj. »Treba je paziti, da se konzulovo dobro ime ne bo zavleklo v blato. Če je menica napačna, o čemer sem že skoro prepričan, sem prav tako trdno uverjen, da bo konzul denar brez obotavljanja izplačal, da se izogne škandalu...«

Šef je prikimal. Drugi so opazili, da se je zdajci vznemiril. Po kratkem molku je rekel:

»Ne gre tu samo za ponaredbo.«

Bančni ravnatelj se je zganil.

»Kaj hočete s tem reči?«

»Kakor veste, je nastal sum, da je bil Jaerven umorjen.«

»To smo že slišali.«

»In policija misli, da je morilec mož, ki svoje menice na dan dospelosti ni mogel plačati. Jaerven pa s svojimi dolžniki navadno ni preveč obzirno postopal.«

»To je res.«

»Če se ta menica, dospela desetega, torej v času, ko je izginil Jaerven, izkaže za ponarejeno, je zelo verjetna domneva, da se je komisionar poslužil obupnega sredstva, da bi preprečil razkritje svojega sleparstva. Zločinu rad sledi še en zločin.«

»Toda komisionar je moral vendar vedeti vnaprej,« je pripomnil bančni ravnatelj, »da se mora ponaredba prej ali slej razkriti, ker je menica še tukaj.«

(Dalje prihodnjič)

Zasavske občine
čestitajo za dan republike

ŽELIMO NAŠIM DELOVNIM LJUDEM ŠE VEČ DELOVNIH USPEHOV IN SKUPNEGA SODELOVANJA ZA RAZVOJ IN RAZCVET ZASAVSKIH KOMUN

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE
OBČINSKI KOMITE ZKS TRBOVLJE
OBČINSKI ODBOR SZDL TRBOVLJE
OBČINSKI SINDIKALNI SVET TRBOVLJE

Občinski komite LMS — Občinski odbor ZB NOV — Občinski odbor ZROP, Občinski svet Svobod in prosvetnih društev, Delavska univerza in vsa ostala občinska vodstva in društva na področju trboveljske komune

Naj živi dan republike 29. november!

ZA SKUPNO SODELOVANJE ZASAVSKIH OBČIN TUDI V BODOČEM LETU ŽELI OB PRAZNIKU DNEVA REPUBLIKE, 29. NOVEMBRU, VSEM VOLIVCEM ZASAVSKIH OBČIN

Občinski ljudski odbor Litija
Občinski komite ZKS Litija
Občinski odbor SZDL Litija

OBČINSKI KOMITE LMS — OBČINSKI ODBOR ZB NOV — OBČINSKI ODBOR ZROP, OBČINSKI SVET SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV, OBČINSKI SINDIKALNI SVET LITIJA IN VSE OSTALE DRUŽBENE ORGANIZACIJE, USTANOVE IN DRUŠTVA LITIJSKE KOMUNE.

Za srečo in napredek vseh državljanov socialistične Jugoslavije!

Vsem delovnim ljudem socialistične Jugoslavije in v Zasavju čestitajo k doseženim uspehom ter jim žele v bodoče še več uspehov pri izvrševanju letošnjih planskih nalog za skupen razvoj in razcvet zasavskih komun, kakor pri gradnji Zasavske ceste, tako tudi na vseh drugih področjih skupnega sodelovanja.

OB DNEVU REPUBLIKE ŽELIMO VSEM DELOVNIM LJUDEM ZAGORSKE KOMUNE ČIM VEČ USPEHOV PRI IZVRŠEVANJU PLANSKIH NALOG ZA RAZVOJ IN RAZCVET ZAGORSKE KOMUNE TER ZA NAJTESNEJŠE SODELOVANJE Z VSEMI ZASAVSKIMI OBČINAMI.

DAN REPUBLIKE JE PRAZNIK NAS VSEH

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR ZAGORJE
OBČINSKI KOMITE ZKS ZAGORJE
OBČINSKI ODBOR SZDL ZAGORJE

Občinski odbor ZB NOV — Občinski komite LMS — Občinski sindikalni svet — Občinski odbor ZROP — Delavska univerza Zagorje — Občinski svet Svobod in prosvetnih društev Zagorje ter vse družbene organizacije in društva ter ustanove na področju zagorske komune.

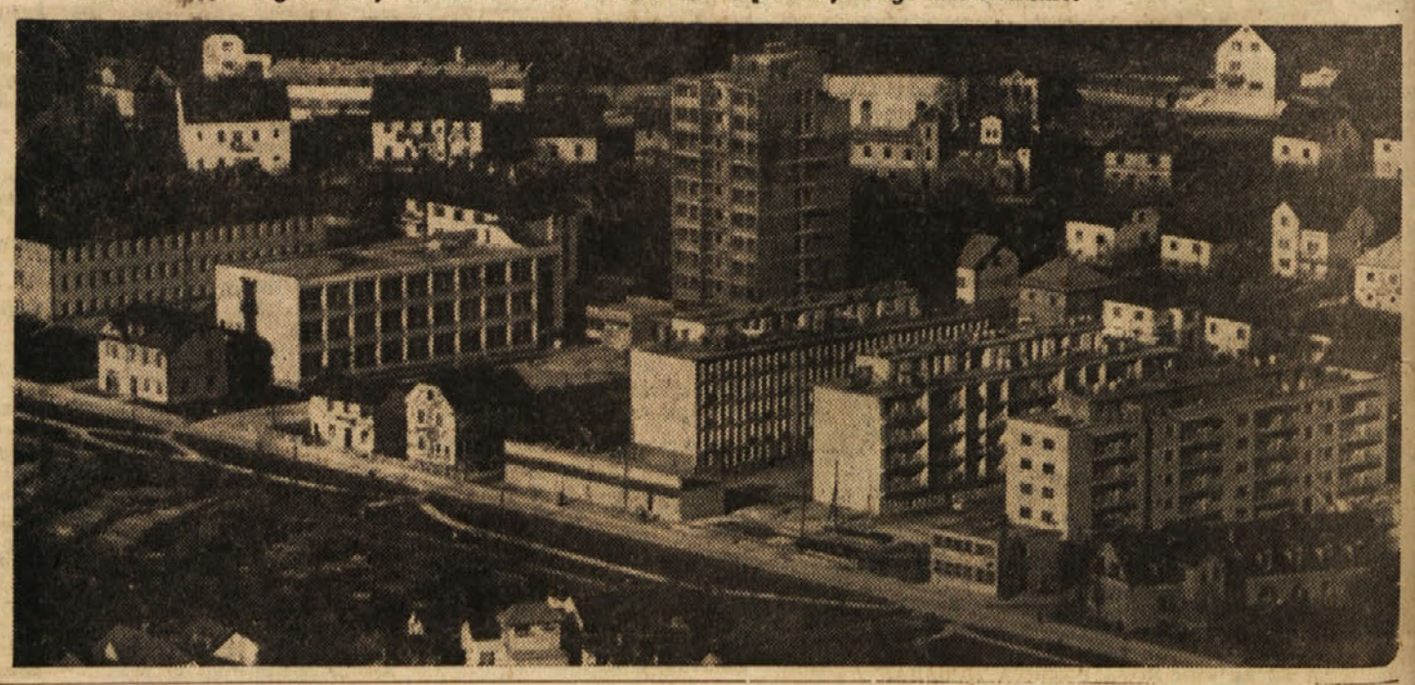

Pozdrav delovnim ljudem naše domovine

K PRAZNIKU PROGLASITVE REPUBLIKE, 29. NOVEMBRU ČESTITAJO:

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR HRASTNIK — Občinski komite ZKS Hrastnik — Občinski odbor SZDL Hrastnik — Občinski odbor ZB NOV Hrastnik — Občinski komite LMS — Delavska univerza Hrastnik — Občinski sindikalni svet — Občinski svet Svobod in prosvetnih društev — Občinski odbor ZROP ter vse ostale družbene organizacije in društva občine Hrastnik.

NAJ ŽIVI 29. NOVEMBER, naš skupni praznik, ko je naše delovno ljudstvo pod vodstvom ZKJ stopilo v novo obdobje državne ureditve in socialistične izgradnje domovine.

Ob dnevu republike pa še posebej čestitamo delovnemu kolektivu Steklarne Hrastnik, ob 100-letnici z željo, da njen kolektiv tudi v bodoče dosega nove delovne zmage v korist nas vseh.